

REFORMATUSOK LAPJA

Primredactor : DEBRECZENI I. Redactor responsabil : KOVÁCS J.

Egyházkerületünk problémái.

II.

(Folytatás.)

A missziói problémák között fontosság és nehézség tekintetében az ifjuság misszionálása következik, melynek a jelen viszonyok között a *Férfiszövetség* a leghivatottabb alkalma és módja. Nagy és súlyos probléma ez, mert a férfiak misszionálása végtelenül fontos és — sajnos, be kell vallanunk, — hogy eddig a legkevesebb eredményt mutatja fel. Ha tárgyilagosak akarunk lenni, megállapíthatjuk, hogy egyházunk tulajdonképeni fenntartó elemét a férfiak alkotják. Ők adják az anyagi alapot, ők intézik ügyeit a legalsó foktól a legfelsőig. És ki ne érezné és tapasztalná, hogy a férfiak jó részének mennyire gyöngye a hite, milyen üres a lelke. Ki ne látná, hogy mennyire szükség van a férfiak lelki átalakulására, öntudatosabbá és tevékenyebbé, munkás egyháztagokká formálására. A mai presbyteriumok nagy részében szomoruan tapasztalhatók ezek a hiányok. De tapasztalhatók templomainkban is, hol a férfiak mindig kevesebben vannak jelen, mint a nők. Még szembetűnőbb a férfiak aránytalanul kevesebb száma az urvacsorázók számánál. De ezt bizonyítja az a tény is, hogy a Férfiszövetség gyülekezeteinknek nagyon csekély részében alakult meg s azoknak is csak egy részében működik, sőt azokban sem mindben a szükséges mederben. Míg nőszövetségeink egyszerre nagy számmal alakultak meg és úgy kezdték meg áldásos munkásságukat, a férfiszövetségek a megalakulás kimondása óta eltelt több esztendő után is csak kezdet kezdetén vannak, kísérleteznek, vagy alusznak.

Ha az okokat vizsgáljuk, melyek a probléma nehézségeit alkotják, kétféléknek találjuk, külső és belső akadályok. *A külsőkben*: a megnehezedett élet, az életfenntartással járó több munka és az e miatt való elfoglaltság. Ezek sokszor akadályozzák a férfiszövetség életében való tevékenyebb részvételben a mindennapi kenyérért küzdő férfiakat és nem egyszer a legbuzgóbb lelküeket is. A másik a kívülről jövő akadály: a kor hatása, amelyben felnöttek, vagy ifjúból férfivá lettek. Az öregebbek még a régi ugynevezett jó világban serdültek fel és jutottak el a férfikorba, amikor a racionaliz-

mus szikkasztotta ki a lelkeket és az egyházat kulturális és adminisztratív intézménnyé gépiesítette. A középkorúak háborút viseltek, vagy fogságot szenvedtek és szélsőséges irányokat, vallásellenes, materialista világnézetet hoztak haza, egy életre szóló utravalóul, melyek mérgező hatásától soha se tudnak teljesen megszabadulni. A legifjabbak a háboru alatt nőttek fel gyermekből ifjává, amikor az anyaszív nem volt képes minden érzésével a vallást ápolgatni gyermeke szívében, mert más érzések lettek urrá felette.

A *belső* akadályok között a legnehezebb a férfiakban már kialakult és megrögzött, sőt megcsontosodott gondolkodás, élet és világfelfogás. Ezért nehezebb a férfiak evangélizálása és misszionálása, mert már egy kiépített világnézet várát kell ostromolni, beidegződött gondolatvilágot megváltoztatni. A másik a közönyösség, lelki érzéketlenség, midőn a férfit csak egy érdekli: az anyag s ami azon kívül van, az iránt nem bír érzékkel. Ezzel rokon lelkiállapot a tudásvágy hiánya. Rettentő veszedelem ez. Van benne önhittség, mely azt képzei, hogy már eleget tud, nincs szüksége több ismeretre; gög, mely szinte terrorizál mindenkit, aki még ismeretre vágyik. Végtelenül szomorú, hogy ez éppen a mi fajtánkban pusztít a legnagyobb mértékben. Mint *belső* lelki akadály, megtalálható a legbuzgóbb lelkekben egy bizonyos álszemérem, melynél fogva szégyellik, hogy ők szomjasabbak a lelki italokra. Nikodemus testvérei ezek, ki éjjel ment Jézushoz. De vannak megátalkodott farizeusok is ma is. Aztán ott vannak a leghangosabbak, a megfertőzött lelkűek és megmételtyezett szívék, akiknek nemcsak a saját lelküket ejtették rabságba a materializmus különféle izmusai, hanem másokat is meggátolnak a lelki jók keresésében.

Igy aztán az a helyzet, hogy ahol sikerül megindítani a munkát, sőt bizonyos keretek között folytatni is ott vagy csak a presbyterekből áll a Férfiszövetség, vagy teljesen presbyterek nélkül. Nagyon kevés olyan van, mely mindakettőt egybefoglalja. Pedig csak az helyes és életképes. Mert ahol csak presbyterekből áll, ott a többiek azért tartják távol magukat, mert azt hiszik, hogy azt csak az egyház hivatalosai alkothatják. Ahol pedig presbyterek nélkül működik, ott könnyen egy ellenpresbyterium színében tűnhet fel.

Azokban az egyházakban, melyekben sikerült a presbyterek és nem presbyterek jelentős számát összehozni, már is szép eredményeket tudnak felmutatni. Vannak, ahol az egyház tagjainak összerírásában buzgólkodnak, ahol templomépítési előmunkálatokat végeznek, gyűjtenek stb., ahol szegénykonyhát tartanak fenn, vagy ismeretterjesztő előadás sorozatot szerveznek.

A nehézségek és akadályok nem rettenthetnek vissza senkit e

missziói munka végzésétől, sőt ezek azt bizonyítják, hogy óriási szükség van rá. Az eredménye viszont az, hogy a probléma megoldása nem lehetetlen. A legelső feladat, hogy minden gyülekezetben szükségletet elégítsünk ki vele. Ha nem volna szükséglet, teremteni kell, ha pedig több szükséglet van, azt kell kiválasztani, amelyik legjobban megfelel a férfilelékeknek, vagyis legmegfelelőbb munkát ad számára. Mert a meglett férfiakat csak határozott céllal, komoly munkával lehet foglalkoztatni. Célt, sőt célokat kell kitűzni és munkával kell lekötöni a tagokat, vagyis az egész szövetséget cselekvővé, tevékenyvé kell tenni. Épen azért végtelenül fontos az intelligens férfiak megnyerése — ahol vannak — munkába állítása, munkatársakul alkalmazása. A munkának egy-két példáját az eredményeket produkáló, említett szövetségek szemléltetik. Ezekon kívül szociális tartalmat kell adni a munkának, a milyen lehet temetkezési segélyegylet létesítése, szegényeknek kölcsönrel való segítése (különösen ahol nincsen Hitelszövetkezet.) De az az első, szinte létfeltétel, hogy minden munka teljesen keresztyén alapon folyék és az Ige soha se sikkadjon el, sőt az hassa át és töltse be azokat. Mert a különféle munkák csak üres keretet képeznek, ha nem az Ige irányítja, nem az ad szent tüzet, erőt és lelket a munkába. Tehát egyetlenegy összejövétel se lehetséges az Ige és annak magyarázása, bibliaóra nélkül. Az elmondottak bőven feltárták ennek indokát: az öntudat nagyon halvány, a vallásos ismeretek csekélyek.

Ez ösztönözzön arra, hogy minden akadály ellenére munkálkodjék mindenki a férfiak missziójánál. Egyházunk addig nem változik át igazi élő egyházzá, míg presbyterei nem lesznek élő egyháztagok. A presbyterek ilyen irányu nevelését, képzését minduntahangsúlyozzák, már pedig a presbyterképzésre egyetlenegy alkalom van: a Férfiszövetség és csak az lehet jó presbyter, aki a Férfiszövetségnek igazi buzgó, tevékeny tagja volt.

(Folytatjuk.)

Debreczeni István.

KÜLFÖLD**Egy különös Credo körül.**

«Hiszek Németországban, Isten másik szeretett Fiában, önmaga urában; aki fogantatott az északi ég alatt, született az Alpok és a tenger között; szenvedett pápisták és mammonisták alatt, rágalmaztatott, megverettetett és nyomorgattatott, a poklokig kísérttetett mindenféle ördög által; a szegénység és nyomoruság évtizedei után az állami és népi halálból ismét feltamadott, felméne Eckehardt,

Bach és Goethe szellemi-lelki világába; ül a nagy názárethi Testvérrel együtt a Mindenható jobbán, onnan lesz eljövendő üdvözítőként itélni az élve eltemetetteket és a holtakat.« (Kirchenblatt für die reformierte Schweiz, 1937. IV. 2.)

Formájában keresztyén, tartalmában pogány Hiszekegy, mely körülbelől két év óta örvend széleskörű elterjedtségnek. A helyzet, mely szülte, előttünk nem ismeretlen. Lapok és előadások nem egyszer szóltak róla. Hogy ma én e már kitaposott uton indulok el arra az a tény ad jogosultságot, hogy ez alkalommal a német egyházi helyzet legújabb képét küldhetem. Január 16-án rajzolta meg *Barth Károly* a bázeli Oekolampadhausban. Nem hiszem, hogy bárki illetékesebb volna erre. Hiszen a harc megindulásakor ő abban személyesen résztvett. Ma látszólag kívül áll rajta, azonban szerepének fontossága — ha közvetve is — ma is az, ami kezdetben volt.

Ezen az estén ő nagy nyomoruságról és nagy ígéretről beszélt. E két szóban foglalta össze a küzdelem jelentését és jelentőségét, melyet Németországban az állam és az egyház öt év óta vivnek. E küzdelem igazi képe a legtöbbször előtt fölöttébb zavaros. Most ellenmondó hirdadások, majd elrejtett erők és irányzatok félreismerése okozta és okozza ezt. Szükséges tehát e nem épen túl egyszerű kérdést oly megvilágításba helyezni, mely minden mellékést elejt s csak a gyökérjelenséget értelmezi.

*

A német egyházi helyzet ma egyfelől egy mély, teljes elnyeléssel fenyegető, háromtekintetű *nyomoruságról* szól.

a) Az első tekintet: az a *nagy kísértés*, amelyben a német egyház 1933 óta áll. Az ezévből hatalomra jutott rendszer minden eddig értékesnek és érvényesnek vallottal kiméretlenül leszámolt. Egyeduralmi törekvése ellenmondást nem tűrő hangon tett lehetlenné minden próbálkozó ellenvéleményt. Egyedül az egyházzal szemben vált hangja lággyá, behizelgővé. Megismételten és mind sürgetőbben hangzott kérése: vegyen részt az egyház a német nép virágkorában. Uj, nemvárt lehetőségek nyílnak majd előtte e nép evangélizálásban. Meg kell látnia, hogy a »nagy óra« érkezett el. A »döntő pillanat«, melyben valóban egyházzá lehet. Ő sem vonhatja kétségbe, hogy ami a német néppel történt, az Istennek akaratából történt. S ő nem lehet ez akarattal szemben hűtlen. Az állam is megértette az isteni szót s most korlátlan teret biztosít az egyház számára. Egy feltétellel. Egy nagyon *csekély*, valójában

semmitmondó feltétellel: a németországi keresztyén egyház legyen ezután német-keresztyén egyház.

Ha elfogadja ez ajánlatot, az állam hatalmas épületében ott lesz számára is egy kicsi kápolna. Hol mindentől védve hirdetheti a német-keresztyén hitet, igenelheti az idő szellemét, megáldhat mindent, mi az állam védjegyével van ellátva. Valójában nem ez-é az »egyház«, az igazi egyház? 1933 óta áll az egyház és az állam a hegytetőn. S szüntelen hangzik a szó: Mindezeket néked adom, ha leborulva imádsz engem!

b) E nagy kísértés következménye az egyház *meghasonlása szakadása* lett. Sokan elfogadták a fenti ajánlatot. Már az első évben megalakult a *német-keresztyének* tábora. S az állam hű maradt ígéretéhez. Nemvárt előnyökkel kedveskedett. E folyton növekvő tábor minden kijelentése igaz és ámen lett előtte. Természetes is, mert hiszen e keresztyének vallástételükben mind erőteljesebben húzták alá a *német* szót, miközben a *keresztyén* szó fölösleges sallanggá vált. (Mint ezt a fent közölt hitvallás is mutatja.) A német keresztyénekkel szemben alakult ki az úgynevezett *hitvalló egyház*, mely a kísértéssel szemben határozottan állástfoglalt. Hű maradt a Jézus Krisztusban adott kijelentéshez s az egyház életének szabadságáról semmi körülmények között sem hajlandó lemondani. E két tábor között áll *semlegesek* hatalmas csoportja. Élénk figyelemmel követi ez mindkét fél megnyilatkozásait. Az életre-halálra menő erőpróba végkimenetele nem érdektelen előtte. Ő is kész szinvallani. De majd csak akkor, ha eldől a harc, s kitűnik, ki az erősebb.

A küzdő felek között az ellenmondások mind erősebbekké lesznek. A szakadék már semmiféle kompromisszummal nem oldható át. S ma a helyzet az, hogy az egységes német evangélikus egyház láthatatlanná vált. Helyén három tábor vív illetve feszülten figyel. Az állam meg lehet elégedve művével.

c) És aki az ő ajánlatát visszautasítani merészelt: arra kiméletlenül lecsapott ostora. A hitvalló egyház így lett a *megvetés* tárgyává. Az állam vele szemben már nyílt kártyákkal játszik. Ez őszinte magatartásában lett nyilvánvalóvá az a tulajdonképeni terv, melyet csábító ajánlatával leplezett. Kétségtelen má már, hogy az állam terve nem más, mint hogy a keresztyén vallás helyére egy *új vallást* állítson. A nemzeti szociálista pártideológia lép fel vallási igényvel, s ennek egyeduralomra törő jellege a sajtóban, a pártban és az iskolában mind félreérthetlenebb kifejezéshez jut. Természetes, hogy e nyílt szinvallás nem tűr meg semmi ellenvéleményt. Ezért kapcsolódott bilincs a hitvalló egyház tagjaira. Habár látszó-

lag helyzete nem is oly kibírhatatlan. Hiszen templomaiban minden vasárnap prédikálnak. Hívei minden akadály nélkül mehetnek az Igét hallgatni. Azonban a lelkész mindig azzal a tudattal prédikál, hogy a rendőr ott ül a hallgatók között, s könnyen megtörténhetik, hogy a szószékről a börtönbe megy.

Ma már nincs Németországban szabad igehirdetés, nincs egyházi sajtó- és gyülekezési szabadság. A keresztyén tanítók nem taníthatnak, a teológiai fakultások tanárait az új ideológia talaján álló fiatalok váltották fel. A hitvalló egyház főiskoláit becsukták; az elmozdítások, kiutasítások, letartóztatások során nem akar vége szakadni. A hitvalló egyház vezéralakja: Niemöller Márton több mint hat hónap óta börtönben van, anélkül, hogy erre bármilyen törvényes alap léteznék.

Ezek azonban mind csak külső, látható jelek. Melyek egy féltelmetes tényt takarnak: *az ember Isten helyére lépett* és a keresztyénségre ontja dühét.

*

De ha mérhetetlen ez a nyomoruság, annál gazdagabb *az ígéret*. Mely a fent tárgyalt háromszoros nyomoruságnak megfelelően ismét háromszoros.

a) Az első ígéret abban a tényben rejlik, hogy a nyomoruság által a német protestáns egyház *próba* alá került. Nagyon üdvös próba alá, melyért a mélyebbre látók csak hálások lehetnek. Mert ezek a minden pillanatban újabb meglepetéseket hozó napok és évek határozottan tették fel a kérdést: Tulajdonképpen mi az egyház? Társadalmi alakulat, kulturális szövetség? Egy hely, hol egyes véleményeket lehet nyilvánítani? Az Igazságot hirdeti az egyház, vagy valami egészen mást? Vajjon az Igazság feláldozható-e a kedvező alkalomért? S ha emberileg lehetlenné válik az egyház helyzete, — mert az Igazságról, mint alapról, nem tud lelépni, — akkor hol és hogy lehet neki mégis élnie? Vajjon megmenthető-e emberi okossággal, eszközökkel, közvetítéssel? S ha nem, akkor honnan vesz erőt létének fenntartásához?

Ezek előtt merültek fel e kérdések kikerülhetetlenül. És ezeknek tisztítótüzeiben indult meg és folyik a lelkek kiválasztódása azoknak tengeréből, kik szokásból és hagyományból keresztyének. A nagy kísértés nyomoruságában lett világossá a nagy ígéretet magában hordozó lény, hogy *az igazi egyház: megpróbált egyház*.

b) E próba ténye jelenti ki a másik nagy ígéretet: Az egyház ismét felfedezte, hogy az egyedüli alap, melyen megállhat, az egyedüli kenyér, melyből élhet: *az Ige dicsőségének ereje*. Váratlanul

jött el az az idő, melyben az Evangélium üzenetének megragadásához egy »új hallásra« van szükség. Mikor abban egy »új bizodalmat« szükséges vetni s ezáltal egy »új értelmét« fogni fel a Bibliában hangzó szó egyeduralmi igényének. Az egykor lángoló nyelvvel hirdetett reformátori szó ismét teljes fényvel ragyog fel: *Soli deo gloria*. E vallástétel itélete alatt leomlik minden emberi-világi maradvány, mit féltve mentettek át egymásnak századok. Előítéletek, megalkuvások, kényszeregyezségek lehetetlenné válnak. Ma mind bizakodóbban hangzik fel az ének: Egyedül Istennek legyen dicsőség a magasságban.

Meglepő tény ez, ha arra gondolunk, hogy gyenge emberekről van szó. Kik botlást botlásra halmoznak. Kikben megmérhetetlen a fogyatékoság, s gazdagságuk mégis minden értelmet felülhalad. Mert ismét meglátták azt, hogy Isten Igéje az egyetlen megingathatatlan erő.

c) Ennek az erőnek az alapjára állva sikerült az egyháznak *egy csekély bizonytságot* adni a hit valóságáról. Természetesen, az nagyobb bizonytságot lett volna, ha a német keresztyének megakadályozták volna az új éra iszonyatait, a koncentrációs-táborokat, a zsidóüldözést. De kérdezhetjük: vajjon egy más egyház, például a svájci, nagyobb bizonytságot tett volna-é? Vajjon képes lett volna é megtenni ezt a csekélyet is? A hitvalló keresztyéneknek is kényelmesebb és hasznosabb lett volna elhagyni hitüket s elfogadni az állam feléjük nyújtott kezét. Ehelyett azonban, — mindennel leszámolva, — egy bizonytságot tettek. Hogy a keresztyén hit nem fantázia, nem hagyomány és nem szokás dolga, nem érzület és nem morál, hanem *tény*, melyet magából a látható emberi életből sem lehet kiküszöbölni s mely már itt a földön határt szab a földi hatalmaknak.

A keresztyén hit láthatóvá vált egy oly hatalommal szemben, mely játszva győzött le minden ellenfelet. Politikai pártok, sajtó iskola, művészet, jogszolgáltatás, tudomány és gazdasági élet — mind-mind térdre kényszerültek és elvesztették szabadságukat. Németországban máig egyedül *a hit szabadsága* áll töretlenül.

*

A nyomoruság és az ígéret a *jövőbe* utalnak, mely előttünk teljesen ismeretlen. Hogy mi következik, mi nem tudhatjuk. — Egy azonban bizonyos: az út, mely a jövő felé vezet, nemcsak a németországi egyház utja, hanem Krisztus egész egyházáé. E nagy küzdelem nyomorusága és ígérete titokzatosan áll mi felettünk és a mi

egyházaink felett is, mert itt az egész fronton a mi ügyünkről van szó. Mi szolidárisak vagyunk e küzdő egyházzal. S szorongatott helyzete ma egy félre nem érthető *felhívásként* hangzik felénk, hogy e nyomoruság megszüntetéséért s ez ígéret betöltéséért kérjük Istent egy szóval és egy lélekkel. *Hogy jöjjön el az Ő országa.* A hitvalló egyházban s minden egyházban egyaránt.

Basel.

Papp László.

A tanítóképzés történeti kialakulása.

(Folyt. és vége.)

Tudom jól, hogy az itteni akarát-kifejezések elég törékeny erejű megmozdulások ahhoz, hogy a dolgok tulajdonképeni kialakulásánál jelentős szerepet játszassanak, de ha csonkán, ha későn, ha senkinek: »de mondjad!« Nagy igazsága szerint a tanítóképzés egyetemi színvonalra való emelése kérdésében ez alkalommal is elmondom röviden idevonatkozó gondolataimat. Amint a tanítóképzés történeti korfejlődéseiből is kitűnik, szemmel látható az a több százados, illetékes faktorok részéről elkövetett kultúrvétek, hogy a tanítóképzést már réges-régen nem emelték színvonalra. Hiszen ha a tanító munkakörét nézzük, szinte magától mutatkozik az a széleskörű tudásszükséglet, amire egy igazi tanítónak nélkülözhetetlen szükség van. Ha így nézzük a tanítóképzést, akkor bátran állithatjuk azt, hogy a tanítónak nagyobb előképzésre volna szüksége, amint egy tanárnak, mérnöknek, patikusnak, birónak, stb., akik csak egy téren igénylenek mélyebb kiképzést, míg a legjobb tanító is a maga sokoldalú munkateljesítésében nem egyszer megtorpan a tudás híján. Tudni pedig csak komoly cél és tervszerű munka által lehet. Az egyetemen szereshető ismeretek csak részbeni pótlásáért is — mint autodidaktának — hogy mennyit kell fáradozni, bizonyára jól tudja minden olyan tanító, aki tanulni szokott. Ezért véteknek tartom a tudás legértékesebb koronája, egyetemi felkészültség nélkül munkába engedni, a társadalom legfelelősségteljesebb munkásait: a tanítókat. Igazi szak és bizonyos életismeret nélkül könnyen megtörténhet, hogy a gyermeklélek óriási termőkertje nem egyszer parlagon marad, vagy helytelenül művelt lesz. Meg vagyok győződve, s hangos szóval állítom, ha kellő testtani, lélektani, analitikai, tehát a nevelésügybe vágó és több módszertani tudással rendelkezne a tanítóság,

egyetemes átlaga nagyfontosságú munkájáért megillető anyagi viszonyok között lenne, tehát nyugodtan és zavartalanul élhetne minden tanító hivatásának, a degeneráltak, a szenvedély nyomorultjainak és a lelkibetegeknek száma egész minimálisra redukálódna, s mindjárt nagyot szépülne az élet kevélyes arca. Egyszer a népe jobb jövőjeért küzdő Napoleon így kiáltott fel: »Ha azt akarjátok, hogy szebb időkét érijünk, adjatok jó édesanyákat!« Én ezt az örökre aktuális igazságot még azzal egészítem ki; adjatok igazi tanítókat. Ne félszeg, félembereket, akik a slepphordozó típus-egyénség módja szerint alacsonyrendű filiszterlelkeket neveljenek, hanem melegsívű, képzett tanítókat, akik életformáló urai tudnak lenni a gyermek viaszlágy formálható lelkének.

Én éppen az ilyen eljövendő tanítóság érdekében tartom nagyon fontosnak a tanítóképzés egyetemi színvonalra való emelését, a következő szerint:

A gimnázium IV. osztályának sikeres elvégzése után menne a növendék a tanítói pályára. Ekkor iratkozna be egy VIII. osztályú főiskolai jellegű olyan pedagógiumra, melynek négy alsó tagozata a főgimnázium négy felső osztályával lenne egyenértékű, azzal a gyakorlati célt szolgáló különbséggel, hogy bár kívánatosnak tartom az egyetemes műveltség szempontjából ezen négy év alatt tanítani a főgimnáziumi anyag eszenciáját, azzal a különbséggel, hogy a sok *Captivi, Bellum Jugurthinum, Aeneis, Binomínális együttthalók, stb.* tömkelege helyett pedagógiai ismeretek dominálnának. Abban az esetben, ha a jelölt karriere kettétörne ezen pedagógium négy alsó tagozatának elvégzése után, mint tanítói kisképesítő, önkéntesi rangra, vasuti, postai, banki esetleg kántori szolgálatra jogosító lenne.

Az igazi kiképzés aztán az V. osztályban kezdődne, amely már egyetemi évnek számítana. Az egyetemen természetesen pedagógiai doktori címet is lehetne szerezni. A főiskola elvégzése után 22 éves lenne egy egyetemi végzettségű okleveles tanító. Ekkor még két évi gyakorlati, segéd-tanítói évre gondolok, s 24 éves korában juthatna csak önálló tanszékhez az illető tanító. Lehet, hogy az elmondottak ma még mint »pium desiderium«, csak egy-egy álmodozó lélek széplátásai csupán, de bár adná a világra gondotviselő Isten, hogy ez a ma élő emberöltő ne szállna sirba addig, míg ezt saját jobb jövője érdekében meg nem valósítja.

Salonta.

Koós Ferenc
tanító.

HIREK

Szép és bensőséges ünnepély keretében iktatta be március 27-én Tormac új lelkipásztorát, Tőkés Bélát Nemes Elemér, banati esperes. Jeremiás próféta szavaival fordult a gyülekezet és az új pásztor felé és intette őket a kölcsönös megértésre, szeretetre és Isten országának együttes munkával való építésére. Ezután Tőkés Béla tartotta meg beköszöntő beszédét I. Kor. 4:1 alapján. Ma—ugymond a lelkésznek mindenhez értenie kell s ő is mindenben részt kíván venni, amivel csak a reábizott egyházközség előmenetelét és felvirágoztatását szolgálhatja, népének orvosa, tanítója, gazdasági érdekeinek védelmezője, ha kell vezére, ha kell egyszerű köz- és kulturális katonája akar lenni, de mindezeneken túl és legfőbbképpen az Ige hirdetője, Krisztus szolgája, az Isten titkainak sáfára, egyszerű eszköz az Ur kezében, hogy általa megtartsa népét, építse országát. A nagy templomot zsufolásig megtöltő gyülekezet apraja nagyja meghatva hallgatta az egyházmegye szeretett esperesének beiktató és az új lelkész beköszöntő beszédét. A Református Dalárda Kórusos Péter karnagy vezetésével kórus számokkal emelte az istenitisztelet ünnepélyességét. Utána esperes vezetésével diszpresbiteri gyűlés tartatott, melyen esperes ur dicsérettel illette a presbitériumot, hogy ilyen szépen és meghívással töltötte be a megüresedett lelkészi állást, majd buzdító szavak kíséretében átadta a lelkészi hivatal jel-

vényét. Ezután következtek a különböző üdvözlések, egyházmegye, gyülekezet, politikai község, tantestület, különböző belmisziói alakulatok, Polgári Kör, Iparos Egylet, Olvasó Kör, Gazdakör, stb. Az új lelkész minden egyes köszöntőnek keresetlen és mégis kiválóan találó szavakkal válaszolt. A közebeden beiktató esperesen aki Izsák Károly tanácsbíró és Szeless Gyula ügyész kíséretében jelent meg és az új lelkészen kívül különösen Vadai Béla bihori lelkész-esperest köszöntötték és ünnepelték lelkesen a megjelentek abból az alkalomból, hogy volt segédlelkészét a távolba is elkísérte. Az ünneplő pásztor és gyülekezetet többen táviratilag köszöntötték, többek között a timisoarai és oradea-olosig-i lelkészi hivatal is.

A tincai ref. Nőszövetség február 3-án jól sikerült teaestélyt rendezett, mely a közadakozás és áldozatkészség eredményeként 18.000 lei bevétellel zárult. Az estély megrendezéséért Czafalvy Józsefné elnöknő mellett a nőszövetség és különösen annak választmányát illeti a köszönet. — A tiszta jövedelmet templom és harangalapra szentelik.

Külmisziói adomány. Nyolc egyházkerületünkbeli ifjú 6500 Leit adott egy bennszülött mandzsuri evangélista alkalmazására.

A Ref. Jövő szétküldésével összefüggésben, — miután több lelkészi hivatal azt jelentette, hogy a csomagok hiánnyal érkeznek meg, — szives tájékozással közöljük, hogy a postára adás a lehető legnagyobb gondossággal történik és így, ha mégis előfordul olyan eset, ami reklamáció tárgyát képezheti, az kizárólag csak az uton és időközben történhetik. A püspöki hivatal kéri a lelkész urakat arra, hogy ilyen esetekben ne csak a példányszám hiányt közöljék, hanem azt is, hogy a keresztkötés sérült-volt-e vagy nem és ha igen, akkor sziveskenjenek az érdekelt postahivatalnál az esetről jegyzőkönyvet fölvétni és annak egy példányát a püspöki hivatal címére beküldeni, hogy illetékes helyen megfelelő módon eljárassunk.

A Református Jövő Kiadóhivatala.

Ifjusági parlament. A kecskeméti egyház ifjusági parlamentet hirdetett. Március 6-ra összehívta az egyház ifjuságát és felszólította őket, hogy mondják el őszintén minden kívánságukat az egyházzal szemben: mit kér, mit vár az ifjuság az egyháztól. Több mint 600 ifju gyűlt össze, messzi határból is vonaton, biciklin, kocsin, gyalog. Jogászok, gimnázisták küldöttsége, végzett ifjuk, gazda ifjuság, kereskedők, iparosok, munkások. Jelenvolt a presbitérium is. Ének, imádság után a főgond-

nok nyitotta meg a gyűlést majd a KIE elnök vázolta azokat a kérdéseket, melyekre az ifjuságtól vár feleletet az egyház. Aztán megindult a felszólalások hosszú sora, közöttük sok nagyon értékes és az egyház iránt való nagy szeretetről tanuskodó, de a hiányokat és kívánságokat őszintén feltáró megnyilatkozás. Az utolsó felszólalás tett volt: egy 100 Pengős az adóságokkal megterhelt KIE ház felszabadítására.

Értesítés. Padminták újból kaphatók a tanszerraktárban. Ára darabonként 12 lei.

A Biblia a tárca-rovatban. A világszerte ismert angol újság, a »Sunday Express«, a Bibliát közli a tárca rovatban. A szerkesztőség bevezetőjéből kitűnik, hogy a Bibliát irodalmi és nyelvi szempontból is elsőrendű műnek tekinti.

LEGSZEBB HÚSVÉTI AJÁNDÉK a Szikszai féle »KERESZTYÉNI TANÍTÁSOK és IMÁDSÁGOK« c. mintegy 600 oldal terjedelmű, gyönyörű kivitelű imakönyv. Ára vászonkötésben 130, bőrsarokkal 150 lei.

NAGYBETŰS családi teljes bibliák ismét kaphatók az Iratterjesztési osztálynál. Megrendelhetők a Lelkeszi Hivataloknál.

Társszerkesztők :

**Ardai Aladár, Bokor Sándor.
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.**

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Or. d. e. a.

No. 2916—1938. IV. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagyliszteletű lelkészi hivatalnak és egyházi, valamint közintézményeink pénztárainak.*

A vallás és művészeti miniszterium 15.974—1938. számú hivatalomhoz küldött körlevelét szószerinti fordításban az alábbiakban közlöm:

Az 1938—39. p. ü. évbe eső *1938 április havi fizetési liszták* (stat) elkészítésével kapcsolatban van szerencsénk az alábbiakat közölni:

Az 1938—39. p. ü. évre vonatkozó költségvetésben új fokozati idők, lakbér, családi pótlék és felsőbb iskolai végzettségért járó pótlék, valamint az egyes városok szerinti pótlék vétettek fel, amelyek közigazgatási uton tétettek valamely alsóbb kategóriából egy magasabb kategóriába.

Ez természetesen csak azon személyekre nézve, akiknek részére ezt a miniszterium, miután annak a feltételeknek megfeleltek, — megállapította 1938 április 1. napjáig; a *városok szerinti kategóriákat pedig csak az p. ü. miniszterium jóváhagyása alapján vették be.*

Az új, a 76—1938. számú Monitorul Oficialban megjelent közadókra vonatkozó törvény módosító törvény a fizetésekből, a köz- és magánjárandóságokból, díjazásokból, pótlékokból és bármilyen mellékjárandóságokból származó tiszta jövedelmet az alantiek szerinti emelkedő (progresszív) adóval terheli meg:

havi 4.000 leig terjedő jövedelem után	...	...	4 %
„ 4.001—25.000 lei közti jövedelem után	...	...	8 „
„ 25.001—35.000 „ „ „ „	...	...	10 „
„ 35.001—50.000 „ „ „ „	...	...	12 „
„ 50.001—100.000 „ „ „ „	...	...	15 „
„ 100.001—150.000 „ „ „ „	...	...	20 „
„ 150.000 leim felüli „ „ „ „	...	...	25 „

Az adó minden egyes töredék vagy osztály után külön-külön számítandó a törvényes emelkedő kulcs alapján (minden levonás nélkül) s a végösszeg egy számban összegezendő.

A *tiszta jövedelem* akként állapítandó meg, hogy a fizetés összegéhez számítandó a pótlékok összege (lakbér, családi pótlék stb.) *vagy a természetbeni járandóságok ellenértéke (természetbeni lakás.)*

Az *adózás alá eső jövedelmet* akként kapjuk meg, ha a tiszta jövedelemből *levonunk 10 százalékot* a Nyugdíjpénztár javára történő befizetésért.

Az adó kiszámítása a következőképpen történik:

Adó alá eső jövedelem:	azok az összegek, amelyekre az egyes kulcsok alkalmazandók:						Az adó összege Leiben:
	4 %	8 %	10 %	12 %	15 %	20 %	
400	400						16.—
800	800						32.—
2.000	2.000						80.—
4.000	4.000						160.—
12.000	4.000	8.000					800.—
32.000	4.000	21.000	7.000				2.540.—
50.000	4.000	21.000	10.000	15.000			4.640.—
100.000	4.000	21.000	10.000	15.000	50.000		12.140.—
150.000	4.000	21.000	10.000	15.000	50.000	50.000	22.140.—
175.000	4.000	21.000	10.000	15.000	50.000	50.000	
							és 25 % alá 25.000
							28.390.—

Ha a fizetéssel bíró alkalmazott ugyanazon személytől vagy intézménytől külön kap még valamely más járandóságot, külön adóztatandó meg, a számítás a teljes adó alá eső jövedelem után a fenti osztályok szerinti számítás végzendő el, levonva a már felvett (t. i. számításba felvett) adót. A mi espereseink esetében ez a külön jövedelem 8 százalékkal rovatik meg.

Ha valamely fizetéses alkalmazott még más személytől vagy más intézménytől is kap fizetést vagy más járandóságot, ez külön adóztatandó meg, felosztva a töredékekre és osztályokra anélkül, hogy figyelembe vétetnék, hogy már más fizetése is van.

Mint ahogy kitűnik, most már nem létezik a 750 leis levonás, az adó az egész fizetést terheli.

Nemzetvédelmi célokra a már létezőkön felül 1938 április 1-től kezdődőleg egy új 2 százalékos pótdadó létesített.

Ez az új pótdadó a bárminemű összjövedelem után számítandó a nyugdíjjárulék összegének levonása után, tehát nem azon összeg után, amely a 4 százalék, 8 százalék stb. adó levonása után megmarad.

Pl. 6.000 leis fizetésnél ... .. 6.000.—
levonandó a nyugdíj-járulék 10 százalék ... 600.—

a megadóztatandó tiszta fizetés lesz: ... 5.400.— x 2 %
vagyis 108 lei lesz pedig a nemzetvédelmi pótdadó.

Ez az adó a fizetési kimutatásokban külön rovatba veendő fel.

Ugyancsak a fenti törvény eltörölte azt a rendelkezést, amely a supracotánál a 15 százalékos levonást megengedte.

Supracatával adóztatandó meg a havi tiszta jövedelem minden levonás nélkül és az egész évi jövedelemhez viszonyítva.

A supracota adó csak az évi 10.000 lein felüli jövedelmek után számíttatik, *miután előzőleg levonásba hozattak a fizetés utáni adó és a hozzá tartozó pótdadók (út és nemzetvédelmi pótdadó.)*

A supracota alá eső javadalmazás számításába felveendő: a valódi fizetés (a 10 százalékos nyugdíjjárulék levonása utáni összeg-

ben), a lakbér, családi pótlék stb. Ezeknek a végösszegéből le kell vonni a 4 százalék, 8 százalék stb. adókat, az útagót és a 2 százalékos nemzetvédelmi pótagót.

Magyarázatképen adunk egy supracota adó számítását:

Fizetés	6.000 lei
le 10 százalék nyugdíjjárulék	600 lei
	<hr/>
	5.400 lei
lakbér	300 lei
családi pótlék	250 lei
	<hr/>
	5.950 lei
4 százalék 4.000 lei fizetésig =	160 lei
8 százalék 1.950 lei fizetés után	156 lei
	<hr/>
	316 lei
Útagó	17 lei
2 százalék nemzetvédelmi adó	119 lei
	<hr/>
	452 lei
	<hr/>
	5.498 lei x 12.

A mostani (fenti) táblázat szerint az évi fizetés kitesz 65.976 leit, ami megfelel évi 1055 lei supracota adónak vagyis havi 88 lei supracota adónak.

A fizetési kimutatásokban a levonások sorrendje a következő: 4 százalék és 8 százalék, útagó, 2 százalékos nemzetvédelmi adó és a supracota adó.

A fent említett adók számításánál teljes összeg számítandó anélkül, hogy elhanyagoltatnának az egyes és tizedestört számok, mint ahogy eddig a 4 százalékos és 8 százalékos adók kiszámításánál történt. A töredékek, amik az összeadásnál kijönnek, leukra egészítendők ki.

Miután az áprilisi fizetések a szent husvétii ünnepek előtt kerülnek kifizetésre, *kérjük, hogy a fenti szabályok szerint elkészített fizetési kimutatásokat legkésőbb f. é. április hó 10. napjáig beküldeni sziveskedjék.*

A fizetési kimutatásokba csak az 1937—38. p. ü. év alatt fizetést élvezett személyzet veendő fel. Újabb rendelkezésig nem vehetők fel azok, akik 1938 április 1. napjára nevezettek ki, még akkor sem, ha ezek a kinevezések a minisztérium jóváhagyásával történtek, miután sem a költségvetési törvény, sem pedig a 76—1938. sz. Monitorul Oficialban megjelent, egyes kivételes p. ü. intézkedésekről szóló törvény nem engedi ezt meg.

Benyújtandó még egy az 1938 április 1. napján üresedésben levő állásokat tartalmazó kimutatás. Ebbe a kimutatásba felveendőek azok is, akiket a minisztérium ugyanazzal a dátummal (1938 ápr. 1.) kinevezett s akik a fenti rendelkezéseknek megfelelően további intézkedésig *nem vehetők fel a fizetési kimutatásba.*

A munkálatok megkönnyítése végett a fizetési kimutatások oldalankint összegezendők s azután *a kimutatások végén az egyes oldalak összege végösszegezendő.*

A személyzetnek a fizetési kimutatásba leendő felvételének sorrendje a költségvetésbe beirt állások sorrendjének megfelelően

történik, az egyes egyházközségek sorrendje pedig egész évben ugyanaz legyen.

Az üresedésben levő állásoknál a fizetési kimutatásba felveendőket azoknak a nevei, akik ezeket betöltik, azonban mindenféle összeg nélkül.

Miniszter:

Vezérigazgató:

Kérem a fenti rendelkezésekben foglaltaknak tudomásulvételét és az egyházak és intézmények pénztárai által kiszolgáltató különböző járandóságok után az új alapon kiszámítandó adóknak április 1-től a megkivánt formában leendő fizetését. Általában mindazon rendelkezéseket kérem különös figyelemmel kíséreni, amelyek a múlttól eltérést mutatnak és amely intézkedések (a lelkészi államségélyek összegétől függetlenül) az egyes kifizető pénztárakra az általuk kiszolgáltató illetményekkel kapcsolatban vonatkoznak, mert a felelősség a rendelkezés végrehajtásáért a kifizető pénztárakat illetve pénztárnokot és gondnokot terheli. Oradea, 1938 április 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

48
1938
No. 2886—1938-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli alárendelt hatóságnak.* A nemzetvédelmi repülésügyi és tengerészeti minisztérium elhatározta, hogy 1938 április 14-én 10 óra 30 és 10 óra 40 között az ország egész területén passzív légvédelmi gyakorlatot tart. Tekintettel arra, hogy ezen a napon iskoláinkban a tanítás szünetel, az iskolákra vonatkozó rendelkezést később fogom közre adni, egyebekben pedig megismétlem hivatalos lapunk 1938. évfolyama 8. oldal 8587—1837. sz. alatt megjelent rendelkezéseimet. Oradea, 1938 március 31. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

156
1938
No. 2895—1938-III. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nagytiszteletű lelkészi hivatalnak.* Hivatalom kiküldötte a lelkészi hivataloknak és a középiskolák igazgatótanácsainak az 1937. évi október 28-ik napján tartott egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvét. Annak árával az egyházközségek és középiskolák darabonként 100 leivel terheltettek meg, s kérem, hogy ez összeget az előírási lapon nyilvántartásba venni és annak azonnali befizetéséről gondoskodni sziveskedjenek. — Oradea, 1938 április 2. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

157
1938
No. 2683—1938-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi és középiskolai hatóságnak.* Iskoláink husvétii szünideje kezdődik 1938 április 10-én bezárólag és befejeződik április 26-án ugyancsak bezárólag. Ezek szerint április 9-én szombaton meg kell tartani az összes órarend szerinti órákat s az előadások kezdete április 27-én szerdán reggel 8 óra. Ezen intézkedéseket a minisztérium 44.748—1938. számú rendeletével jóváhagyta. — Oradea, 1938 március 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat

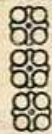
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1. 10. és 20-ik napján.

Konfirmációi emléklapok

kaphatók a püspöki hivatal nyomtatvány-raktárában

17 x 21 cm. méretű egyszerűbb csinos kivitelben darabonként 1 Lei
21 x 34 cm. méretű díszes kivitelű három s innyomással, darabonként 3 Lei

Konfirmációi emlékkönyv

díszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon
szép **Konfirmációi emléklappal** II-ik kiadás 10 Lei.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent

Nagybetűs

hangjegyes énekeskönyv

színes és fekete vászonkötésben ára 100 Lei

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Primredactor : DEBRECZENI I. Redactor responsabil : KOVÁCS J.

HUSVÉT.

Máté 28:5-8.

A szent város még csendben álmodik. Népe a szomoru nap véres eseményén már tultette magát. A főpapok és irástudók arcán a győzelem meglegedésének mosolya ömlik végig. A golgotai keresztfát szétdarabolták és azt szegény emberek tüzelés céljára széjjelhordták. Minden arra vallott, hogy a nagypénteki tragédia végképp befejezést nyert.

Arimathiai József kertjében a hajnali szellőben három szomoru asszony ruhájának halk suhogása hallszik, kik fűszeres kenettel kezükben csendes lépésben haladnak a sir felé, hogy megkenjék az Urnak testét. De ime a kő elhengerítve a sirnak szájáról, benn a sirban már csak az üres koporsó és angyali szózat hallszik: »Nincs itt, mert feltámadott.« És azután az a félelem és öröm, az a szent izgalom, mely pillanatok alatt betölti egész lényüket, ahogyan szaladnak az asszonyok és viszik a hirt a tanítványoknak. Péter és János futnak a sirhoz, majd Mária és Magdaléna találkozása az Urral mind-mind olyan események, melyeknek nagyságát csak az érzi meg, aki hittel tudja átélni a husvét csodáját.

Mi a husvét? Élet és halál mysteriumának megoldása. Élet és halál gigantikus küzdelmében az Élet diadala. Az Ur diadala! Élet, mely a fájdalom keresztjéről emelkedik és magasodik föl. Győzelem, egy már teljesen elveszettnek hitt harcnak győzelme. Kegyelem napja, melynek ragyogása nélkül a nagypénteki esemény lett volna a világ legsötétebb tragédiája. De a nagypénteki sötét keresztre ráözönlik a husvét nap fénye és az Áldozat vérével átitatott földből, a kereszt tövében új élet támad, mert »Krisztus feltámadott a halottak közül, zsengejük lön azoknak, kik elaludtak.« (I. Kor. 15:20) Megérkeztünk a kegyelem nagy óceánjához: hirdeti a Husvét.

A Kegyelem tengeréből meritenünk kell. Sajkánk a hit. Ezzel meritettek új életet az apostolok, a vértanúk. A husvét hittel átélt kegyelem nélkül vajjon lett volna Simonból győzedelmes Péter, Saulusból lélekben hatalmas Pál? »Ha pedig Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is.« (I. Kor. 15:14.) Nem [az Ő feltámadása függ a mi hitünktől]

hanem a mi hitünk és egész prédikálásunk függ az Ő feltámadásától. Tehát az Ő feltámadása a mi hitünknek és prédikálásunknak az alapja. Jézus Krisztus feltámadott, él és Ur e világ felett a mi hitünk nélkül is, de a husvét csak akkor jelent számunkra életet, ha hisszük, hogy Jézus Krisztus feltámadása záloga a mi feltámadásunknak is. Fel tudjuk-e fogni az isteni kegyelemnek nagy ajándékát, melyet a husvétban éppen a mi számunkra nyújtott az Ur, értjük-e a kegyelem titkos beszédét és fel tudunk-e emelkedni arra a lelki magaslatra, ahol a szenvedés titkai megoldást nyernek? Szomjazó lelkünk fel bírja-e fogni a kegyelem nagy záporát, mely a husvétban ömlik reánk? Lélekben oda tudunk-e állani az első bizonyágtevők kicsiny csapatához, akik üresen találták a sirt és átjárja-e a mi lényünket is az a szent izgalom, vagy pedig fásultak és közönyösek vagyunk a husvétüzenettel szemben?

Husvét az Élet diadala? Faust kezéből kihull a méreggel telt pohár, mert a végső kérdésre, melyre rideg értelmű megfélemleni nem tudott, kibékítő választ adott a husvétüzenet. S a husvétüzenet harangok zugása közben, nyugtalan, vivódó lelkében új élet hajnala kél...

A Husvét: a Kegyelem és a hit egybeolvadása. Boldog tapasztalás: van váltság, van örökélet!

Timișoara.

Ajlay Gábor.

Egyházkerületünk problémái.

III.

(Folytatás.)

A missziói problémák között a többinél semmivel sem kisebb jelentőségű az *énekkarok* problémája.

Sokan bizonyosan meglepődnek ezen a megállapításon és kételkedve teszik fel a kérdést: miért lenne probléma az énekkarok ügye, mikor nagy számmal vannak református énekkarok és eredménnyel működnek, sőt jelentős sikereket érnek el, nemcsak otthon, hanem országos vonatkozásban is. Először azért probléma, mert nincsenek, másodsorban mert nem igazi református énekkarok. Nincsenek, mert összesen csak 73 egyházközségben van és 110-ben nincs. Mi ennek az oka? Talán az, hogy gyülekezetünk nagy része kicsiny és nincs elég tag, akikkel az énekkart meg lehetne alakítani? Ezzel szemben a baptistákra mutatok rá, akik sokkal kisebb lélekszámú gyülekezeteikben — szinte csaknem mindegyikben — tartanak fenn énekkarokat. Vagy nincsenek alkalmas vezetők? 132 egyházban van felekezeti iskolánk, tehát annyi énekkarunk sincs, mint ahányban felekezeti iskola van, sőt alig több, mint felében van. Pedig a tanítóknak kell érteni az énekkar vezetéséhez is. Igaz,

hogy nem minden egyházban van férfitanító, de vannak tanítónők is, akik sikerrel vezetnek énekkarokat. Azonkívül vannak lelkészek is akik maguk vezetik az énekkart és pedig kifogástalanul. De itt is rámutatok a baptista gyülekezetekre, melyek legtöbbször nem nagy zenei képzettséggel bíró és még kevésbé zenei iskolát végzettek a karvezetők, hanem a gyülekezet tagjai közül magánszorgalomból és vallásos buzgóságból harmóniumozni megtanult egyszerű hivek. Hogy ez a mi egyházainkban sem lehetetlen, legjobban bizonyítja, hogy ma már sok gyülekezetünkben ilyen kántorok látják el az énekvezéri teendőket. Határozott meggyőződéssel állítom, hogy az énekkar megszervezése nagyon sok alvó gyülekezetbe öntene életet.

Az énekkarok ügye ott is probléma, ahol megvannak, mert az *énekkaroknak is*, mint a többi egyházi alakulatoknak, *missziói szerveknek kell lenni* és ma nem azok, sőt nem igazi református szervek.

Vannak olyanok, melyekben nagy számmal vannak más vallásuak is, ami magában még nem volna baj, ha azért a református szellem uralkodnék benne, de sajnos nem így van, hanem a legjobb esetben elszintelenedés a következménye. Vagy nézzük meg az alapszabályokat: legtöbb milyen kevésbé hangsúlyozza ki a református mivoltát. Nem is csuda, mert nagy részük abban a korban keletkezett, mikor az emberek — főképp a református emberek a nagy szabadelvűségtől félrevezetve, ezt gondosan eltitkolták, hogy csak más vallásuak érzékenységét meg ne bántsák. Ha csak kívülről nézzük az énekkarokat, azt látjuk, hogy nem az egyház szerves részei. Önállóak, függetlenek mindentől és mindenkitől, főképp az egyháztól és a presbyteriumtól. Legfeljebb annyi a kapcsolat a kettő között, hogy a lelkipásztor az elnöke és a kántor a vezetője, vagy, hogy eljárnak a temetésekre. De aztán nincs semmi más. Nem az istentiszteleteken közreműködés, nem az egyházi ünnepélyeken szereplés a kizárólagos, sőt nem is főcél. Sokszor nem vallásos, vagy egyházi énekeket tanul meg nagyobb számban, hanem világiakat.

Nagy átalakításra és átalakulásra van szükség, hogy minden énekkar igazi református énekkar legyen. E kettő között különbség van. Az átalakítás kívülről jövő és ható irányítás, az átalakulás pedig belső folyamat. Az átalakításnak egyik része az alapszabályoknak olyan átdolgozása, mely a református jelleget megszabja, sőt kényszerítse. Azért az alapszabályokban bizonyos egységet kell követni. Másik része a református énekkaroknak az egész kerületben egységes irányítása. Hogy az énekkaroknál mit jelent az egy-

séges vezetés, azt épen a nagyszerűen megszervezett Országos Magyar Dalosszövetség működésében látjuk. Távollégyen tőlünk, hogy ebből a már benne levő énekkarokat kiszakítsuk, de lehetetlen észre nem venni, hogy a szövetség hatása sokkal nagyobb mértékben irányítja dalárdáinkat, mint eredeti rendeltetésük: református egyházi mivoltuk. Hogy mennyire szükséges az egységes irányítás, legjobban mutatja, hogy az előadandó darabokra nézve teljes tájékozatlanság uralkodik. Egyfelől a régi, százszor elcsépelet énekeket ismételik az unalomig, úgy, hogy egyaránt unják a tagok és a hallgatóság, másfelől a legkülönbébbeket tanulják, vagy gyötörrik a tagokkal a legnagyobb összevisszaságban. Ebben két veszedelem rejlik. Egyik az, hogy nem képességüknek megfelelő darabokat tanulnak, melyekkel nemcsak a tagok, de sokszor maga a vezető sem tud megbirkózni, a másik pedig az, hogy az a betanult énekszámok nem határozott református és még kevésbé evangéliumi tartalmuak, hogy dallamukat ne is említsem. Az egységes irányítás és vele az egységes segítés hiányát legjobban az a kapkodás mutatja, mellyel előadásra alkalmas darabokat keresnek. Az egységes vezetés osztályozná az énekkarokat képességük szerint és így gondoskodnék megfelelő darabokról és általában minden tekintetben irányítana. Jellemző egyházi értelemben vett öntudatlanságunkra és tehetetlenségünkre, hogy ilyen irányu erőinket és képességeinket nem első sorban a saját céljainkra: egyházunk számára használjuk fel, hanem tőlünk távolabbi célokra fordítjuk. Az Orsz. Dalosszövetség vezetését kiváló református zenészeink végzik, s hozzá úgy a tulajdonképeni vezető: a főtitkár és a legnagyobb zenekritikus: az alelnök egyházi alkalmazásban levő férfiak, kik közül az utóbbi épen a mi kerületünkbe tartozik.

A külső átalakítás mellett feltétlenül szükség van a belső átalakulásra is. Szükség van igazi református közszellem megteremtésére, melyben a tagokat evangéliumi lelkiület hatja át és ebből kifolyólag működésüket egyházunk iránt való buzgóság és az Úr Jézus szeretete vezeti. Ezt elősegíthetik egyes intézkedések, mint pl. a múlt évi ker. közgyűlés határozatai, de általában akkor lesz teljes, ha a tagokban és az összeségben igazi missziói lélek fog uralkodni. Akkor lesz az énekkar igazi missziói szerve az egyháznak és igazi református énekkar. De ehhez feltétlenül szükséges a többi missziói alakulatoknak: a vasárnapi iskolától elkezdve minél tevékenyebb munkálkodása és minél lelkesebb vezetése. Ez mutatja legvilágosabban, hogy egyiket a másik rovására elhanyagolni nem lehet és hogy ezek nem különálló intézmények, hanem szorosan egybe tartoznak, mint egy testnek: az egyháznak tagjai.

(Folytatjuk.)

Debreczeni István.

Az iskolai muzeumok megszervezése és a muzeumban elhelyezendő anyagok kiválasztása.

A nemzetnevelésügyi miniszter ur több ízben is elrendelte, hogy az iskoláknak muzeuma is legyen, mely muzeum az iskola körzetéhez tartozó terület néprajzi, történelmi, természetrajzi viszonyait szemléltető módon, állandó kiállítás formájában ismertesse elsősorban a tanulókkal, de ezeken kívül a község lakosságával és más érdeklődő egyénekkel is. A gondolat nagyon szép. Megvalósítása esetén nevelői hatása elvitathatatlan. Azonban úgy vagyunk ezzel is, mint sok más, célszerűnek mutatkozó dolog megvalósításával, hogy t. i. a megvalósítás előtt számtalan és sokszor leküzdhetetlen akadály merül fel. Az iskolai muzeum megszervezéséhez megfelelő helyiség, az elhelyezésre váró tárgyak részére kellő beosztású szekrények és polcok szükségesek s ha ezek megvolnának is, a természetrajzi rész állattani osztályának berendezése szakképzettséget igényel, ami kevés kollegámnál lehet meg, mert bizony az állatkikészítést bemutatták ugyan a képzőben, de a mi képzőnkben mindössze vagy két növendék sajátította el az állatok és madarak szakszerű kitömését. Azt hiszem, hogy ezen a téren más képzők sem dicsekedhetnek nagyobb eredménnyel.

Mégis úgy gondolom, hogy mindezen akadályok ellenére is az iskolai muzeumot kisebb mérvben minden iskolánál megvalósíthatnak kellő ügybuzgalom esetén az alábbiak figyelembevételével:

a) A muzeum történelmi csoportjához összegyűjthetjük a községre vonatkozó összes beszerezhető adatokat és iratokat. Az ásatások során előkerülő régiségeket, edényeket, eszközöket, szerszámokat.

b) A földrajzi csoporthoz szükséges a község agyagból elkészített domborművü térképe, mely a község felületéről biztos ismertetést nyújt. Ugyancsak itt helyezném el a község egyes részeiről készített fényképfelvételeket és festményeket.

c) A néprajzi osztálynál elhelyezném a községben használatos népies ruházatot kicsinyített modelleken. Itt helyezném el a foglalkozás jellemző eszközeit és a háziipari készítményeket.

d) A természetrajzi csoporthoz összegyűjteném a községben termelt növényekből kiválogatott legszebb példányokat. Állat és rovargyűjteményt, madárfészkeket és tojásokat,* a vadon termő növényeket is itt helyezném el.

* Semmiestre sem szabad a hasznos madarak fészkeinek és tojásainak szerepelni a gyűjteményben.

Ezen muzeumi tárgyak elhelyezésére egy magas üveges szekrényre van szükség, amely a rendelkezésre álló anyaghoz képest lenne beosztva.

A szekrény előállítási költségét közadakozás útján gondolom fedezni.

Ha kartársaim is magukévá tennék fenti szerény kezdeményező elgondolást, úgy gyakorlati tapasztalataikkal járuljanak hozzá ezen hasznos terv minél sikeresebb megvalósításához, mert az iskolai muzeumok hasznossága, célszerűsége, nevelői hatása és érdekessége elvitathatatlan is, így annak általános és lehetőleg egységes megvalósítására minden tőlünk telhetőt meg kell tenni.

Sălacea.

JAKAB LAJOS.

A REFORMÁTUS ÁRVAHÁZI KÉPES NAPTÁR

1939. évi (XIII.) évfolyamában közlendő irodalmi művekre pályázatot hirdetek. Az irodalmi mű tárgya lehetőleg egyházunk multjából, vagy egyházunk jelen életéből meritett legyen. Terjedelme a szokásos nagyságot ne haladja túl. Az elfogadott munka jutalomban részesül. A pályamunkák alólirotthoz küldendők 1938 május 30-ig. Oradea 1938 április 9. *Csernák Béla* az iratterjesztési bizottság elnöke.

Az igazgató-tanács ülése.

F. hó 1-én tartotta az egyházkerületi Igazgató-tanács ülését Oradeán. A megnyitás és a tagok számbavétele után az egyházi költségvetésekre vonatkozó miniszteri leirattal foglalkozott, melyre nézve egyhangulag kimondotta, hogy püspökünk intézkedéseit minden tekintetben helyesli és megbizsa, hogy alkalmas időben e rendelet ügyében előterjesztéssel éljen. A tuberkulotikus tisztviselők ügyében kimondotta szabadságolásukat. Elhatározta, hogy megkeresi az ardeali egyházkerületet, hogy a theológiára és a tanítóképzőkbe csak orvosi bizonyítványok alapján vétessenek fel, melyek bizonyítják, hogy nem tuberkulotikusak, sem hajlammal nem bírnak. — Az egyházi mű-

emlékek tárgyában küldött miniszteri leiratra nézve, mely egyházainkat felhívja a használatból kivont klenodiumok átadására, az Igazgató-tanács megállapította, hogy egyházainknak ilyen műkincsei nincsenek, mert minden klenodiumunkat használjuk. Saja Ida Magyarországra költözött tanítónő felebbezését — nyugdíjárulékainak folyósítása végett — elutasította. — Hosszasan foglalkozott a nyugdíjintézet alapszabályainak módosításával és több javaslatot tett a kerületi közgyűlésnek. Ilyenek, hogy a külföldre tanulmányutra távozott s. lelkészek külföldön tartózkodásuk alatt is tartoznak járulékaikat fizetni. — A tanítók régi szolgálataikból beszámíthatnak annyi időt, amennyit akarnak. ha a reá

eső tagsági díjakat megfizetik. Az ardeali egyházkerületből hoz-
zánk átjövők az ott töltött szol-
gálati idejükkel beléphetnek, ha
az egész összeget megfizetik.
Több kisebb változtatás mellett
javasolja, hogy alapszabálmó-
dosítást a kerületi közgyűlés
az igazgatótanács hatáskörébe
utalja. A tanári fizetések tekin-
tetében ismét halasztó határo-
zatot hozott. A tanítói állások
betöltésénél kimondta, hogy a
leányiskoláknál csak nőtanítóval
tölthetik be a megüresedett álla-
sokat. A közalapi jelentésből
meglepetéssel vette tudomásul,
hogy a járulékoknak alig fele
folyt be. Vannak egyházmegyék,
melyekben a hátralék az évi
járulékok összegét, sőt egyikben
kétszeresét is meghaladja. E
miatt a kerületi vezetőség kény-
telen volt a tökéhez nyulni,
hogy a segélyeket folyósíthassa.
Azért felhívja az espereseket,
hogy a járulékokat az egyes
egyházaktól az egyházmegyei
látogatások alkalmával szedesse
be. Ha valamelyik egyház ek-
kor sem tenne e kötelességének
eleget, az eljárást indítsa meg
ellene. — Ezekén kívül több
kölcsonügy, ingatlan eladás és
járulék rendezés szerepelt a
tárgysorozaton.

Lelkészi körü értekezés.

A timișoari lelkészi kör f. hó
4-én tartotta értekezletét Timi-
șoaran, hol a tagok egy kivéte-
lével mind megjelentek. Az ér-
tekezés bibliaórával kezdődött,
melyet Nits István frateliai lel-
kész vezetett be Malak. 2: 1-11.
alapján, kihangsúlyozva a test-
véri együttműködés feltételét, az
őszinteséget és a bizalmat. Utána
a megalakulás következett. Majd
Horváth István timișoari s. lel-
kész tartott előadást a dialek-

tikai theológiáról. Nagyszabásu
tanulmányában hű képét adta a
mai theológia lényegének, mű-
velőinek és irodalmának. Elhatá-
rozták, hogy az értekezletet
mindig más egyházban tartják
meg, belmissziói nappal egybe-
kötve.

»**PÉLDATÁR**« husvétra Pócs
Lajos ref. külmisziói segédlel-
kész (Budapest. Kálvin-tér 8.)
szerkesztésében megjelenő il-
lusztrációs kötet, több mint ezer
példát tartalmaz, az élet min-
den viszonylatából, az evangé-
liumi, isteni, örök igazság meg-
világítására. Szolgálatot kíván
ezzel tenni a gyakorló lelkipász-
torok, vallástanítók, vasárnapi
iskolai vezetők és ifjúsági mun-
kások számára. A könnyebb tá-
jékozódás végett, fogalmi meg-
határozások szerint, fejezetekbe
osztottak a példák. A pontos
beosztás nagyban megkönnyíti
a prédikáció, vagy egyéb elő-
adás témájához alkalmas példa
kiválasztását. A fejezetbeosztá-
son kívül névmutatóval is el-
látott a könyv, mely ábécés
sorrendben magában foglalja az
összes történelmi neveket, hogy
azok melyik fejezet, hányadik
pontja alatt található. Kizárólag
a lelkipásztorok és egyéb evan-
géliumi munkások körében ki-
vánja csak terjeszteni a köny-
vet. A körülbelül 300 oldalas.
8° alaku könyv anyaga készen
áll s ha kellő érdeklődés mutat-
kozik, husvétra megjelenik. Bolti
ára fűzve 3 P lesz, egész vá-
szonkötésben, arany nyomással
4 pengő.

SZERKESZTŐI ÜZENET

*Áldott és üdvösséges ünnep-
lést kívánunk munkatársaink-
nak és olvasóinknak.*

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

2886—1938. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli alárendelt hatóságnak.* A nemzeti nevelésügyi minisztérium 1189—1938. sz. rendeletével biztosítani akarja a légvédelmi gyakorlatok komolyságát, s ebből a célból részletes utasításokat küld az iskolák és közintézmények számára. A különböző hadszíntereken az utóbbi időkben végbement események eléggé bizonyítják a lakosság légvédelmének fontosságát. Felhívom tehát a címben említetteket, hogy saját hatáskörükben tegyenek meg minden lehetőt a következő utasítások végrehajtására.

Utasítások az iskolai passzív védekezési gyakorlatok végrehajtására.

I. A passzív védekezési gyakorlatok célja.

1. Hogy a helyiség személyzete (tanárok, iskolások) hozzá szokjanak a repülő támadások elhárítását célzó passzív védekezési szolgálat rendszabályaihoz.

2. Hogy a lakosság hozzászokjon a vészjelekhez és a veszedelem megszűnési jelekhez, valamint a légi bombázások elleni védelmet szolgáló közös védőhelyekhez leendő irányításához.

II. A minden egyes intézet által foganatosítandó rendszabályok.

1. Minden egyes helyiség passzív védekezési főnökének kinevezése, aki felelős a passzív védekezésre vonatkozó törvények, végrehajtási utasítások és utasítások által előirt rendszabályok alkalmazásáért.

2. A passzív védekezésre vonatkozó terv elkészítése és annak tényleges végrehajtása, vészjelek megadása, a világítás kioltása, a *védekezési helyiségek kijelölése által.*

3. Az iskoláknak a tájékoztatása

— a légi veszélyekről,

— a harci gázokról (azok jellegzetességeiről, fiziológiai hatásáról, megállapításáról és azonosításáról),

— az egyéni védekezéstről (gázmaszkok, izoláló alkalmatosságok, stb.),

— a kollektív (együttes) védekezéstről (beton védőhelyek, alagutak stb.),

— a mentési rendszabályokról (a helyiség egészségügyi csapata által a gáztámadás áldozatainak nyújtandó első segélyről),

— azokról a tanácsokról, amelyeket minden a gáztámadás áldozatául esett állampolgárnak tudnia kell és adnia kell.

4. A személyzet kiiktatása.

Április 10-ig minden egyes helyiség passzív védekezési főnöke kiiktatja a személyzetet, mely magában foglalja a helyiség passzív védekezési alakulatát:

— az éjjel és nappal adandó vészjelzésre,

- a világítás kioltására,
- a fegyelemre és egészségügyi segítségadásra,
- a tűzvédek elfolyására vonatkozó rendszabályokra.

5. Valamely intézmény kebelében felállított passziv védekezési alakulatnak van:

- a) a legértelmesebb tisztviselők közül választott szolgálati főnöke,
- b) egy vagy több riadó és világítás kioltási csapata,
- c) egy vagy több rendőri és ellenőrző csapata,
- d) egy vagy több védőhelyiségi csapata,
- e) egy vagy több egészségügyi csapata,
- f) egy vagy több tűzoltó csapata (egy-egy csapat tényleges állománya 2—6 iskolás).

III. Az országos passziv védekezési gyakorlatban

iskoláink a szünet miatt nem vehetnek részt, azonban jövőbeli tájékozás végett közöljük annak programját.

1. 10 óra 30 perckor az összes templomok harangjai és az összes gyárak szirénái vészjelet adnak.

A vészjel: 3 percig tartó többszöri hosszú bűgás.

Ennek a jelnek hallatára:

a) a vészjelző és világítást kioltó csapatok (alakulatok):

— továbbítják a vészjelet a helyiség belsejében fűtűlés, csengetés, kézi sziréna, harangozás stb. útján. A jel: 3 percig tartóan hosszan ismételt jelek.

Ezeknek a jelzéseknek a hallatára a helyiségek bensejében minden munka megszűnik. A passziv védekezési csapatok tagjai a passziv védekezési főnök által előre kijelölt helyekre (posztokra) megy.

Az összes ablakokat és ahol vannak a redőnyöket be kell csukni, az irodákban, a bankokban stb. a munka megszűnik.

A helyiség összes személyzete a legnagyobb csendben és komolysággal a védőhelyiségül kijelölt hely felé igyekezik (betonhelyiségek földalatti helyiségei, vagy ahol ilyen védőhelyeket fognak építeni a falragaszok, mészvonalak, irányító jelzések stb. által kijelölt képzelt helyiség felé).

b) *A rendőri és ellenőrző csapat.*

Biztosítja a helyiség elhagyásának idejében a rendet és csendet, valamint ellenőrzi, hogy senki sem maradjon a helyiségben, termekben stb.

— *A helyiség elhagyása:*

— Az utirány kijelölendő (szinek, lépcsők, ajtók stb.) minden egyes helyiség (osztály) részére.

— Meghatározandó a szobák (az osztályoknak és minden egyes osztályban a fészkeknek) elhagyási sorrendje, nehogy pánik, az ajtóknál tömörülés, lökdösés stb. keletkezzék.

— A helyiség kiürítése a lehető legrövidebb idő alatt kell, hogy megtörténjen.

c) *A védőhelyiségi csapat.*

Biztosítja a védőhelyiségbe való bejutást, a minden egyes ügyosztály, iroda, osztály és iskolai fészkek részére kijelölt helyek elfoglalását. (A helyek látható falragaszok útján jelölendők meg.)

— Megjelöli a védőhelyiséghez vezető lépcsőket és a védőhelyiségbe való bejutás sorrendjét egy előzetesen elkészített terv alapján.

— Nem engedi meg a védőhelyiségből való kimenetelt mindaddig, amíg a veszedelem megszűnési jele el nem hangzik, amikor is a mozdulat azonos sorrendben és komolysággal történik.

d) Egészségügyi csapat.

Nyújtja az áldozatoknak az első segélyt és biztosítja azoknak a legközelebbi (szükség esetén kijelölendő) egészségügyi alakulathoz való szállítását.

— Egy vagy több szükséghordággal, valamint az első segélynyújtáshoz szükséges eszközökkel kell, hogy rendelkezzenek.

— (A gázkutató csapat útján) megállapítja, hogy a közelben robbant bombák gázbombák-e.

— Biztosítja a helyiség vagy terep gáztalanítását.

e) A tűzoltó csapat.

— A gyújtó-bombák által okozott tüzesetek lokalizálására célzó első intézkedéseket teszi meg, mely célból tudnia kell a tűzoltókészülékek kezelését.

— A tűzvédek megszüntetését célzó előzetes intézkedéseket alább írjuk elő.

— A tűzoltó személyzet általában a helyiség személyzetéből alakítandó meg. Minden esetre jó lesz, ha a tűzoltó készülékek szomszédságában dolgozó tisztviselők is értenek ezek kezeléséhez.

Az iskolákban a tanulók sorából képezett tűzoltó csapat kötelessége:

— Felügyelni az épületre és szükség esetén a vészjelt megadni.

— A tűzoltókat értesíteni.

— A tűzoltásban ténylegesen segédkezni (a felső fiú iskolákban).

IV. A közintézményeken kívül álló polgári lakosság.

A vészjel hallatára:

— Köteles a csendet és rendet megőrizni.

— A lakások ablakait becsukni és tartózkodni az utcára kimenéstől.

— Ha az utcán éri a vészjel, köteles a rendőri hatóságok által kijelölt védőhelyiség felé sietni.

— Ha raktárban, vendéglőben, látványossági helyen stb. van, akkor köteles az illető helyiség passzív védekezési főnöke vagy a helyiség gazdája által tett intézkedésekhez szigorúan alkalmazkodni.

Ha valamilyen járműben van, azt azonnal meg kell állítani, le kell szállania és el kell rejtőzködni a legközelebbi védőhelyen.

V. A riadó megszűnte.

A riadó 10 óra 40 perckor szűnik meg.

A *jel*: rövid, 3 percig ismétlődő hangok.

— Erre a jelre a mozdulat visszafelé történik, úgy hogy a legrövidebb idő alatt és a legnagyobb rendben felveendő a rendes foglalkozás.

A passzív védekezési csapatok személyzete mindaddig a helyén marad, míg a rendes foglalkozás ismét meg nem kezdődik.

Légi gáztámadás esetén a tűzvész megakadályozására vonatkozó technikai

Intézkedések.

— Légi támadások esetén a gyújtó bombákkal okozott tűzvézsek megelőzése céljából az alanti intézkedések teendők:

1. Ki kell üríteni a padlásokat a könnyen gyuló anyagoktól.
2. Új építkezéseknél a tetőzetet betonból vagy nem égő anyagokból kell készíteni.

3. Régi épületeknél a tetőgerendázatot, ablakokat és ajtókat be kell kenni nem égő anyagokkal.

4. Már most el kell helyezni a padlások sarkaiban homokkal telt ládákat egy két lapáttal olyan helyeken, amelyeket a tűzoltó csapat ismer.

5. Az összes fontosabb helyiségekben (épületekben) a padlás már előre behintendő 2-3 cm. vastagságban homokkal.

6. Minden helyiségben legyen tűzoltó készülék, vizcsövek vagy vízzel telt edények a tűznek a tűzoltók jöveteléig történendő lokalizálása céljából.

7. A személyzet a tűzoltó készülékek kezelésére kioktatandó.

8. A tűzoltók segítségét kell kérni, hogy a személyzetet a tűzgyújtó bombák által okozott tűzvézsek lokalizálására kioktassák.
Miniszter: ss. *Davidescu*. Vezérigazgató: ss. *Formac*. — Oradea, 1938 április 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

2980—1938-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli alárendelt hatóságnak*. Tudomásvétel és miheztartás végett közlöm a nemz. nev. ügyi min. 42720—1938 számú rendeletét. »A Román Akadémia könyvtára jó félszázad óta gyűjti az országban előállított összes nyomtatványokat, hogy megalapítsa a román nyomdászat levéltárát, rendelkezésére bocsássa a román és nem román tanítóknak, akik népünket és országunkat tanulmányozzák minden területen, minden megnyilatkozásában. Az Akadémia magára vette ezt a súlyos terhet, hogy megteremtse ezt a tanulmányozási alkalmat. Nagyon szükséges ez kivált nálunk, mert csaknem teljesen hiányoznak a régi hagyományokkal bíró intézmények, rendezett, s rendszeresen gyarapított levél és könyvtárakkal, amelyekben komoly tanulmányokat lehetne végezni. Ezen cél elérésére az 1904 évi március 23-i törvény, kiegészítve 1922 novemberében és 1937 március 24-n kötelezi elsősorban a nyomdákat, másodsorban a szerzőket és kiadókat, hogy mindenféle, az országban nyomtatott kiadványból küldjenek be 2—2 példányt az Akadémiának. Ezen törvény intézkedései ellenére nagyon sok könyvet, röpiratot, időszakos kiadványt, térképet, repülőlapot, fényképet stb. amelyet különböző hatóságok készítenek, vagy adnak ki, nem küldenek meg az Akadémia könyvtáranak. Kérem tehát, hogy sziveskedjék felhívni a fennhatósága alá tartozó összes iskolákat és a tantestület tagjait, hogy küldjék be a törvény szerint a két példányt az összes kiadott vagy készített nyomtatványokból, azonnal megjelenésük után«. Oradea, 1938 április 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Timca

Romania

25 bani Posta

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.</p>		<p>Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.</p>
---	---	--

Konfirmációi emléklapok

kaphatók a püspöki hivatal nyomtatvány-raktárában

17 x 21 cm. méretű egyszerűbb csinos kivitelben darabonként 1 Lei

21 x 34 cm. méretű díszes kivitelű három színnyomással, darabonként 3 Lei

Konfirmációi emlékkönyv

díszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon
szép **Konfirmációi emléklappal** II-ik kiadás 10 Lei.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent

Nagybetűs

hangjegyes énekeskönyv

színes és fekete vászonkötésben ára 100 Lei

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Primredactor: DEBRECZENI I. Red c or responsabil: KOVÁCS J.

Az új nyugdíjintézeti Alapszabály módosítása.

Már lapunk előző számában röviden megemlékeztünk arról, hogy az április hó 1-én tartott igazgatótanács ülésének egyik legfontosabb tárgysorozati pontja volt az 1937. évi október hó 28-án tartott egyházkerületi közgyűlés által elfogadott nyugdíjintézeti Alapszabály módosítása.

Az egyházkerület közgyűlése mint ismeretes a tagdíj és fenntartói járulék beszedésére vonatkozólag az Alapszabály rendelkezéseit már 1938 évi január hó 1-ső napjától kezdődőleg életbe léptette. Ennek következtében tehát egyházkerületünk kebelében működő minden rendes, helyettes, segéd, vallástanító lelkész vagy theológiai tanár, közép és szakiskolák minden rendes és helyettes tanára, elemi iskolák végleges rendes és ideiglenes rendes tanítója, vallástanítója, az egyházközségek énekvezérei, nemkülönben a püspöki hivatal minden véglegesített tisztviselője a nyugdíjintézetnek *kötelezett tagja* és így az új Alapszabály rendelkezései az előbb felsorolt egyházi tisztséget viselő tisztviselőkre kivétel nélkül kötelezők.

Az egyházkerület elnöksége még a múlt év december havában megtette mindazon előmunkálatok elvégzésére vonatkozó intézkedést, a nit az új Alapszabály rendelkezése megkövetelt.

Ez intézkedéssel összefüggésben olyan pótlások és módosítások mutatkoztak az Alapszabályon, hogy az elnökség egy ad hoc bizottsági ülés keretében szükségesnek tartotta a pótlásokat és módosításokat letárgyalni, ami 1938 évi január hó 25-ik napján meg is történt.

Az egyházkerületi igazgatótanács maga részéről a rendkívüli bizottság javaslata alapján a felmerült biányok pótlásaként a nyugdíjintézeti Alapszabályon a következő módosításokat ajánlja elfogadásra az egyházkerületi közgyűlésnek:

2. §. 5. bekezdése után: **Minden változást az illetékes egyházi hatóságok a nyugdíjintézet végrehajtó bizottságának jelenteni tartoznak. A késedelmes jelentésből ki-**

folyólag származó vagy származható hátrányokért a nyugdíjintézet nem felel.

3. §. 3. bekezdése: Azok a lelkészek *helyett*: azok a tagok.

3. bekezdés végéhez: **Azok a tagok, akik a szolgálatuk alatt bizonyos időt külföldön töltenek, tagdíjat a külföldön eltöltött időre is kötelesek fizetni, tekintet nélkül arra, hogy részesülnek-e javadalmazásban vagy nem. Ilyen esetben a tagdíj fizetés utólagosan is történhetik.**

8. §. b. pontja: Polgári iskolai képesítésű tanárok és az előbbi nyugdíjintézeti alapszabály szerint felvett és még tényleges szolgálatban lévő olyan jogosultak részére, akik a teljes összegű nyugdíjárulékot fizetik, évi 36.000 Lei.

c. pontjának utolsó bekezdése után: **Az 50 százalékos jogositott tanítók, akik az előbbi nyugdíjintézeti szabály szerint vétettek fel a teljes összegű nyugdíj évi 18.000 Lei. A már nyugdíjban levő 50 százalékos jogositott tagok eddigi nyugdíjellátmánya érintetlen marad.**

12. §. 2. bekezdése szerinti nyomtatott szöveg teljesen elmarad, és ahelyett a következő szöveget ajánlja elfogadásra: **Akik 1938 évi január hó 1. után lettek a nyugdíjintézet tagjai, azoknak nyugdíjigényei a nyugdíjintézetbe való belépéstől kezdődnek.**

Ha azonban ezek az új nyugdíjintézeti tagok az egyház szolgálatában eltöltött szolgálati idejüket a nyugdíjjogosultság tekintetében beszámítani kívánják, úgy kötelesek ebbeli kívánságaikat a belépésüktől számított 3 hónap alatt írásban kijelenteni s a belépésük előtti szolgálati éveikre esedékes összeget ugyanazon idő alatt befizetni. Ezen összeg kiszámítása úgy történik, hogy a belépéskor fizetendő évi tagsági díj megszorozandó a beszámítani kívánt szolgálati évekkel, amihez a minden évre esedékes 5 százalékos kamat is hozzá adandó. Ennek az összegnek a befizetésére különös indokolt esetben a végrehajtó-bizottság meg nem hosszabbítható halasztást adhat, de ezen összeg teljes befizetése előtt az illető tag nyugdíjjogosultsága csak a belépéstől számíttatik.

14. §. 2. bekezdése előtt: **Az 1939 évi január hó 1-e előtt özvegyi ellátmányban részesült özvegyek ezen időponttól kezdődőleg olyan özvegyi ellátmányban részesülnek, mint amennyi a jelenlegi Alapszabály szerint a férj szolgálati éveinek figyelembe vétele mellett őket özvegyi ellátás címen megilleti.**

6. bekezdése: Az özvegyi-ellátás s a neveltetési segély a kegyeleti **idő** megszűntét követő hónap első napjától, ha az özvegynek, a kiskorú gyermekeknek kegyeleti **időre eső** jövedelemre igényük nincs, **a tag által élvezett fizetés** megszűntét követő hónap első napjától fizetendő.

15. §. 2. bekezdése: **Temetkezési segély a nyugdíjat élvezett tag elhalálása esetén az özvegynek is fizetendő.**

19. §. 1. bekezdése: Özvegyi ellátásra csak az a nő tarthat igényt, aki elhalt férjével, annak tényleges szolgálata idején, (tehát nem nyugdíjaztatása után), vagy azt megelőzően lépett házasságra s férjével haláláig legalább **5 évet** együtt élt és kifogástalan erkölcsi életet folytatott.

21. §. 1. bekezdése: A nyugdíjat, özvegyi ellátást, neveltetési segélyt a nyugdíj pénztár a jogosultaknak az **illetékes helyi lelkész és illetékes esperes által** igazolt nyugta ellenében évnegyedenként utólagos részletekben fizeti ki.

21. §. 1. bekezdése után: **Neveltetési segély mostoha vagy nevelt gyermekek nem élvezhetnek.**

22. §. utolsó bekezdése után: **Az a tag, aki a református vallásból kitér, és tagsága megszűnik, visszatérés esetén nem tarthat igényt előző szolgálati éveinek betudására.**

23. §. 3. bekezdése: A tagsági díj címén kivetett évi összeg 10 százaléka, amely minden évben a költségvetésben a szükségletek közzé felveendő, **az előző évi költségvetés kivetése alapján.**

25. §.: Azok a tagok, akik a piatra-craiului-i református egyházkerületből az ardeáli egyházkerület kötelékébe lépnek át, az intézet pénztárába teljesített befizetések 60 százalékát kamat nélkül visszakapják. Viszont azok a tagok, akik az ardeáli egyházkerületből lépnek át a piatra-craiului-i egyházkerület kötelékébe, **ezen nyugdíjintézet tagjaivá megválasztásuk időpontjától kezdve lesznek, de joguk van ezeknek a tagoknak az egyházi szolgálatban belépésük előtt eltöltött idejüket is beszámíttatni a 12. §-ban megállapított összegek befizetése mellett.**

37. §. 1. bekezdése után: **Bár az E. T. 7. tc.-nek minden rendelkezése nem foglaltatik jelen alapszabályban, mindamelllett a 7. tc.-nek mindazon rendelkezései érvényben vannak, amelyek az alapszabállyal nem ellentétesek. Ennek következtében szükség esetén megfelelő alkalmazásuk nyilvánvaló.**

A javaslatot előkészítő rendkívüli bizottság és az igazgató-

tanács igyekezett minden tekintetben a legnagyobb körültekintéssel eljárni, Lehet, hogy ennek ellenére is hangzanak majd el indokolt vagy indokolatlan vélemények de azoknak szolgáljon megnyugvásul az, hogy a rajtunk kívülálló és legtöbbször előre nem tudott okok a legtökéletesebb munkát is befolyásolhatják kedvezően vagy kedvezőtlenül. Es ellen pedig előre védekezni nem lehet.

— a. — ó. —

A husvét és a kommunizmus.

A moszkvai kommunista rádióból hallottam egyszer egy előadást, mely husvét ünnepéről szólt. Az előadó mindenekelőtt leszögezte azt, hogy a husvét népbütő ünnep. Majd a továbbiak során azt fejtegette, hogy a keresztyén husvét, Jézus Krisztus feltámadása csak képzelődés, mely úgy jött létre, hogy az ember a tavasz ébredésével, a természet ujjaszületésével egyidejűleg már kezdettől fogva elképzelt magának egy olyan természetfölötti erőt, aki őt szenvedéséből és nyomoruságából meg fogja váltani. Így jött létre a megváltóban való hit. E hitet már az őskori vadembernél is meg lehet találni, ugyszintén a későbbi korban az egyiptomiak vallásában, a meghaló és feltámadó Ozirisz kultuszában, valamint a pogány görögök és rómaiak vallásában is. A vallás tehát nem egyéb — állapítja meg továbbá — mint egy eszköz a kizsákmányolók kezében, mellyel ébren tartják és táplálják a lelkekben a tulvilági megjutalmaztatás hitét, hogy így a szenvedők tekintetét az ég felé fordítva, a tömegeket annál inkább kizsákmányolhassák. A kapitalizmus eme kizsákmányoló törekvésének hathatós támogatója a papság. A proletár forradalom azonban felszabadítja a tömegeket az elnyomatás alól és a képzelt, de nem létező mennyei boldogság helyett, itt e földön teszi boldoggá, erőssé, szabaddá az embert, s éppen ezért az emberiséget nyomoruságból nem ez a képzelt Megváltó, hanem a világproletárizmus váltja meg. A világproletáriátus husvétja május elseje, a világ összes proletárjainak egyesülési ünnepe. Ime ezeket hallhatta a világ a moszkvai rádióból.

Ezzel az istentelenséggel szemben mindenekelőtt leszögezhetjük azt az alapvető megállapítást, hogy az emberi lélek alaptermészeténél fogva olyan, hogy magában hordozza egy világlelti hatalomban, az Istenben való hitet, tehát a vallás nem eszköz, hanem a lelki élet alapfeltétele. Ebből magyarázható az a letagadhatatlan tény is, hogy magában Szovjetországban is a népességnek csak egy kis hányada van benne a hivatalos kommunista párt-

ban, egy hatalmi érdekcsoport, de magának a lakosságnak nagy többsége kommunistaellenes és gyűlöli az őt elnyomó zsarnoki uralmat. Mert mi a valóság a szovjet boldog paradicsomában? Elnyomás, zsarnokság, terror, tömeges kivégzések, szegénység, nyomorúság, az éhezők milliói, a legsötétebb rabszolgaság!

Dehát lehet-e más helyzet ott, ahol hivatalosan üldözik a krisztusi szeretetet, ahol letaszítják trónjáról a szeretet Királyát és helyébe a nyomorult féregember önmagának bálványát helyezi?! Megválthatja-e a világot Marx vagy Lenin, amikor jól tudjuk, hogy »homo homini lupus«, az ember az embernek farkasa?! Bizonyos, hogy a világot megváltani csak a szeretet képes! De létrejöhet-e a szeretet közössége ott, ahol üldözik Krisztust, a szeretet Királyát?! Őt, aki szegényebb volt, mint bárki e földön, kinek nem volt hova fejét lehajtania, akit megoútoroztak, aki a kereszthalál kínjait szenvedte el érettünk, s aki mégis csak jót tett mindenekkel és ajkáról még a keresztfáról is megbocsátó szeretet szavai hangzottak el! Az Ő isteni lényének világossága mellett látjuk, hogy az orosz kommunizmus a világtörténelem legnagyobb csalása és a szegény, nyomorult tömegek legszörnyűbb becsapása!

Miért nincs létalapja a kommunizmusnak? Azért, mert e világon kollektív társadalom nem lehet. A lelkeket nem lehet uniformizálni. Minden lélek más és más. Az ólomból semmiféle alkímiaival aranyat elővarázsolni, s viszont az arany sem válik soha ólommal. Azért nem, mert mindkét fémnek meg van a maga különlegessége, sajátossága. A léleknek is, minden egyes léleknek meg van a maga egyéni sajátossága és színét, gazdagságát minden lélek külön-külön bontogatja ki. Minden léleknek más a világa, mások az utak és az eszközök, amelyekkel hozzá lehet férni és más a gyümölcse is, amit terem. A lélek individuálitását semmiféle elmélettel sem lehet megdönteni. És ebből származik most már a másik nagy igazság, hogy a lélek csak a maga külön egyéni mivoltában lehet szabad és független. A léleknek ezt a szabadságát csak egyedül a *vallásos hit* adhatja meg. A vallásos hit felszabadítja a lelket a materiális világ lenyűgöző bilincseiből és rabságából, szabaddá teszi, hogy Isten felé szárnyalhasson, akitől erőt és tartalmat nyer. A keresztyénség éppen azáltal szabadította fel az emberiséget a rabszolgaságból, hogy lelkét szabaddá tette.

A Szovjet, amikor hangoztatja a szabad kollektív társadalom kiépítését, de a vallást, a keresztyénséget üldözi, akkor tulajdonképpen önmagával jut ellentétbe, mert szabadságától fosztja meg azt, akit szabaddá akar tenni. Tehát, míg más államok kapitalizmusa az embert testileg zsákmányolja ki, addig a szovjet-kapitaliz-

mus kizsákmányolja az embert testileg és lelkileg egyaránt. Az ugynevezett boldog proletáriátus nem egyéb, mint testi-lelki rab-szolgaság. Zúgnak a szovjet-gépisten kerekei és közöttük felmor-zsolódik a test és a lélek egyaránt.

Oroszországban régen is nagy bűnök voltak, s azok hegy-óriásokká nőttek, melyeken ma még a Szovjet urai trónolnak. Ma még! De az épület eresztékei recsegnek, ropognak már és igazán nem lesz csoda, ha összeomlik, mert nem az erkölcsi világrend fundamentumán épült fel. A római katolicizmus felkészülten várja már ezt a pillanatot, amikor alkalom fog nyilni arra, hogy a szovjet-birodalom romjain a maga keleti felegvárát kiépítse.

Bizonyos, hogy a kommunizmus megváltó erő soha sem lehet. A világ megújulása csak úgy remélhető, ha az egyes lelkek vallás-erkölcsi alapon lesznek újjá, erőssé, szabaddá, s ilyen lelkekből épül föl a család, az állam, a társadalom, az emberiség szent kommun-tása, az a közösség, melynek ura a Szeretet Királya: *a feltámadott Krisztus!*

Timișoara.

AJTAY GÁBOR.

Tanítói szakkönyvtár.

Minden vitán felül áll, hogy az iskola befejezett műveltséget nem adhat. Sok igazság van abban a megállapításban, hogy az iskola a tudományoknak csak az alapjait rakja le. Ha elfogadjuk is azt a tételt, hogy az iskola kora kultusz-színvonalára emeli fel az embert, akkor sem beszélhetünk befejezett műveltségről, mert a tudományok folytonosan fejlődnek, maguk mögött hagyva azokat, akik nem tartanak lépést a soha meg nem álló korrallal.

A műveltség szerzésének egyik leghatalmasabb eszköze a könyv. A legideálisabb állapot az volna, ha az irodalomnak minden friss termékéhez hozzá juthatna az ember. Ez azonban a nagy többség számára csak jámbor óhaj; csak nagyon kevés halandót tüntet ki annyira az élet, hogy minden kiváló emberi gondolat felvevő állomása lehet.

A könyvek beszerzéséhez pénz, még pedig tekintélyes mennyiségű pénz kell. Ennélfogva könyvek beszerzésére még csak nem is gondolhat az, akinek életnivója a létminimum szintjén áll. Márpedig mi, tanítók a társadalomnak ebbe a rétegébe tartozunk, nem számolván életkörülményeink azzal, hogy a lemaradás éppen a nép tanító mesterei munkájában bosszulja meg legjobban magát.

A népnevelőnek mindég kora kultusz-szinvonalán kell állania. A technika mai századában neveléses volna kiállani rég leszerelt fegyverekkel, de így van ez a szellemi fegyverek hatalmas területén is. Milyen szellemi fegyverekkel látja el növendékeit egy nép-tanító, akinek kora problémáiról még csak fogalma sincsen!?

A tanítónak olvasnia kell, mert csak így tud megfelelni felelős-ségteljes hivatásának. De hát honnan vegye a könyvet, vagy erre a pénzt, mered felénk a súlyos kérdés, amelyre nekünk meg kell adnunk a feleletet.

Valamikor arról beszéltünk, hogy az iskolának pedagógiai szak-könyvtárral kell birnia. Fel kell venni a költségvetésbe pár száz leit évenként erre a célra és lassan kiépíteni a nevelésnek ezt a nélkülözhetetlenül fontos intézményét. Ma már azonban hiábavalóság volna erről beszélni, mert leszegényedett egyházaink annyira tul-vannak terhelve, hogy roskadozó mérlegük ezt a pár száz leit sem birhatja ki. A kérdést másképp és a saját erőnkől kell megoldani.

Amit a saját erőnkől nem vagyunk képesek megoldani, meg-tudjuk azt valósítani egyesült erővel. Ha nem tudunk iskolánként szakkönyvtárakat létesíteni: *létesítsünk legalább egyházmegyéenként egy-egy tanítói szakkönyvtárat.*

Ezek az elgondolások vezették az eriolui-i ref. tanítói értekez-letet, midőn őszi közgyűlésén elhatározta, hogy egyházmegyei tanítói szakkönyvtárat létesít. Kimondotta az értekezlet, hogy a könyvtár alapját az egyes tagok birtokában levő könyvekkel veti meg, amely könyvek csak kölcsönképpen lesznek a könyvtárnak átadva, tulajdon-joguk fenn lesz tartva. A könyvtár fejlesztésére az olvasási díjak és tagonként évi 10 Lei könyvtár-díj lesz fordítva.

Az eszme megszületett, de a mű még a létrejövés titkos mé-hében pihen. Közel egy féléves eszmei mult után a könyvtárnak még egyetlen egy könyve sincs. A fellobbanó magyar lelkesedés ná-lunk szokásos szalmalánggá lett. De nem szabad e tény mellett rezignáltan — lemondanunk.

A tanítói szakkönyvtárnak minden ref. egyházmegyében meg kell valósulnia. Életképtelenségünket árulnók el, ha a fenti lehetőséget ki nem használjuk. Maradozásunk ódiumát eddig rajtunk kívül-eső okokra háritottuk, de ha a feladott tételt meg nem oldjuk, ma-gunknak kell viselnünk a következmények ódiumát.

Az alábbiakat pedig csak magunkhoz: az eriolui-i ref. tanítói értekezlet tagjaihoz adreszálom.

Az értekezlet őszi közgyűlésünk alkalmával egyhangu!ag és lelkesedéssel kimondta, hogy a birtokában lévő 1—2 pedagógiai, vagy más hasonló szakkönyvét jogának a fenntartásával a könyvtár

rendelkezésére bocsátja. Felhivom azért értekezletünk minden tagját, hogy ígéretét váltsa be és tavaszi közgyűlésünkre az ígért könyveket hozza be.

A testvéregyházmegyéket pedig arra kérem, hogy a mi példánkat követve, a tanítói szakkönyvtárat az egész vonalon szerezzék meg.

Tóth Zsigmond.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Kiss Albert, bicfaläui lelkész, a şepşi egyházmegye esperese, zsinati tag, egyházkerületi igazgató-tanácsos, az ardeali egyházkerületi Lelkészerkezet alelnöke stb. ápr. 12-én 59 éves korában, lelkészségének 19-ik évében elhunyt. Isten iránt való hűségben és alázatos engedelmségben magasra nőtt testvérei között. Vezér volt mindenütt és életét a vezetésére bizott intézményeknek áldozta. Temetése nagypénteken volt Bicfaläun, honnan az illenei temetőbe kísérték át. Koszorúk nem borították koporsóját s a koszorúmegváltást az általa létesített egyházmegyei iskolaalapra fordították.

Rovács István ny. városi jegyző, a salontai egyházmegye volt jegyzője, utóbb számvevője, életének 48-ik évében márc. 31-én, nemes lelkét visszaadta Teremtőjének. Református tanító fia volt, ki egyházunk iránt való munkás szeretetét a szülei házból hozta magával és hűséggel váltotta tettekre. Meleg szívé emberbarát, minden nemesért lelkésedő férfi volt. Rovács János ny. kötegyáni tanító fiát, Boros Gábor arpaseli lelkész vejét gyászolja benne. Közlebről felesége és két leánya siratják elvesztését.

HIREK

A REFORMÁTUS ÁRVAHÁZI KÉPES NAPTÁR

1939. évi (XIII.) évfolyamában közlendő irodalmi művekre pályázatot hirdetek. Az irodalmi mű tárgya lehetőleg egyházunk multjából, vagy egyházunk jelen életéből meritett legyen. Terjedelme a szokásos nagyságot ne haladja túl. Az elfogadott munka jutalomban részesül. A pályamunkák alólirotthoz küldendők 1938 május 30-ig. Oradea 1938 április 9. *Csernák Béla* az iratterjesztési bizottság elnöke.

Belmissziói nap. A sculiai lelkészi kör tagjai márc. 28-án belmissziói napot rendeztek a reşitai egyházban. Az iskolában és óvodában Strelecky Sándor ópodiai lelkész, a gyermekek kedves Sándor bácsija foglalkozott a gyermekekkel. Vallásórán a családról hallgattak mintatánítást Keresztes József tanításá-

ban. Délután a nőszövetség kézimunkaóráján Strelecky Sándor tartott bibliórát, míg a leányszövetségén Müller Béla fizeşi lelkész. Utána lelkészek bibliórával zárták be a napot, melyet Keresztes József vezetett be Máté 10: 25. alapján. A nap ugya gyülekezetnek, mint résztvevőknek sok áldást jelentett.

Az oradeai Kálvin-kórus zászló-szentelése szép ünnepség keretében folyt le virágvasárnap délutánján a Református Otthon disztermében. A zászlót Sulyok István pü-pök ur áldotta meg. A zászló-anyai tisztet Mónus Sándorné, a II. Par. Kór Nőszövetség elnöknője töltötte be. Üdvözlő beszédek mondottak; dr Szabó Lajos az Orsz. Dalosszövetség, dr Csernák István a bihori dalos kerület, Orth Imre a szomszédos episcopiai ref. dalkör nevében. Az ünnepi beszédet Orth Győző elnök tartotta.

Sirköavatás. — Kegyeletes ünnepet ült az elmúlt vasárnapon a seini református gyülekezet. Ekkor adták át a rendeltetésének azt a sirkövet, melyet egykori, 42 évig szolgáló lelkipásztoruk, Sátor Dávid áldott emlékének megörökítése végett állítottak a hálás hivek. A kegyeletes ünnepélyen résztvett a kisváros lakossága felekezeti különbség nélkül és az egyházmegye lelkészei közül megjelentek azon: Boros Jenő esperes, Kiss Bertalan satumarei, Barkász Imre potăui, Gulya Géza apai, Kovács Károly remetea oaşului, Balla Zoltán medieşul auriti, Kovács Sándor lapuşeni és Szabó Endre helybeli lelkészek. Az ünnepély délután 5 órakor kezdődött a temetőben, ahol a Református Énekkar és a gyülekezet éneke után Boros Jenő mondott alkalmi beszédet és imát, végül pedig ismét a Református Énekkar és a gyülekezet éneke fejezte be a temetői szertartást. Este 8 órakor a villannyal kivilágított tem-

plomban gazdag műsorú vallásos összejövétel volt, melyen a gyülekezet éneke után Kovács Károly lelkész mondott költői lélekből fakadt, szép imádságot és ugyancsak ő tartott gondolatokban gazdag bibliamagyarázatot a Máté ev. 22. r. 1—12. v. alapján. Majd az Egyházi Énekkar az »Égi Atyánk« c. vallásos éneket adta elő Török Bernát karnagy vezénylese mellett. Kiss Bertalan lelkész lendületes előadásában arra buzdította a hallgatóságot, hogy amilyen kegyelettel megemlékeztek a múltba tekintve, a gyülekezet egyik közszeretben álló lelkipásztoráról, épen olyan bizalommal tekintsenek a jövőbe és igyekezzenek betölteni azokat a feladatokat, amelyek reájok, mint református keresztyénekre várnak. Ezután a Kovács Sándorné szép szóló énekében gyönyörködött a hallgatók, akit Török Bernát kísért orgonán. Kovács Károlyné férjének »Az élet-fája« című biblikus tartalmu költeményét olvasta fel. Ugyancsak áhitatot keltő volt a Sólyom Béláné szóló éneke és mély hatást tett a hallgatóságra a Szabó Endréné szavalata, aki »A Tiszteletes úr« című költeményt adta elő nemes közvetlenséggel. Végül Szabó Endre lelkész mondott imát és áldotta meg az ünneplő gyülekezetet, amely a 245. dicséret 10. versének eléneklésével fejezte be az összejövételt és felemelő érzésekkel oszlott szét a templomból. A seini gyülekezet úgy az emlékköállításával, mint a kegyeletes ünnepély megrendezésével példát adott az előjárók megbecsülésére. Bár csak más gyülekezetek is követnék a példáját.

Kisbetűs hangjegyes énekeskönyvünk új kiadása folyamatban van. A nyomdai munkálatok annyira előrehaladtak, hogy pár héten belül gondoskodni kell a kész énekeskönyvek kötetési munkálatairól is. Éppen ezért felhív ez uton is kerületi tankönyv-raktárunk minden Nt. Lelkész urat, hogy már most jelentsék a püspöki hivatalba, előreláthatólag hány példány

zsolttára van ezidőszerint szükség egyházközségeikben, hogy a megfelelő mennyiséget azonnal köttetni adhassa és a szétküldést a kötés megtörténte után megkezdhesse s egyben elkerülhető legyen az újabb rendeléseknél az, hogy az igényelt zsolttárok nem lévén elég mennyiség köttetve, csak újabb s hosszabb várakozás után küldhesse meg.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

No. 3135—1938-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A miniszterium 38.923—1938 szám alatt határozatot adott ki, melynek értelmében az ABC-k kiadását a nemzeti neve ésügyi miniszterium egyedáruságává tette.

Ezen határozat kiegészítéséül kaptuk alábbi rendeletet: »Ministerul Educației Naționale Direcțiunea Inv. Particular Nr. 56.878—1938. Orar. Episcopia reformată din Oradea. 9 Apr. 1938. Domnule Episcop, Avem onoare a Vă face cunoscut că Ministerul a instituit monopolul alcătuirii »Abecedarului unic« numai pentru școlile de Stat. Școlile confesionale, cu limba de predare minoritară, vor utiliza abecedarele pentru care au autorizarea legală. Semnături.« Van szerencsém értesíteni, hogy a miniszterium az egységes ABC. szerkesztésének egyedáruságát csak az áll. iskolák számára állította fel. A felekezeti kisebbségi előadási nyelvű iskolák azt az ABC-t használják, amelyre törvényes jóváhagyásuk van.

Oradea, 1938 április 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

2949—1938. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkési hivatalnak.* A cluji Diakonissza Intézet Nt. igazgatójának 68—1938 sz. megkeresésére az ardeali püspök urral egyöntetűen a diakonissza-ügy ismertetése céljából f. évi május hó 22-én diakonissza napot tartunk. Felhívom a Nt. esperes és lelkész úrakat, hogy e napon a délelőtti istentisztelet keretében emlékezzenek meg igehirdetésükben a diakonissza ügyről, délután temlomi ünnepélyen tartsanak ismertető előadást. A diakonissza nap megtartásával kapcsolatban szíves figyelmüket felhívom a múlt évi május hó 10-én megjelent hivatalos lapunkban közreadott 3187—1937 sz. körrendeletre, mely a nap megtartásához szükséges tájékoztatót is teljes egészében adja. A diakonissza napon befolyó perselypénzt, valamint az egyházmegyei belmissziói előadók által az egyes lelkési hivatalokhoz megküldendő A diakonissza testvér szol-

gálata című kis füzet árát az egyházmegyei belmissziói előadókhoz kérem küldeni, akik azt a diakonissza intézet igazgatójával közvetlenül számolják el, s elszámolásukat hivatalomnak a legrövidebb idő alatt jelentsék. Oradea, 1938 április 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

3058—1938 I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nagytiszteletű Esperesi és Lelkészi Hivatalnak.* A Nemzeti ünnepek és ünnepek megtartására vonatkozó eddigi rendelkezések kiegészítéseként szigorú mihez tartás és alkalmazkodás végett közlöm a Vallás- és Művészetügyi Miniszternek 13.798—1938. sz. rendeletét eredeti román szöveggel és fordítással:

»Domnule Episcop, avem onoare a Vă ruga să binevoiti a lua măsură, la oficierea serviciului divin, cu prilejul sărbătorilor Familiei Domnitoare, cum sunt: ziaua numelui M. S. Regina Maria, 22 Iulie, sau a nașterii 29 Octombrie, ziaua nașterii Alteței Sale Regale Marele Voevod de Alba-Iulia Mihai, 8 Noembrie, când se serbează totodată și ziaua numelui, să se rostească, alături de numele Majestății Sale Regelui Carol al II-lea, și numele M. S. Regina Maria, sau al Alteței Sale Regale Marele Voevod de Alba-Iulia Mihai, după cum e cazul. Ministru, (ss) Bradișteanu. Director (ss) Pope.

Van szerencsém kérni, hogy sziveskedjék intézkedni, miszerint a királyi család ünnepei alkalmával tartott istentiszteleteken, mint Ófelsége Mária királyné névnapja július 22-én, vagy születése napja október 29-én, Ó királyi Fensége Mihai alba-iuliai nagyvajda születése napja november 8-án, említsék meg II. Károly király Ófelsége nevének kívül Ófelsége Mária királyné vagy Ófelsége Mihály alba-iuliai nagyvajda nevét is, az alkalom szerint.

Oradea, 1938 április 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

No. 3042—1938-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm, hogy a nemz. nev. ügyi min. 49186—1938 számú rendeletével megengedte, hogy a »Mărășești« frontharcosok egyesülete rokkant otthon létesítésére téglajegyeket árusíthasson az iskolás növendékek közt, ha módjukban van és akarják meghozni ezt az áldozatot. Oradea, 1938 április 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

3265—1938. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkeszi hivatalnak.* Legkésőbb e hó 30-ig minden egyházközség köteles az egyházkerületi közgyűlés határozata értelmében a husvét másodnap perselypénzt beküldeni a saturday ref. fiuliceum javára nt. Boros Jenő lelkesz ur címére Saturday. Ugyanakkor az összeg beküldését köteles a püspöki hivatalba jelenteni. Jelenteni kell a beküldött összeget is számszerűleg. Több egyházközség máig sem küldte be a karácsony másodnap perselypénzről szóló jelentését. Ezek mulasztásukat fenti határidőig pótolni kötelesek, mert különben kénytelen leszek velük szemben az E. T. I. tc. 185. §. h) pt. szerint eljárni. Oradea, 1938 április 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Arad

Cermeiu

Romania

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadók.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

református papi szabóságomat

5-1

Fele összeggel készítek ORLE (Szánthó) Palástot; palást-
átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak fő-
veggel együtt minőség szerint 2500—5500-ig válto-
korók. Távo abbi paróchiákra személyesen is e megyék,
Postai megrendelést pontosan teljesítek. E elleges infor-
mációér a helybeli e.k. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni

ALAPÍTÁSI
ÉV 1897.

Tisztelettel

CSAPÓ LAJOS
papi szabósága

SATU-MARE, Ștefan cel mare No. 7

Konfirmációi emléklapok

kaphatók a püspöki hivatal nyomtatvány-raktárában
17 x 21 cm. méretű egysz. rübb csinos kivitelben darabonként 1 Lei
21 x 34 cm méretű díszes kivitelű háromsz. innyomással, darabonként 3 Lei

Konfirmációi emlékkönyv

díszes címlappal, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon
szép Konfirmációi emléklappal II-ik kiadás 10 Lei.

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajtonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Primredactor : DEBRECZENI I. Redactor responsabil : KOVÁCS J.

Egyházkerületünk problémái.

(Folytatás.)

IV.

Missziói problémáink között a legmodernebb, de hovatovább a legsajátosabban missziói probléma a *sajtó*, közelebbről a *református sajtó* problémája.

Hogy e tekintetben világosan láthassunk, tartsunk egy kis számbavételt. Nézzük meg, hogy mennyi az eddig elért eredmény s mennyi még a hiány s akkor fogjuk megtudni, hogy mi az elvégzendő teendő.

Egyházkerületünk legrégebb sajtóterméke a 12. évfolyamában levő kerület *hivatalos lapja*, a Reformátusok Lapja, mely a 6 évig élt s a félhivatalos jellegű Egyházi és Iskolai szemle helyébe lépett. Ez természetesen viszont a legkevésbé ismert kiadványa kerületünknek, mert jobbadán csak az egyház hivatalosait érdekli. Ezzel ellentétben a legnépszerűbb és a legnagyobb példányszámban megjelenő termék a *Református Árvaházi Képes Naptár*, mely szintén 12 éves multra tekinthet vissza. Elterjedés tekintetében utána a *Református Jövő* következik, mely 6-ik éve kopogtat be minden második héten a református családok ezreihez és ezreihez. Ennek mintegy testvére a gyermekek részére megjelenő *Református Gyermekkönyvtár*, mely belőle nőtt ki, ugy azonban, hogy onnan sem hiányzik a gyermekek számára szolgáló olvasmány. Havonta megjelenő kiadvány a *Református Könyvtár* című állandó sorozat, melynek megjelenését a Könyvbarátok néven megszervezett állandó előfizetők teszik lehetővé.

Ez állandó jellegű kiadványok mellett ott vannak az időszakai sajtótermékek. Közöttük legjelentősebb és legnagyobb példányszámban elfogyó *Énekeskönyv*, mely kisebb és nagyobb alakban már ötször jelent meg 41 ezres példányszámu kiadásban. Azután az imádságos könyvek: Sárközi Lajos és Uray Sándor művei és a most kiadott Szikszay: Keresztyéni Tanítások. Ezekon kívül a belmissziói segédkönyvek, mint a nagy példányszámban már második kiadásban fogó Hozsanna kis énekeskönyv, az egyes vallásos ünnepélyek ren-

dezésére alkalmas kiadványok és ilyen a havonként megjelenő belmissziói munkaterv, mely egy vezetői vezérfonálul szolgáló kis lap csiráját hordozza magában.

Ez a sajtó-ügy egyik része, míg a másik részét a sajtótermékek értékesítése, az *iratterjesztés* képezi. Az egyházkerületi iratterjesztés nagy lendülettel fejlődik. Saját kiadványinkon kívül más vallásos és vallásunkkal, egyházunkkal összhangban álló műveket figyelemre méltó forgalommal terjeszt. Elsősorban természetesen a Bibliát, különféle alakban és részletben. Az iratterjesztés 1936. évi forgalma több, mint 900.000 Lei, az 1937. évi pedig még több volt.

Mindez eredmény és nem jelentéktelen eredmény. De mintegy másfél évtizedes munka, agitáció eredménye. 1924 november 1-én közölt cikkemben vettem fel először a református sajtó szükségességének gondolatát. »Ha élni akarunk, nekünk is meg kell teremtenünk mielőbb a mi elevenen működő egyházi sajtónkat és vele kapcsolatosan agilis iratterjesztésünket.« Azóta ki tudná megmondani, hányszor ismétlődött meg ez a hang e lap hasábjain. Az egyházkerületi közgyűlés elrendelte a sajtó-vasárnap tartását a perselypénz beszolgáltatásával. Majd megvetette az Iratterjesztés alapját és több, mint 10 évvel ezelőtt kimondta, hogy az Iratterjesztésnek minden lelkeszi hivatal elkötelezett fiókja. Így fejlődött lassan-lassan előre a jelen helyzet fokozatos kialakulásáig.

De a teljes kifejlődéstől, a végső céltól még mindig távol vagyunk. A számbavétel segít meglátni hiányainkat.

A *Reformátusok Lapjának* hiányait magam látom a legjobban. A sokszor elképzelt kiválóbb lap kifejlesztésnek legnagyobb akadálya a kicsiny terjedelem, amelynek egy — néha jelentős — részét már rendeltetésnél fogva is a hivatalos közlemények foglalják le. Hivatalos jellege különben is, — mint minden sajtóorganumot — nehézkessé teszi. De ha egy-egy régebbi évfolyamot átlapozunk, akkor látjuk az értékét — sokszor éppen hivatalos jellegénél fogva, — hogy idővel ez lesz egyházkerületünk, sőt egész egyházi életünk történetének leghivebb és legélőbb visszatükrözője. A *Református Jövővel* szemben is megvannak a magasabb igényeink, úgy a lapra, mint olvasótáborára nézve. Szeretnénk külsejében és belsejében magasabb színvonalra emelni. De ez csak akkor lehetséges, ha az olvasók száma jelentékenyen megnövekedik és több anyagi eszköz áll rendelkezésére, amikor külsejére többet áldozhat és belső értékét is — ha kell, — anyagi áldozattal is fokozhatja. Éppen azért a lap terjesztése erősebb propagandát kíván. Részlet probléma, hogy nem volna-e célszerű, — mint ezt más lapok teszik, — az elterjesztést anyagi áldozattal is eszközölni, lapterjesztőkkel népszerűsíteni? Kü-

lönösen feltehető e kérdés akkor, ha régi tervünk szerint heti lappá akarjuk fejleszteni, bár csak az év egy negyed részére, a téli hónapokra is. Erre az esetre azonban az volna a kívánatos, hogy a szerkesztésre egy egész ember idejét és erejét fordítsuk, mert az utazó-titkár emez elsődleges hivatása mellett nagyon nehezen felelhet meg ennek a feladatnak is. Addig is azonban, amíg a lap terjesztését esetleg hivatásos alkalmazottakkal lehet fellendíteni, az elsősorban hivatásosoknak, a lelkészi és tanítói kar tagjainak kell minél lelkesebben és eredményesebben felkarolni. Mert míg egyes kisebb egyházközségünkben igazán szép, sőt bámulatos eredményt érnek el, addig érthetetlen, hogy még mindig vannak népes egyházközségek, melyekbe csak egy-két példányban jár, sőt olyanok is, melyekbe egyáltalán nincsen előfizető.

Ugyanez a helyzet a *Gyermekkönyvtár* terjesztésre nézve, sőt még nagyobb mértékben. Pedig a jövőben attól függ népünk értelmi színvonala és műveltsége, hogy a mai gyermek mennyire szereti meg az olvasást és attól függ sok tekintetben lelki világa, felnőtt korában való gondolkozása, hogy gyermekkorában mivel tápláljuk a lelkét. A terjesztéssel járó fáradság mindig meghozza a maga ellenértékét, mert amint pl. a lelkész munkáját megkönnyíti a vallásos lap minél több családhoz eljuttatása, úgy könnyíti meg a gyermekek olvasmánya a gyermek tanítását, mert fokozza értelmi és lelki fejlődését.

Nehézségek vannak a *Református Könyvtár* és a többi kiadványok tekintetében, melyeknek terjesztésében hanyatlás mutatkozik. Ennek megakadályozására egy mód van: olcsóbb füzetkéket kell kiadni. Tagadhatatlan, hogy vannak egyes füzetek, melyek 10 Leit, a szokásos árat egyáltalán nem érik meg, részint terjedelmük, részint tartalmuk miatt. De ettől függetlenül is kisebb és ennek következtében olcsóbb kiadványokat kell készíteni. Mert nem a tekintély a fontos, hogy jelentősebb füzetet adjunk ki, hanem, hogy minél több testvérünkhöz eljuttassuk valamilyen alakban az Igét az egyház üzenetét és minél több léleknek adjunk táplálékot. Azonkívül vannak olyan témák, melyeknek megírása nem is igényel egy egész füzetet és végül számolni kell azzal is, hogy több embernek van kevesebb pénze és apránként sokkal könnyebben adják ki ugyanazt az összeget, vagy még többet is, mint egyszerre. Tehát inkább gyakrabban több kisebb, pár leu áru füzetkét, vagy a ma meglevők mellett még ilyeneket is.

Az *Énekeskönyv* kérdésénél még mindig vitatható az az óhajlás, hogy az iskolásgyermekek részére kisebb és így természetesen lényegesen olcsóbb énekeskönyvet adjon ki egyházkerületünk. Jól

ismerem az ellenvetés aggodalmait, melyek között nem utolsó helyen van az sem, hogy így versenytársat növelünk a mai énekeskönyvnek. Pedig hogy mennyire nem így van a helyzet, mutatja, hogy a Hozsánna c. kis énekeskönyv semmit nem ártott a hivatalos énekeskönyvnek.

Vegyük számba az *Iratlerjesztés* fogyatkozásait. Bármennyire is szép forgalmat tudott felmutatni, ez még mindig nem áll arányban sem egyházaink, sem a lelkek számával. A 181 egyházközségünkben még ma is 71 olyan van, melybe a kiadványok csak egy példányban járnak, valószínűleg a lelkész részére és nem jutnak el hiveinkhez, sőt olyanok is vannak, melyekbe egy példány sem jár. Még szomorubb, ha a biblia árusítása szempontjából nézzük meg gyülekezeteinket. 1936-ban 141 olyan egyházközség volt, melyben egyetlenegy bibliát sem rendeltek a kerületi *Iratlerjesztés*ből. Még ha leszámítunk is belőle valamennyit azon a címen, hogy más forrásból szerzik be, akkor is szomoruan nagy azoknak a száma, melyekben egyáltalán nem foglalkoznak *iratterjesztéssel*, illetve a szentírás terjesztésével.

Ennek megállapítása ismét előtérbe állítja a már többször hangoztatott, sőt kerületi határozattal is kihangsúlyozott *hivatásos iratterjesztő*, kolportőr beállításának szükségességét. Ma, amikor az üzleti világban is megszokott gyakorlat, hogy az árut helyébe viszik a fogyasztónak, olyan természetes, hogy a szellemi szükségleteket nem mindig keresik fel, hanem az árusítónak kell felkeresni azokat, akiknél áruait, iratait, kiadványait el akarja helyezni. Ezt az állást, vagy foglalkozási ágat megfelelő számításokkal úgy kell megszervezni — beleszámítva az előbb említett Református Jövő terjesztését is, — hogy szerény megélhetést biztosítson s aztán a mai munkanélküli világban bizonyosan lehet rá kapni vállalkozót.

De hogy megfelelő eredményt érjünk el, az *Iratlerjesztés*nek meg kell elégedni a legkisebb haszonnal, mert ez ugysem üzleti vállalkozás, hanem a mindenekfölött álló cél, hogy református irataink minél több testvérünkhöz eljuthassanak.

A sajtó problémájának nagy jelentőségét nem szükséges ma már erősebben kihangsúlyozni azok előtt, akik ezt ismerik. De az elmondottakból kitűnik, hogy még mindig sokan vannak, akik nem ismerik, vagy nem fogják fel olyan komolyan, ahogy ez a kérdés megérdemelné. Pedig be kell látni végre már mindenkinek, hogy ennek a problémának helyes megoldása létkérdése egyházunknak. A sajtó, — beleértve az *Iratlerjesztést* is, — ma *éppolyan fontos, mint a templomi igehirdetés*. Az a lelkipásztor és bármi'lyen egy-

házi funkcionárius, aki ezt megérti és önmagára nézve levonja a következtetést, nemcsak egyháza iránt való kötelességét teljesíti, hanem önmagával tesz jót, mert a *református sajtó minden egyházi munkásnak leghivebb és legbiztosabb munkatársa*, melyért még áldozatot viselni is érdemes.

(Folytatjuk.)

Debreczeni István.

Református Sajtó. (Tincai előadás.)

A református sajtóról szeretnék néhány őszinte szót elmondani. Talán azt gondolnánk, hogy ma, amikor a rádió hulláma már a kunyhók ablakán is beszűrődik, a sajtó elvesztette ősi jelentőségét és hagyományos méltóságát. E felfogásunk azonban feltétlenül téves lenne, mert míg a rádió híreket ad, irodalmi és művészeti számokat röpit világgá; a sajtó mindezeken tulmegy, mert véleményeket szór szét olyan célzattal, hogy ezek közvéleménnyé dagadjanak. A rádió tulajdonképpen merev, uri, angolos közvetítő, míg a sajtó mindig meleg és egyéni, sőt tendenciózus, mert hangulatot és állásfoglalást akar kiforszírozni. Egy olyan sajtó, amely csak továbbit vagy megörökít, nem is sajtó, hanem csupán csak krónika. A sajtónak az a jellegzetes vonása, hogy propagatív igénnyel lép fel, magyarázza meg azt, hogy igenis a sajtónak van ize, sajátlagos színeződése, szóval van faja és felekezete. Azért beszélgetünk ma jobboldali és baloldali sajtóról, melyek közül az első inkább a konzervatív és kipróbált értékek harcosa, míg a másik, a baloldali az u. n. modern eszmék, világelgondolások idegesebb és lármásabb szócsöve. Nem valami kiskaliberű és maradi felfogás tehát az sem, hanem jogos önvédelmi gesztus és lgazságaink életrevalóságának öntudata, ha református sajtóról is beszélünk. Természetesen a sajtónak a ref. színeződést még nem adja meg az a tény, ha e lapok hasábjai ref. hirektől és papos novelláktól hemzsegnék, hanem megadja az a keresztyén világnézeti zamat, melyet a református egyház, nem mint jogi keret vagy felekezeti formáció, hanem mint az életbe betüremelő s ennek minden vonalán érvényesülésre törtető evangéliumi irányzat, születésétől fogva hordoz és képvisel. A református egyház anyateje és levegője az evangélium, ebből kifolyólag szolgálnia kell az evangélium világot igénylő impériumát is. És éppen ezzel az igényes evangéliummal van ma baj, miután szükkeblüen és érthetetlen bizalmatlansággal lokalizáltuk. Csináltunk belőle liturgiát, templomozást, egyházat és egyházi rendet és fegyelmet, de a legjavát elejtettük: nem csináltunk belőle — életet! Látom, hogy szívesen

fogadják az evangéliumot, mint templomi hangulatokat, elhallgatják megáldó igéit a boldog gyermekbölcsők felett vagy a koporsóknál a nekibusuló fájdalom mélységében; igénybe veszik az egymásrataláló szerelmek templomi esküvőjének komolyságában is, sőt lelki összeomlások is lesujtások kilátástalan pillanataiban hozzámenekülnek, mint narkótikumba vagy az utolsó kiúthoz. Ámde mindez még nem maga a teljes, regiszter-gazdag élet, hanem csak jelenet, töredék, intermezzó, hangulat, miután az evangélium nemcsak templomi cikk és részletek megoldása, hanem az egész élet átformáló hatalom. Ez pedig azt jelenti, hogy nem tudom elképzelni életemnek olyan szürke mozzanatát fel egészen a legmagasabb ormomig, melyre az evangélium ne vetitené oda megmagyarázó, megnyugtató és kibogozó sugarait; nincs tehát és nem is dobhat fel az élet olyan kérdést, melynél adós maradna a felelettel, nem ütheti fel bármily bozontos fejét is egy olyan probléma, melyet meg ne fésülne, azaz harmoniába ne illesztene. Miután pedig ennek az evangéliumnak laikus szócsöve, világi nagykövete a református sajtó; kell, hogy ennek szava legyen a szociális kérdések, irodalmi jelenségek, művészeti megnyilvánulások ágas-bogas szövevényével szemben is. Ez a hozzászólási jog, ez a finom cenzura, nem szellemi és erkölcsi kényuraság, hanem ősjoga, kötelessége és hivatása annak a keresztyéni világnézetnek, amely új erkölcsöket hirdetve mégis csak alapja lett Európa jelenlegi kulturájának.

A ref. sajtó előtt tehát nem lehet közömbös téma sem a hirlap, sem a szinpad, az irodalom és a tudomány. A hirlapirodalom ma a legégetőbb problémánk.

Ami ma a magyar sajtó zöménél történik, minden csak nem magyar. Apró napilapok jelennek meg, melyekben ott orditoznak a világlapokból kiollózott cikkek. Ennek a sajtónak óriási erkölcsi hibája, hogy nincs lelkiismerete. De szomoruan kitűnő példa arra is, hogy a nagy eszmék, mint aminő a sajtó is, mennyire kinevelhetik a parazitákat különösen, ha hiányzik az olvasó publikum erkölcsi tiltakozása és a közvélemény kulturális igényessége.

De mit beszélek? Közvélemény! Hát van kulturális közvélemény? Nincs, mert korunk embere, aki pedig éppen intellektuálisnak tartja magát, minden csak nem intelligens, mert az intelligenciát nem a szabóm számlája méri, hanem a saját intellektuális erőim jegeceinek önálló formái. Ámde a mai ember, a természet a ez, állítólag egyetlen gondolkodó lénye, mindent szeret csak gondolkodni nem. Nyegle, tulfinomult kulturánknak nem az az átka, hogy konzervekből élünk, hanem az, hogy szellemileg a hirlapokhoz járunk kosztba. A művelt társadalom óriási százaléka az ujságokból meríti

véleményét, a divatlapból az izlését és szedegeti műveltségének elemeit. Ez a modern lajhárizmus növeli és szaporítja csicsóka módra azokat a magyar lapokat, melyeknek egyetlen kulturális köldök-zsinórjuk az ősz magyar lepényhez csupán csak maga a nyelv. Magyarul irnak ugyan, de az a tény nem vesz le a lábamról, mert magyarul lehet pompásan káromkodni is.

(Folyt. köv.)

Dérczy Imre.

A felekezeti iskolák nyugodt és sikeres működésének kellékei és feltételei.

Az utóbbi években sokat gondolkoztunk azon, hogy iskoláinkat hogyan tudnánk biztosítani és a különböző kifogásokat megszüntetni, illetve ezeket megelőzni s így merült fel körü értekezletünkön az a kérdés, hogy az iskoláink nyugodt és sikeres működéséhez milyen feltételek szükségesek.

Az én elgondolásom szerint az iskola nyugodt és sikeres működését a következő tényezők biztosítják:

- a) az iskola anyagi ügyeinek szilárd alapokon nyugvó helyes vezetése,
- b) az iskola szellemi élete élén álló megfelelő tanító alkalmazása,
- c) az ellenőrző hatóságok hatáskörének pontos és félre nem magyarázható megszabása és
- d) a románul tanítandó anyag osztályonként kidolgozott rendszeres tananyaga.

Az iskola anyagi ügyeinek helyes vezetését abban látom, hogy az iskola a törvényes előírásoknak mindenben megfelelő helyiségben van elhelyezve. Fel van szerelve az iskola az oktatáshoz feltétlenül szükséges butorokkal és taneszközökkel, melyeknek részletes és pontos felsorolása az egyházkerület által közlendő az iskolával rendelkező egyházakkal, annak megjelölésével, hogy minek kell minden osztályban meglenni és mikből kell az egész iskola részére csak egyet beszerezni.

A tanerők anyagi ellátásáról úgy kellene gondoskodni, hogy az azonos legyen a hasonló fokozatban működő állami tanerők fizetésével s gondoskodni kell arról is, hogy a fizetés folyósításánál akadályok ne legyenek.

Az iskola dologi szükségletéről szintén előzetesen és kellő időben kell gondoskodni.

Az iskola szellemi élete élére állítandó tanító megválasztására

a legnagyobb súlyt helyezni. Ebben a tekintetben semmiféle más ajánlólevelet nem vennék tekintetbe, mint a rátermettséget, hivatás-szeretetet és a lelkiismeretes, pontos kötelességteljesítést, mert a legdrágább kincs, a jövő élet kerül ki kezei alól s bátran mondhatom: »amilyen a tanító, olyan a jövő.« Igaz mindnyájan esendő, gyarló emberek vagyunk s ne ítéljünk, hogy ne ítéltesünk, de ha az emberi gyarlóság és gyengeség más pályánál talán elnézhető is, a tanítónál semmiesetre sem nézhető el.

Ha azonban minden elővigyázat mellett is arról győződnenk meg, hogy választásunkban csalódtunk s az iskola élére nem megfelelő vezér került, azt onnan minden kimélet nélkül kell eltávolítani. Minden módon azon kell igyekezni, hogy a tanítóság minden tekintetben méltó legyen az általa elfoglalt tisztség betöltésére, mert bizony ezen a téren sok mulasztás történt, melynek különböző okait azt hiszem felesleges elősorolni.

Bizonyos azonban az is, hogy ilyen tanítói gárda megfelelő anyagi ellátást is igényel, de ennél hasznosabb befektetés nem hiszem, hogy lenne még egy a világon.

Tehát minden kifogás nélküli, hivatalszerető, lelkiismeretes, de anyagilag is jól ellátott tanítói gárdát kell az iskola szellemi élete élére állítani. Szükséges továbbá az ellenőrző hatóságok hatáskörét is a Minisztériummal egyetértésben pontosan megszabni. Ellenőrzés szempontjából különválasztandó az iskola és a tanító. Az iskola hiányaiért az iskolafenntartó felelős, s a tanító mulasztásáért pedig a tanító s egyik vagy másik tényező mulasztásaiért nem büntethető mindkettő. Pontos előirandó az iskolafenntartó hatóság, a tanító, az ellenőrző közeg joga, kötelessége és hatásköre s mindenik ahoz alkalmazkodjon.

Az egyházkerületi vezetőségnek intézkedni kellene, hogy minden iskolai rendelkezés kizárólag a kerület útján kerüljön az iskolákhoz s addig egyetlen iskola se intézkedjen még a legcsekélyebb jelentőségű ügyben sem, míg a kerületi utasítást meg nem kapja a rendeletek végrehajtására.

A románul tanítandó anyagot is osztályonként pontosan ki kellene dolgoztatni, miután ezen a téren mindeddig a legnagyobb tájékozatlanság és tervszerületlenség uralkodik majdnem mindenfele.

A pontos szolgálati utasítás megszerkesztése által védekezhetnénk ez ellen a nehézség ellen.

Tehát a szilárd anyagi alap, az ellenőrző hatóságok hatáskörének pontos körülírása, a szellemi vezető megfelelő kiválasztása, a mindenre kiterjedő szolgálati utasítás megadása és a románul tanítandó anyag osztályonként kidolgozott tanmenete szükségesek szerintem ahhoz, hogy a felekezeti iskola nyugodtan és sikeresen működhessen.

Sălacea.

Jakab Lojos.

Lelkészi fizetések rendezése és még valami.

Sok szó esett már erről is lelkészi értekezleteken, egyházi lapokban: Hadd szóljon hozzá egy öreg nyugdíjas lelkész is igen röviden.

Amint Peleskey Sándor egyházkerületi jegyző úr nagy szorgalommal, sok utánjárással összegyűjtött adataiban kimutatta egyházkerületünk 181 lelkésze közül 99 lelkésznek nincs meg a megélhetést biztosító létminimuma. Amint a »Református Lelkipásztor«-ban írta, nehezítette adatgyűjtő munkáját, hogy több lelkészt sürgetni kellett az adatok beküldésére: Ez bizonyosan nem az illetők hanyagságából, nemtörődömségéből eredt, hanem onnan, mert elkeseredésükben türelmüket vesztették az eddigi eredménytelenség miatt.

Tehát mielőtt e részben az egyedül segíthető államsegélyért, mint a lelkészi fizetést kiegészítő kongruáért kérvényeznénk, meg kellene vizsgálni azt, mely egyházak képesek önerejükől lelkészüket megélhetését tisztességes javadalommal biztosítani. S hogy ezeken sérelem ne essék a fizetés megállapításánál az általok lelkiismeretesen bevallott összeget teljes mértékben elfogadnám, s a mostani államsegély pótlására kérendő 3—4 millió újabb kongruát a 99 létminimumot sem kapott lelkészek közt osztanám ki megfelelő arányban, tekintettel főleg a gyermekneveltetés mostani sok nehézségére. Az »Egymás terhét hordozzátok« az életben nem igen válik be. Akinek sok van, még többet kíván. Aztán a lelkészi feltételek nagyságát meghatározni igen nehéz. Mindenki, nemcsak a lelkész, de még az egyház is ragaszkodik ahoz, hogy amit ő kap, vagy ad, azt lelkésze használja, mert sok esetben az a fizetés többlet több munkáért honorál. Azt sem lehet tagadni, hogy akadémiai képzettség mellett más qualificatio kívántatik.

Amikor már tudjuk, mely egyházak képesek önerejükől lelkészüknél tisztességes megélhetést biztosítani, meg kellene vizsgálni, mely egyházak nem tudják, vagy nem akarják a létminimumot megadni? Mert vannak olyanok is, hogy nem akarják. Ezen utóbbiaknak komolyan figyelmükbe ajánlaná egy erre kiküldött bizottság, hogy amennyiben minden igyekezet mellett se sikerült megfelelő segítséget kieszközölni, tehát nekik kell nagyobb áldozatot hozni, mit ha nem tesznek, sajnálattal bár, s a legnagyobb fájdalommal tudatják, hogy a közeli üresedés alkalmával beszüntetik a lelkészi

állást, a közeli szomszédos egyházhoz csatoltatnak, társegyházzá alakulnak.

Amennyire az egyháztagok becsvágyát is ismerem, ez ösztönözné őket több jóakaratra, a legtöbb nem óhajtaná azt, hogy neki minden lelkészi szolgálatért a szomszédba kelljen járni.

A tanítói állás, bármennyire fontos, bármennyire létérdekünk faji, vallási szempontból, hogy őseinktől örökölt felekezeti iskoláinkat minden áldozattal fenntartani törekedjünk, ezekről már könnyebben lemondanak szülők és helyi presbitériumok. Aztán az állam nyelvének megtanulása mindenkinek létérdeke. S ez könnyebben el-sajátítható az állami iskolában. Ezt mondják a gyermekeik jövőjéért aggódó szülők.

Ismételve, a lelkészi fizetések rendezése, amennyiben csak állami támogatással rendezhető, s mert az különben is fizetéskiegészítésnek neveztetik, fizetéskiegészítésnek pedig ott van a helye, ahol a fenntartó egyház a maga erejéből a létminimumot megadni képtelen, tehát ezek számára kérjünk újabb támogatást, amelyből meglehetne adni a 99 lelkésznek a létminimumot. Azt mondani se kell, hogy az államnak sem érdeke az erkölcsiség, vallásosság örállóit nyomorban szenvedni tudni s amit így kiad a réven, bőven megterül a vámon.

Na aztán így a reform. lelkészi kar megkapván az öt joggal megillető fix minimumát, ez is tudná teljesíteni különféle kötelességeit. Így p. o. tudná a nyugdíjárulékot is fizetni. Itt jut eszembe a nyugdíjintézet. Azt hitte volna az ember, hogy az újabb két évi szó és toll harc után belátta már mindenki, hogy az egyházkerület kormányzó-tanácsa — élén a bölcs szervező, figyelmét mindenre kiterjesztő Püspökkel, — nem tehetett okosabbat a közelebb megalkotott módosító alapszabálynál. Nem így tett. Olvasunk, hallunk elégedetlenségről is. Miért ne lehetne okosabb egyik ember a másiknál? A méltatlanság hallatára, én meg egy másikat — egy merészet gondoltam. Ha tőlem függne, megkérdeznék minden lelkészt, adjon írásbeli nyilatkozatot arról, akarja-e vagy nem a nyugdíjintézetet az 1937 évi okt. 28. egyházkerületi közgyűlésen megállapított alapszabályban lefektetett feltételek mellett? Igen. Nem. Ez utóbbi esetben viselje elhatározásának következményeit maga és családja. Természetesen az akarók száma kisebb lenne sokkal, de kevesebb kiosztással folytatná tovább a nyugdíjintézet áldásos munkáját.

E sorok írása közben olvasom, hogy az államsegélyt 80 százalékkal emelték. Egyelőre ez is valami. Ennek szétosztása bizonyosan az előbbi módon történik. Kevéssel ez is emeli a létminimumot.

Nagy Lajos ny. ref. lelkész.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Nagy Árpád tormac-i református tanító április 12-én, élete 39-ik évében hirtelen elhunyt. Jó tanító volt, ki tisztét hűséggel töltötte be és eredményes munkásságot fejtett ki. Felesége és kisleánya gyászolják.

Varga József, a nagykörösi református tanítóképző intézet ny. zenetanára március 19-én 78 éves korában Nagykörösön elhunyt. Kiváló zenepedagógus és zeneszerző volt, ki nevét egyházi énekeinkhez írott Korál könyvével tette hosszú időkre emlékezetessé, mely az e tekintetben uttörő Szotyori Nagy Károly művét felváltotta. Négy kiadásban jelent meg eddig és ott van minden ref. templomban. — Elköltözött testvéreink és gyászoló szeretteik találjanak megnyugvást az Urban és a viszontlátás boldog reménységében.

HIREK

A REFORMÁTUS ÁRVAHÁZI KÉPES NAPTÁR

1939. évi (XIII.) évfolyamában közlendő irodalmi művekre pályázatot hirdetek. Az irodalmi mű tárgya lehetőleg egyházunk multjából, vagy egyházunk jelen életéből meritett legyen. Terjedelme a szokásos nagyságot ne haladja túl. Az elfogadott munka jutalomban részesül. A pályamunkák alólirotthoz küldendők 1938 május 30-ig Oradea 1938 április 9. *Csernák Béla* az iratterjesztési bizottság elnök e

Ifjusági konferenciák. F. hó 23—25-n voltak a szokásos kerületi ifjusági lelkigyakorlatok (konferenciák) és pedig az IKE konferenciája Careiben, a Leányszövetségé Salontán. A két konferenciának lényegében egy volt a programja: »a hit és élet.« Részletes tudósítást a jövő számban hozunk.

A magyar reformátusok világgyűlése. — Amint a magyarországi egyházi lapokban olvassuk, a Magyarországi Református Egyház, az Országos Református Lelkészegyesület és a Debreceni Református Egyház-

község augusztus 23-án megrendezik a magyar reformátusok világgyűlését Debrecenben. A nagygyűlést a Magyar Reformátusok Világgyűlésének Szervezeti Irodája készíti elő (Debrecen, Központi Egyetem). A Világgyűlés célja, hogy azokat, akik a világ minden részében szétszórtan élnek, de egy nyelvük, egy hitük, egy keresztségben kereszteltettek meg, egy nagy lelki találkozóban részesítse az Isten színe előtt. Ugy halljuk, hogy különösen Amerikából többszázan készülnek résztvenni a debreceni Világgyűlésen. Az ülés meghívóját valamennyi püspök, főgondnok aláírta,

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak ér.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

református papi szabóságomat

5-2

Felelősséggel készítek ORLE (Szánthó) Palástot; palást-
átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak fő-
veggel együtt minőség szerint 2500—5500-ig válto-
koznak. Távo'abbi paróchiákra személyesen is elmegyek,
Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges infor-
mációért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni

ALAPÍTÁSI
ÉV 1897.

Tisztelettel:

CSAPÓ LAJOS

papi szabósága

SATU-MARE, Ștefan cel mare No. 7.

Konfirmációi emléklapok

kaphatók a püspöki hivatal nyomtatvány-raktárában
17 x 21 cm. méretű egyszerűbb csinos kivitelben darabonként 1 Lei
21 x 34 cm méretű díszes kivitelű három színnyomással, darabonként 3 Lei

Konfirmációi emlékkönyv

díszes címlapu, löbb, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon
szép **Konfirmációi emléklappal** II-ik kiadás 10 Lei.

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Primredactor : DEBRECZENI I. Redactor responsabil : KOVÁCS J.

Egyházkerületünk problémái.

(Folytatás.)

Egyik legelhanyagoltabb, de fontosságában egyik legelsőrendűbb missziói problémánk a *szórványmisszió problémája*. Sőt több ennél, mert kerületünk az egész egyházi életünk legégetőbb sebe. Mig a többi probléma csak hiány, mely pótlásra vár, ez súlyos seb, mely gyógyításért eseng és orvosért kiált, megindító, szivbemarkoló kiáltással. Nem érzelgős frázis ez, hanem szomorú valóság. Mert ha a szórványokban levő testvéreink sorsáról olvasunk, hallunk, vagy csak komolyan, magunkba szállva elgondolkozunk rajtuk és azon a pusztuláson, amelynek megdöbbentő képét szórványaink feltárják, vagy azon, mely a jövőben szórványainkra, bennük lakó testvéreinkre és általuk egész egyházunkra vár, akkor valósággal összefacsarodik az ember szive s a múlt és jelen mulasztásai, mint retentő súlyú bűnök zuhannak a lelkünkre.

Szórványaink keletkezésének oka háromfélék, u. m. történelmiek, vallásiak és gazdaságiak. Ezek közül különösen a két első csoportban tartozók mindenütt a pusztulást eredményezték, mert virágzó anyaegyházak lettek szórványokká. A háborus időkben, a törökudulások nemcsak egyes falvakat, hanem egész vidékeket tettek pusztasággá, egyházközségek semmisültek meg, mert a lakosok elmenekültek, vagy csak kevesen maradtak ott s az eltávozottak helyébe más vallásukat telepítettek le, vagy települtek le. De voltak ennél szomorubb esetek is, amikor nem idegen, ellenséges nép, hanem magyar üldözte a magyart, mert más hiten imádta Istenét. A katolikus főurak, közöttük a református hitüket elhagyók is és kath. püspökök elűzték a protestáns jobbágyakat és hoztak helyükbe nem is mindig saját hitükön levőket, amikor ismét egyházközségek és nem egyszer erőteljes és történelmi jelentőségűek szűntek meg, — mint pl. az ardudi — hogy belőlük idővel szórványok legyenek. Gyakran előidézték ezt a gazdasági válságok is. Egyszer a református földesurak mentek tönkre, a birtok gazdát cserélt s a református jobbágyok nem kellettek, — máskor egy-egy elemi csapás következtében a nép szegényedett el úgy, hogy azon a helyen nem volt képes többé megélni. Nagy része felvette a vándorbotot, ami-

nek következtében az így elnéptelenedett egyházból szórvány lett és az idegenben legtöbbször ismét szórványként éltek tovább lassan elhalványodó vallási öntudattal, meggyengülve hitükben.

Megmérhetetlen és kiszámíthatatlan az a veszteség, mely így bennünket ért. Hiveink százai és százai nem ismerik vallásunkat, egész életükön át sosem láttak sem református templomot, sem református lelkészt. Egy részük még csudálatosan — talán rég elhalt szüleinek hatása, nevelése, vagy végső akarata folytán — megmaradt egyházunkhoz való hűségében, de a nagyobb részt már felszívta a körülvevő többség s az előbbieik gyermekei is már gyermekkoruktól kezdve neveltetésük folytán a többségi közösségnek lettek tagjaivá. Nevük még mutatja őseik egykori hovatarozását, de már nem értik őseik nyelvét. »Itt a hivek nem tudnak magyarul — írja egyik ardeali lelkész — s gondoskodni kell olyan román nyelvű iratokról, melyek iskolás nyelven és szellemben tárgyalják hitünk igazságait.« Ennek a szüksége a mi egyházkerületünkben is fennáll. »A háboru előtt egyik helyen románul konfirmáltatott a református lelkész« — írja az előbb idézett sorok írója.

Ha a szórványok létrejöttének külső körülmények, vagy egyének az okai, de a szórványokban elveszett lelkek százainak és ezreinek az okai legnagyobb részben azok a mulasztások, melyektől nagyon nehéz, szinte lehetetlen a bűnös szót elvonatkoztatni. A szórványgondozás régebben csak abból állott, hogy temetni ment ki a lelkész, tehát akkor, amikor már nem volt kit gondozni. Ha voltak még élők, akkor a temetés elvégzése után nem gondolt arra, hogy őket külön is összegyűjtse, vagy otthonukban felkeresse. De megtörtént, hogy még temetni se mentek ki. Tudok eseteket, mikor három lelkész közül egy sem volt, aki megtette volna. Mikor új lelkész került abba a gyülekezetbe, eleinte egymás után mentek be a szórványokból engedélyt kérni, hogy hozzátartozóikat róm. kath. lelkész eltemethesse s mikor ezt megtagadta, még az illető csudákozott: Eddig mindig megadták. — Majd megigérték, hogy legközelebb istentisztelet tartására is kimegy, amire egy mindent elintéző kézlegyintés és kételkedő mosoly kíséretében hangzott a válasz: legalább husz esztendeje halljuk már ezt, de még sosem jött senki sem. — Az egyik nagy egyházközséghez egészen közel levő német faluban a ma élők sohasem láttak református lelkészt — legutóbbi időig, pedig legalább husz református család lakik benne.

Nemcsak a múltban, hanem ma is szinte a szemünk előtt alakulnak szórványok és azok — más változatban — ma is ugyanazok. Történelmieket, gazdaságiakat. Az impérium változás — jól tudjuk — jelentékeny változást hozott létre nagyon sok egyházközségünk életében. A legerősebbek is megéreztek azt a veszteséget, mely az

egyháztagok eltávozásával érte őket. Hogyne érezték volna meg a kis egyházak, vagy épen a fiókegyházak, melyek az önként távozások folytán annyira elnéptelenedtek, hogy ma már csak, mint szórványok ismeretesek. A gazdasági válság is jelentékenyen érezteti hatását. Szegény emberek nem tudnak megélni az ősi földön, a kis faluban, melyben nagyapáik, dédapáik is becsülettel megkereshették mindennapi kenyerüket és mennek munkát, megélhetést keresni. Előbb azzal a reménnyel, hogy visszatérnek — talán már télre — s aztán ottragadnak az idegenben, vagy egy-egy biztató sőt csábító szóra még tovább mennek s néha évről-évre vándorolnak, hogy soha se legyen többé igazi otthonuk. Így a szórványoknak két alakja képződik. Egyik az, amikor a régi lakóhelyet elhagyva az egyház elnéptelenedik. (Pl. a derna-tátáruşi egyház.) A másik alakja pedig az, mikor idegenek közé mennek munkát keresni; előbb csak idényre ideiglenesen, amiből legtöbbször állandó letelepülés lesz. Így új szórványok keletkeznek, melyekre azonban a jövőendő építése, fiók-, leány-, vagy anyaegyház alakítás tekintetében nem lehet számítani, mert nyomoruságos anyagi helyzetük semmi jelentősebb áldozatot nem bírnak és mert azon a helyen tartózkodásuk is csak addig tart, amíg a munkaalkalom, amíg egy-egy gyár, vagy más üzem működik. — Ezek gondozásánál sokkal nehezebb feladat az idényszórványok gondozása. Többnyire fiatal munkásokból állanak, akik épen a legnagyobb munkaidőre hagyják el szülőfalujokat, amikor a legkevésbé lehet őket összegyűjteni, de viszont épen abban a korban maradnak az esztendő legnagyobb részén gondozatlanul, amikor arra a legnagyobb szükségük lenne. — Van egy még sajátosabb szórvány is, melyet eddig semmi figyelemre se méltatunk: a gyermekszórvány. Ez a menhelyre beadott gyermekekből áll, akiket vidékre helyeznek ki, ahol a gyermekek hamar képességénél fogva csakhamar elfelejtik, mielőtt megismerhették volna vallásukat. A legnagyobb baj, hogy ezekről legkevésbé, vagy csak későn szerezhetünk tudomást. Szánalomra méltó teremtések ezek. — Egy haldokló anyát látogattam meg nemrég a kórházban, ki két gyermekét — miután a gyermekek apja őt elhagyta — a menhelybe adta be. Halála után néztem gyermekeinek és megtudtam, hogy mindkettőt faluba adták ki, szegény embereknek. Az egyiket sikerült örökbefogadtatni egy református házaspárral és mikor érte mentek, a könnyekig megindító volt a másik kérése, midőn már félig beszélve kérte, hogy őt is vigyék el testvérével. És mégis vannak, akik az árvaház ügyét nem karolják fel, sőt olyanok is, akik azt tartják, hogy nincs is felettebb szükség árvaházra, vagy, hogy a jelenlegi minden szükségletet kielégít. (Folytatjuk.) *Debreczeni István.*

Református sajtó.

(Tincsi előadás.)

(Folytatás és vége.)

Talán még fájóbb és kirívóbb helyzetünk a színpad világában. Valamikor a színház szolgálatot tett; teljesítményei, küzdelmei a heroizmus határát surolták; ma a színpad többé már nem tiszteletes szószék, hanem merően üzleti vállalkozás sexuális bizsergetésekre építve. Mig a régi színpad erényeket huzott alá megvesztegető hang-sullyal, a mai színpad aszfaltbetyár bűnöket jelenetéz bohémiájának léha derűjével. A régi színház épített, ez pedig rombol, de nem ökölrel, mert ez mégis csak kihívó lenne, hanem esprivel, mert ez alattomos és finom, mint a moly munkája az őrizetlen goblénen. A magyar szépirodalom termésének zöme egész idegen világba visz el; nincs itt magyar gondolat, szín és érzésvilág. Ugynevezett nagy embereink közül nem egy idegen világban él, zenél, ír és komponál, mert nekik nem ad ihletet az ősök röge, hanem a világvárosok, fürdők és lokálok kozmopolitika levegője.

De talán a tudomány terén kapunk majd megnyugtató szemléletet? Nos; hát erre az optimizmusra sincs nagy okunk. A tudomány tiszteletreméltó berkében is szellemileg egy ivású csoportok guggolnak, titkos összeesküvés lappang, melyet a megjelenő kritikák léptenyomon elárulnak: lerántani mindenkit, aki nem az én pásztortüzem mellett kuporodik, de viszont felmagasztalni azt, aki velem egy tálból cseresznyézik.

Mi hát tulajdonképen az alapbaja szellemi életünknek? az, hogy nincs se magasság, se mélység, se lelkiismerete, egy szóval: nincs erkölcsi megrezenésekre is beidegzett kritikája. Azt mondhatnám: teljesen pogány, nincs megkeresztelve, hanem csak körülmetélve. Önök biztonnyal ismerik azt a mesét, mellyel a cigányokat vádolják, hogy t. i. szép gyermekeket elrabolnak, azután megnyomorítják, hogy e szépséges romokkal karjaikon koldulni tudjanak. Elhiszem szívesen, hogy ez tényleg csak mese, de hogy a mai magyar szellemség életében ez nem mese és nem is tünet, hanem valóságos rendszer, ezt amilyen fájdalmas, ép olyan alapos megfigyeléseim alapján állítani merem. Valami átkozott, üzleti szellem kifacsarta, elnyomorította a keresztyén és magyar egykori szépségeknek bájos idomait, hogy megélhessen belőlük. Tessék csak megfigyelni, milyen butának állítják be a falut, bárgyunak a mi egészséges és értelmes parasztjainkat. Éppen e finom, de alpjában faji és vallási erőinket porlasztani szándékoló sajtókampány garázdálkodásának aranykorában van létjogosultsága a ref. sajtónak, melynek

e fogalmi zürzavarral és erkölcsi nihilizmusával szemben teljesen világos a programja: tisztelni az egészségesen szépet és szolgálni az igazságot, ha erre az ember olyan csekélységgel, mint az élete, reá is fizet. A ref. sajtónak is van érzéke a szép és kedves, a szellemes, az élet tiszta örömei iránt, de az érzék nem érzékiesség és szinpadnak is lehet tisztességébe hatásos jelenete. A ref. sajtónak tehát megvan a maga szentséges célkitűzése és hogy ennek dacára a hangja ma még csak suttogás és nem ítéletes harsonázás, ennek oka nem a ref. sajtó, hanem éppen az olvasó publikum keresztyén lelki étvágyának a hiánya. A ref. sajtó ma egy nagy kamasz, de árva gyermek. Már pedig, bár beszéljek az angyalok nyelvén, ha nincs, aki meghallgasson, mégis csak elátkozott Szeráf vagyok. Ordíthatok, mint a sivatagot uraló oroszlán, ha nincs, aki a hangomra figyeljen: egyedülálló rendkívüliség, sőt abnormitás maradok. Mert a református sajtót nem azok tették hatalmassá, akik írják, hanem azok, akik olvassák. Nálunk valóban megvan minden: megvan az erkölcsi finomság, evangéliumi érzékenység és szellemi arravalóság, de nincs olvasó táborunk, mert ezt elszerették mitőlünk. Tehát: szobrász vagyunk, de anyag nélkül, Munkácsi, vászon nélkül, Liszt, zongora nélkül. Hiányzik a miliő, ahová harmatgyökereinket bebo-csáthatnók, szóval nincs talajunk a rögződésre. Vajjon ez a mi hibánk! Nem, ez már a református társadalom bűne és közönye. Ma a ref. társadalom olyan, mint a régi ösvényekhez szokott antilopok serege.

Ezen a csapáson megrohanja a tigris, hiuz. leopárd, de hiába minden, mert a paták a régi rögöket szokták meg már évtizedek óta. Ez a tompa és bárgyu megszokás, turáni lomhaság és keleti fatalizmus sugja nekünk a kézlegyintő (csodálom, hogy még erre is nem lusta) lemondást: minden úgy a legjobb, ahogy van. Nagyon tisztafejű és igen erős szívű reformátusokra van ma szükségünk. És a református sajtó éppen ennek az új arcnak a bedolgozásán fáradozik. Tudom és látom, hogy ez a sajtó ma még csak gyerekcipőbe jár és érzem és hiszem a fejlődés lehetőségét és nagyobb szerű méreteit.

A mai világ tárogatója a sajtó, de a mai világban a református sajtó még csak fűzfásip. Van-e jövője? E kérdésre kérdéssel felelek: anya, ki ma itt ülsz és hallgatsz engemet, mond: milyen érzéssel borultál gyermeked bölcsője felé? Nos, megmondom: a szemed csak úgy sugározta a boldog hitet: Hiszem a gyermekem jövődjét! Fel tehát a homlokkal és kislelkűség félretolásával, vágjuk ki mi is érces crédónkat: Én hiszek a református sajtó nagyszerű jövődjében! Ennek a hitnek igazsága alatt keblemre ölelem alázatos

gyermekait, tudom és látom, hogy ma még valóban csak gyermekek, de simogatásom közepette ártatlan és tiszta fejecskéjükön kiérzem a biztató sámsoni fürtöket. Csak babuskáljam, támogassam, szeressem, hiszen mégis csak az én gyermekem és ha felnő és hangja tárogató lesz, mégis csak azt hirdeti és szolgálja, ami nekem még ma is szent, sőt szent marad mindörökké: A hitemet.

Ez a kultusz, mint minden igazi kultusz áldozattal is jár és bár porszemszerű voltomat erősen át is érzem, mégis tudom, hogy a tenger is csak cseppekből áll, a himes rét egyes virágokból, a tejut apró csillagokból és a rengeteg erdő falevelekből, csak... csak tegye meg mindenki a maga *kicsi* kötelességét, a csepp is, a virág is, a csillag is, a falevél is, de főleg a református ember is.

Dérczy Imre.

Ifjusági lelkigyakorlatok (konferenciák).

Egyházkerületünk szokásos ifj. konferenciái (lelkigyakorlatai) ápr. 23—25. napjain mentek végbe, a fiuké Careiben, a leányoké Salontán.

A megnyitó istentiszteletet Salontán Arday Aladár esperes tartotta II. Móz. 15, 26. alapján: »Én, az Ur vagyok a te gyógyító.« Careiben Gönczy Sándor esperes: Pál Gal. 2, 20: »Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus« textussal.

Az imádságról szóló megbeszélést a leányoknál Nagy Zoltán *chişineu crişii*, a fiuknál Kiss Bertalan *satumarei* lelkész tartották.

Szombaton tartott Horváth István *timişoarai s.* lelkész Salontán és Orth Imre *episcopia-bihorului-i* lelkész Careiban előadást az urvacsoráról. Az ezt követő gyakorlati megbeszélést hétfőn Nagy Zoltán, illetőleg Debreczeni István *timişoarai* lelkész vezették.

A délutáni megbeszélések három gondolatról szóltak: I. Őszinteség és bizalom, II. Tisztaság. (Bálványaink.) III. Önzetlenség és szeretet. (Az egyén és a közösség.) Sorrendben a Salontán a megbeszéléseket: I. Ajtay Béláné. II. elmaradt. III. Orth Győző *belmiszsiói* titkár. Carei-on: I. II. Orth Győző. III. Molnár Károly *tileagdi* lelkész vezette.

Az előadások további címei: 1. »...és tegyetek tanítványokká minden népeket« a misszió gondolatáról szólt. A fiuknak Kiss Bertalan, leányoknak Nagy Zoltán adták elő. 2. »Tudakozzatok az írásokat.« (Bibliám és családom.) Ajtay Béláné, illetőleg Molnár Károly. 3. »Cserey Ilona« a leányoknak: Nagy Ilonka. »Orando et laborando« »A református tudományosság négyszázéves multja«: Debreczeni István. 4. »Hit és élet« dr Olosz Lajos e. m. gondnok Salontán, Gönczy Sándor esperes Carei-on.

Prédikáltak: Jakab 2, 18. alapján Debreczeni István. Zsid. 12, 1—3, II. Tim. 2, 5. alapján Orth Győző Careiben. A vallásos ünnepeken: Bagoly Bertalan salontai, illetőleg Gargya Géza andridi lelkész e. m. belm. előadók prédikáltak.

A bibliaórákat, esti áhitatokat a konferencián résztvevő lelkészek végezték: — Arday Aladár, Horváth István, Nagy Zoltán, Bagoly Bertalan, Nóbik József. Carei-on: Vargha Béla, Göncy Sándor, Gargya Géza, Bántó Bálint, Orth Győző, Debreczeni István.

A két konferencia válogatott előadásait sokszorosítva közre adjuk, ára 10 lei lesz.

Ha ezeket az Ur közelében történt sátorozásokat külsőleg nézzük, be kell vallanunk, hogy nem mindenütt találkoztunk felemelő jelenségekkel. A leányokról ugyan számra nézve kielégítő, amennyiben 212-en vettek részt. Ebből azonban csak 88 volt vidéki, a többi helybeli, ami az ottani munka eredményének elismerésre méltó fokmérője, ami a jövőre is biztatás, mert sokan voltak a serdülők közül. A salontai egyházmegyéből 10 községből 40-en vettek részt s az egyházmegye egyházainak számát tekintve csak egyharmada. Az ardeali kerületből 2 gyülekezetből 4 résztvevő volt. A többiek a következőleg oszlottak meg. A banati egyházmegyéből 3 egyházközségből 14-en, a bihoriból 4 egyházközségből 19-en, az eriuluiból 2 egyházközségből 3-an, a baia mareiből 2 egyházközségből 4-en, és a careiből 1 egyházközségből 3-an. Tehát összesen a mi egyházkerületünkben a helyi gyülekezetet nem számítva 22 gyülekezet leányai képviseltették magukat. Ehhez képest valósággal lehangelő a fiúk statisztikája. Részt vettek összesen 57-en. Ebből 17 helybeli. Egyházmegyénként a következőképen oszlottak meg. Banatiból 1 egyházból 7-en. Bihoriból 2 egyházból 7-en. Eriuluiból 1 egyházból 1. Baia mareiből 2 egyházból 10-en. Careiből 1 egyházból 15-en, — ezek a számok némán is beszélnek, de olyan hangosan, hogy mindenki megértheti. Talán lesz majd valaki, aki tolmácsolásukra vállalkozik azok számára akik, nem értették volna meg.

De ha bensőleg nézzük a konferenciák lefolyását, akkor most is találkozunk felemelő jelenségekkel. Az egyes megbeszélések alatt elhangzott bátor bizonyágtételek között sok volt a megható vallo-más, melyek értékes tanulságokat tártak elénk az ifjuság lelkivilága és gondolkozása felől. Ezek között volt ítélet is, de mindegyik biztató egyházunk jövőjére nézve. — A konferencia programjára nézve is felemelő tudni, hogy azt a lehetőség szerint az ifjuság kívánságainak megfelelően állítottuk össze és így alakult ki a főgondolat: a hit és élet, amely az egésznek vezérgondolata volt. —

Felemelő jelenség volt, hogy a leányok konferenciájára távolról eljött egy fiatal asszony is, bár eredetileg csak egy napra tudott jönni és mégis ott maradt másnapra is, a fiukén pedig elejétől végig résztvett egy két gyermekes családapa is. Mindketten egykori buzgó és munkás tagjai az ifjusági egyesületeknek. — Felemelő volt ugy a carei fiuk, mint a salontai leányok szorgoskodása, valamint az utóbbi helyen a nőszövetségi tagoké, kik az ellátásról gondoskodtak és a gyülekezet egyes tagjaié, kik a leányoknak szállást adtak és végül a lelkészcsaládoké, kik nyugalmukat feláldozva mindent megtettek, hogy a vendéglátásban is feledhetetlenné tegyék az ott töltött napokat. Fogadják mindnyájan e helyről is hálás köszönetünket. Minden e napokon nyert áldásért pedig Istennek legyen dicsőség!

HIREK

A REFORMÁTUS ÁRVAHÁZI KÉPES NAPTÁR

1939. évi (XIII.) évfolyamában közlendő irodalmi művekre pályázatot hirdetek. Az irodalmi mű tárgya lehetőleg egyházunk multjából, vagy egyházunk jelen életéből meritett legyen. Terjedelme a szokásos nagyságot ne haladja túl. Az elfogadott munka jutalomban részesül. A pályamunkák alólirotthoz küldendőek 1938 május 30-ig. Oradea 1938 április 9. *Csernák Béla* az iratterjesztési bizottság elnöke.

Lelkészmeghívás. Az odoraui egyházközség, a Juhász Péter elhunytával megüresedett lelkészi állásra egyhangulag *Ma k a y György* oradeai iparostanoncotthoni lelkészt hívta meg.

Tanítóköri értekezlet véleménye az iskolai múzeumok megszervezéséről. Az otomani-i tanítói értekezlet legutóbbi gyűlésén foglalkozott az iskolai múzeumok megszervezésének kérdésével s az előadó javaslatával szemben arra az egyöntetű megállapodásra jutott, hogy a múzeum valódi fogalmától eltérőleg az iskolai múzeum inkább a tanításhoz szükséges szemléltető anyagok minél nagyobb gyűjteménye legyen. A gyűjteményben elhelyezendő tárgyak összeírását a lehető leg-

részletesebben a tanterv és a tankönyvek alapján tantárgyanként külön-külön az értekezlet egyes tagjai fogják legkésőbb folyó évi szept. 1-ig összeállítani. Helyes volna, ha a többi körök is intenzívebben foglalkoznának ezzel az üggyel s véleményüket köztudomásra bocsátanák, hogy a kérdés legjobb megoldása által iskoláink előhaladását és fejlődését ezáltal is előmozdithassuk. *J. L.*

Tájékoztató a legációk ügyében. Az utóbbi időben sok félreértésre és kellemetlenségre ad okot az, hogy feledésbe ment az ardeali Igazgatótanácsnak 2881—1933. sz. körlevele amelyben a legációkra vonatkozó tudnivalókat mind összefoglalta s amely körlevél a Re-

formátus Szemle 1933. évfolyama 15—16. száma 251. skv. oldalain jelent meg. Bár ebben a körlevélben pontosan és részletesen minden a legációkra vonatkozó rendelkezés (ugy az ardeali, mint az oradeai kerületé) megtalálható, mégis az alábbiakban kiemelek egy pár rendelkezést tekintettel arra, hogy ezeknek a figyelmen kívül hagyásából szokott a legtöbb kellemetlenség származni. 1. A legációs szabályzat rendelkezései egyházkerületi, tehát törvényerővel bíró rendelkezések, amelyekkel változtatni a Fakultás igazgatójának, vagy tanárkarának semmi körülmények között sincs joga. 2. A legációválasztás a sátoros ünnepeket megelőzőleg három héttel megy végbe a Fakultáson és a fennmaradt legációk azonnal leküldetnek Aiudra. A legációkra vonatkozó bejelentéseket vagy kéréseket tehát csak akkor vehetjük figyelembe, ha legalább négy héttel az ünnep előtt jut kezünkhöz. 3. Ardeali kerületben csak theologust lehet kihívni (specifikálni) és pedig presbiteri határozattal, amelyet kivonatban kell közölni. Egy gyülekezet egy tanévben csak

egyszer specifikálhat. 4. Oradeai kerületben püspöki engedéllyel nem theologust is lehet specifikálni presbiteri határozattal, hat héttel az ünnep előtt, egy tanévben egyszer. 5. A legációs szabályzat szerint a theologusoknak tiltva van, hogy akár közvetve, akár közvetlenül zaklassák a lelkészeket és a presbiteriumokat kihívásra irányuló kérésekkel. 6. Sem az ardeali, sem az oradeai kerület gyülekezetei részéről el nem fogadja a Fakultás tanárkara I. éves theologus specifikálását. Cluj, 1938 április 28. Közli a *Fakultás Igazgatósága*.

A Püspöki Hivatal felkéri a lelkészi hivatalokat, hogy a konfirmációval összefüggésben mutatkozó *Ujszövetség*, több és egynyomású *konfirmáció*, *emléklap* szükségleteiket haladéktalanul jelentsék be, hogy annak szétküldését a püspöki hivatal késedelem nélkül teljesíthesse.

Felkéretnek a lelkészi hivatalok, hogy a *kisbetűs hangjegyes énekeskönyvre* vonatkozó *korábbi megrendeléseiket* lehetőleg mielőbb ismételjék meg, hogy azoknak zavartalan szétküldése teljesíthető legyen.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3308—1938-II. sz. KÖRRENDELET. A testvéregyházkerület irat-terjesztésének kiadásában megjelent a »Református Lelkipásztor kézikönyve« című munka második kötete.

Az egyházkerületi közgyűlés elé javaslatot fogok terjeszteni, hogy ezt a művet iktassuk be paróchiális könyvtárunkba.

De hogy lelkészeink addig se legyenek kénytelenek nélkülözni ezt a hasznos segédkönyvet, intézkedtem, hogy a tanszerraktár már most szerzeze be azok számára, akik azt a paróchiális könyvtár számára folyó hó 31-ig megrendelik püspöki hivatalunknál.

Együttal megengedtem, hogy a tanszerraktár a könyv árát az 1939 január hóban kifizetésre kerülő államsegélyig hitelezze.

208
1938

A mű ára Lei 120.— hozzá az esetleg felmerülő költségek, semmiesetre sem több, mint az összeg 10 százaléka.

Akik a művet már most hivatalunkon át a paróchiális könyvtár részére megrendelik, természetesen fel lesznek mentve annak megrendelése alól, mikor az egyházkerületi határozat a paróchiális könyvtárba beiktatja. — Oradea, 1938 május 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

3602—1938-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nagytiszteletű Esperesi és Lelkészi Hivatalnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a Vallás- és Művészeti Miniszter úrnak 1344—1938. sz. rendeletét szószerinti fordításban és eredeti szöveggel:

»Domnule Episcop, Avem onoare a vă aduce la cunoștință că în programul serbărilor strejești dela 8 Iunie, este prevăzut și un exercițiu de apărare pasivă atât în Capitală cât și în provincie (oreșe și sate) și vă rugăm să binevoiți a dispune ca toate autoritățile subordonate Dvs. să de a tot concursul lor formațiunilor strejărești pentru organizarea și executarea acestui exercițiu de apărare pasivă.» (Miniszter helyett olvashatatlan aláírás.)

»Püspök úr! Tisztelettel értesitem, hogy az Országörök (Strejerek) június 8-iki ünnepi programjában be van iktatva, hogy az ország fővárosában és valamennyi városában és falvában passzív védelmi gyakorlatot tartanak. Kérem felhívni az ön joghatósága alatt levő hatóságokat, hogy a strejer alakulatok passzív védelmi gyakorlataihoz a legmesszebbmenő támogatást adják meg.« — Oradea, 1938 május 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

No. 3490—1938-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* Az illeték egyenérték adó fizetésére nézve úgy tapasztaltam, hogy az egyházközségek vezetősége teljesen tájékozatlan, miért is tudomásvétel és mihez tartás végett megismétlem a hivatalos lap 1935. évfolyamának 33. számában közreadott 5930—1935 számú rendelkezésemet, megtoldva azzal, hogy ott, ahol agrárföldek vannak az egyházközségek használatában, azok után csak abban az esetben fizetendő illeték egyenérték adó, ha e földek tulajdonjoga az illető egyházközség javára telekkönyvileg bejegyeztetett. Ha azonban az egyházközségek csak használják e földeket s azért haszonbért is fizetnek, akkor illeték egyenérték adó e földek után nem fizetendő. Ha pedig mégis megterhelnék ily címen az egyházközséget, lehetőleg az egyházmegyei ügyész által a törvény által előirt időben a kivétel megfeleltetendő, hogy ilyenképen azok kivétessenek, mint nem egyházi tulajdonok az illeték egyenérték adó fizetése alól. Oradea, 1938 május 2. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

No. 3647—1938-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Mindazok az iskolák, ahol abszolváló vizsgára jelentkező tanulók vannak, azok számát jelentsék haladéktalanul az illetékes revizorátusnak, hogy a Mot. szab. 92. fej. és a 87.976—1937 számú min. rendelet értelmében a református iskolák abszolváló növendékeit csoportosíthassák valamely református isko-

lánál a vizsgálat letétele céljából. Az oradeai inspektorátus az idézett miniszteri rendelet 7775—1937 június 4. szám alatt közölte az alárendelt tanfelügyelőségekkel. Oradea, 1938 május 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Az aiudi református tanítóképző-intézet igazgatóságától. Ad. 886—1937—38 szám. *Tájékoztató az aiudi ref. tanítóképző-intézet V. osztályába készülő liceumi és gimnáziumi tanulók számára.* Az 1938—39. iskolai évtől kezdve a tanítóképző-intézet V. osztályába csak kiválogató (szelektáló) vizsga útján lehet beiratkozni. Ezt a vizsgát minden V. osztályba készülő tanulónak le kell tennie, akár tanítóképző-intézetben tanult azelőtt, akár liceumban, akár gimnáziumban, akár más egyenértékű középiskolában. Nem mentesít e vizsga kötelezettsége alól az sem, ha valaki az ugynevezett liceumi V. osztályu felvételi vizsgát már letette. A vizsga írásbeliből és szóbeliből áll. Az írásbeli vizsga tárgyai román nyelv, magyar nyelv, Románia történelme és mennyiségtan a liceum illetve gimnázium vagy a tanítóképző IV. osztályának tanterve szerint. A szóbeli vizsga tárgyai ugyanezek és még vallástan és Románia földrajza. Sikeres vizsgálathoz az írásbeli részen minden tárgyból legalább 5-ös, középjegyben legalább 6-os, az egész vizsgán legalább 7-es általános középjegy elérése szükséges. A vizsgálat bizottságának elnöke a tanítóképző-intézet igazgatója, tagjai az intézet szaktanárai. Részt vesz a bizottságban a miniszterium kiküldötte. A vizsgálat napja még nem tűzött ki, körülbelül június 15—30-ika között lesz. Akiknek a vizsgálata a júniusi vizsgaszakon nem sikerülne, szeptemberben újból próbát tehetnek. A vizsgálatot új tanulóknál egészségügyi és zenehallási vizsgálat előzi meg. Akik más intézetből át akarnak lépni a tanítói pályára, ebbeli igényüket egy levelezőlapon minél előbb jelezzék az aiudi ref. tanítóképző-intézet igazgatóságánál. (Aiud, j. Alba.) A felvételi kérések a később jelzendő vizsga napjáig bármikor betérjeszthetők. A román és magyar nyelven megírt kérés 8+1 L. bélyeggel felbélyegzendő és a következő okmányokkal szerelendő fel: 1. születési bizonyítvány, 2. keresztlevelel, 3. iskolai bizonyítvány, 4. állampolgársági bizonyítvány. Aiud, 1938 május 5-én. Csefó Sándor, igazgató.

Konfirmáció alkalmából

beszerezhetők a püspöki hivatal Iratterjesztési Osztályánál

Ujszövetség	zsoltárok nélkül	... ..	15.—	Leies áron
Ujszövetség	zsoltárokkal	... ..	20.—	Leies áron
Konfirmációi emléklap	21×34 cm. méreiben, három színnyomással darabonként	... ..	3.—	Leies áron
Konfirmációi emléklap	17×21 cm. méretben, egyszerű kivitelben darabonként	... ..	1.—	Leies áron
Konfirmációi emlékkönyv	diszes címlappal, több, mint két iv terjedelemben, finom papíra nyomva, nagyon szép emléklappal	... ..	10.—	Leies áron

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak ér.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

református papi szabóságomat

5-4

Felelősséggel készitek ORLE (Szánthó) Palástot; palást-
átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak fő-
veggel együtt minőség szerint **2500—5500**-ig válto-
koznak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek,
Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges infor-
mációért a helybeli telk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni

ALAPÍTÁSI
ÉV 1897.

Tisztelettel:

CSAPÓ LAJOS

papi szabósága

SAITU-MARE, Ștefan cel mare No. 7.

Konfirmációi emléklapok

kaphatók a püspöki hivatal nyomtatvány-raktárában
17 x 21 cm. méretű egyszerűbb csinos kivitelben darabonként 1 Lei
21 x 34 cm. méretű diszes kivitelű három színnyomással, darabonként 3 Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, löbb, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon
szép **Konfirmációi emléklappal** II-ik kiadás 10 Lei.

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Primredactor : DEBRECZENI I. Redactor responsabil : KOVÁCS J.

Egyházkerületünk problémái.

(Folytatás.)

Egyházkerületünk területén ma ezekben a különböző szórványokban több, mint 10.000 református él a legnagyobb szétszórtságban. Legkevesebb care-i egyházmegyében, melyben mintegy 350-re tehető számuk, akiknek gondozását az egyes egyházak könnyen elláthatják. Az eriului-ban is hasonló a helyzet, bár a lélekszám felül van az 1000-en, de közülök mintegy 300 egy községben van közel az anyaegyházhoz, a többiek gondozását is minden nehézség nélkül elláthatják az anyaegyházak lelkészei. Nehezebb feladat már a baia-marei egyházmegye szórványainak kellő gondozása, mivel a hivek nagyobb távolságban laknak az anyaegyházaktól, bár ebben a megyében szervezett missziói lelkészség van, mely normális körülmények között nagy területet láthatna el. Hasonló ehez a bihori egyházmegye, amely azonban a pusztulás szomorubb képét mutatja, mert ebben van a legtöbb egykori virágzó anyaegyházközségből létesült szórvány és lélekszámuk is több, mint az eddig említett egyházmegyéké. Már jóval több gondot okoznak a salonta-i egyházmegye szórványai, melynek lélekszáma mintegy 2000-re tehető. Itt olyan területek vannak és annyi politikai községben szétszórta laknak hiveink, hogy felkeresésük is sok időbe és sok költségbe kerül. De mindegyiknél súlyosabb feladatot jelent a banati egyházmegyében levő szórványok gondozása. Ez valóságos szórvány-egyházmegye, melyben minden egyházközséget szórványmissziói egyháznak lehet tekinteni. Van olyan egyház, melynek missziói köre 64 politikai község területére terjed ki. A szórványban lakó hivek száma mintegy 3000. Ezeknek kellő gondozása a mai beosztással és munkaerővel teljes lehetetlenség.

A szórványokban lakás számtalan veszedelmet rejt magában úgy az egyesekre, mint a közösségekre, s az egyházra nézve. A legelső veszedelem a magárahagyatottság, amikor az idegenben nem talál és nem érez testvért az odakerült lélek. A másik, amikor olyan közösségekbe kerül bele, melyek a lélekre nézve károsak, de szinte kikerülhetetlenek, mert nincs a közelben senki, aki a bajba jutott léleknek segítségére siessen. Aztán, amint ezektől nem képes meg-

menekülni, akkor veszedelmet jelent a közösségekre nézve is, mert lassan kiszakad belőlük. Egyszer a szekták hatalmába kerül, máskor más egyházak hatása lesz előbb-utóbb állandó rajta, aszerint, amelyen egyház van abban a községben, ahol letelepedett. Nincs, akinek gyermekeit a saját vallásának kellő megismerésére elvezesse, az iskolában más vallást kénytelen tanulni, ő maga más templomba kezd járni, körülötte legtöbbször annak a vallásnak hívei, kik előbb-utóbb, akaratlanul is hatással vannak reá. Így a régi hit halványodni, gyengülni kezd s észre se veszi sokszor, amikor már egészen beolvad az új közösségekbe, ami által teljesen elveszett a régire nézve. Vagy elkövetkezik a házasság, amikor szinte elkerülhetetlen a vegyesházasság, melyben közvetlenül is éreznie kell az új hatásokat, melyek ha idegenek is reá, ám az új családi kapcsolatok által könnyebben szívéhez férkőznek. De nemcsak az egyházra nézve jelent veszteséget, hanem a nyelvközösségből is leszakad s az új nyelv lassan megszokottá válik és mivel maga körül csak azt hallja és azt kénytelen beszélni, a magáét egyre kevesebbet használja, az ujjal összekeveri. Családjában még beszél, de gyermekei már csak tőle hallják és amikor a szülők elhalnak s a gyermek házasságra lép egy más nyelvű élettárral, vele már csak annak a nyelven beszél, gyermekei szintén úgy, hogy a harmadik nemzedék már elfeledi atyái nyelvét.

Így pusztulunk, veszünk évről-évre, úgy, hogy a számszerint még meglévő 10.000 lélek valóságban annyinak sem tekinthető és miután a hatások ma egyre erősebbek, rettentő veszteség sötét látkepe tárul elénk, ha mindent el nem követünk a megakadályozására.

De mit kell tennünk és mit tehetünk? — hangozhatik a kérdés. Megkísérlek reá feleletet adni.

Mindenekelőtt megállapítjuk, hogy ehez a munkához kettő szükséges, u. m. *pénz és lélek*. Ehez képest a munkát két helyen kell végeznünk: a szórványokon kívül és a szórványban. A pénzt a szórványokon kívül kell előteremteni, amihez a legelső lépés a *felelősség felébresztése*. Mert ez ma még szinte teljes mértékben hiányzik. Szomorúan tapasztaltuk ezt abból a jelentésből, mely arról számolt be, hogy a 40 banis lélekszámonként megállapított közalapi járulékot egyes egyházmegyék egyházai felében fizették be, de vannak olyan egyházmegyék, melyekben a kintlevőség az egész évi, sőt olyan is van, melyben két évi kivetés összegét teszi ki. Van felelősség nemcsak bennünk, hanem hiveinkben is a külmisszió és a regáti misszió iránt, de nincs a szórványokban élő hittestvéreink iránt. Nemcsak hiveinkben, de nagyon sokszor a vezetőkben sincs-

Bár nem vagyunk independensek, egyházaink nem függetlenek egymástól, de csak szervezetünkben, alkotmányunkban van — sokszor nehezen fenntartható — közösség, — ám a lelkiekben a legnagyobb mértékben, — vagy mondjuk így: a legbünösebb önzéssel függetlenek vagyunk, akik egymással, más gyülekezetekkel semmit sem törődünk. Hogy tudnánk akkor egymásért áldozatot hozni?! Érezzük meg végre és keltsük fel hiveinkben is a szórványokban élő, szegény, egyre kallódó testvérek iránt való testvéri felelősséget! Vegyük komolyan már végre egyházkerületi közgyűlésünknek azt a régebbi határozatát, hogy minden esztendőben legalább egyszer emlékezzünk meg róluk és tartsuk meg az elrendelt szórványvasárnapot! Az ekkor befolyó adományokkal is növekedik az erre a célra szolgáló közalap. Amint más célokra sikerült perselyeket elhelyezni, azt hiszem, eredménnyel járna a szórványmissziói perselyek elhelyezése is. Reménységgel vagyok afelől is, hogy mint minden kellően megismertetett nemes célra, lennének jó lelkek, akik erre is jelentősebb adományokkal járulnának. Meggyőződéssel vallom, hogy egy céltudatos és rendszeres felelősségbresztő munkával elő lehet teremteni azt az összeget, ami a szórványokban élők lelkigondozásának végzéséhez szükséges.

A nagy egyházközségeknek maguknak kell a szegény szórványok ellátásáról gondoskodni az erre szükséges kiadások fedezésével. Itt az nem lehet kifogás, hogy nincs miből fizetni kiszállási költségeket. Erre a célra be kell illeszteni a költségvetésbe a szükségleteket. A kicsiny és szegény egyházközségek, melyek sokszor a saját kiadásaikat is alig képesek fedezni, erre természetesen nem áldozhatnak és így a nagy egyházak által el nem látott szórványok gondozására már mulhatatlanul szükség van anyagi segítségre. Sokszor nagy távolságokat kell bejárni és nem is vonaton, hanem költséges fuvarral. Pedig az volna kívánatos, hogy ne csak a lelkész menjen egyedül, hanem kísérje el a presbyterium tagjai közül valaki.

Akkor éreznék meg igazán a testvéri közösség és az anya-egyházhoz tartozás érzését. Ám ez még költségesebb, amire a jelen viszonyok között gondolni sem lehet.

De nemcsak ezért van szükség pénzre, hanem szükség van abból a célból is, hogy a missziói lelkészségeket jobb javadalmuakká lehessen tenni. Ma ezek a lelkészi állások a legszegényebb javadalmuak, pedig ezeknek kellene a legjobb állásoknak lenni, hogy ne csak kényszerüsből és azok vállalják ezt a feladatot, akik nem tudtak jobban elhelyezkedni, hanem a legkiválóbbak teljes szívvvel és lélekkel teljesítsék azt. Különben is ezek az állások, ha lelki-

ismeretesen töltik be, a sok utazás és az azokkal együttjáró kellemtelenségek folytán a legterheesebbek.

Szükség van az anyagiakra azért is, mert szükség van a missziói állások szaporítására. Meg kell állapítanunk, hogy ha lelki ismeretes munkát kívánunk, akkor — legalább is a Banatban — a mai missziói köröket a jelenben meglévő állásokkal ellátni képtelenség. De már is szükség volna legalább egy utazó szórványlelkészi állás szervezésére. Nem olyan állásra gondolok, mint a külmisziói utazó titkár, mert ezt a feladatot, ha nem is abban a mértékben, elvégzi a belmissziói utazó titkár, aki minden útja alkalmával ébresztgetheti a felelősséget a szórványok iránt is, hanem olyan lelkészre gondolok, aki sorra látogassa azokat a szórványokat, melyeket a többi lelkészek csak nagy ritkán, vagy alig képesek felkeresni.

Szükség van az anyagiakra szórványhívek vallásos iratokkal ellátására. Ezt ugyan az iratterjesztés már elismerést érdemlően megkezdte, de állandóan kell gondoskodnunk a hívek lelki táplálékáról. Hiszen hozzájuk csak ritkán szólhat Isten igéje az élőszó hatalmával, tehát az írott szó erejével kell pótolnunk. Lehet ugyan ezt részben pénz nélkül is tennünk úgy, hogy összegyűjtjük már a kiolvasott egyházi lapokat, építő iratokat és eljuttatjuk a szórványokba. De még hatásosabb volna, ha nem régi lapokat küldenénk, hanem egyesek megrendelnék számukra a Református Jövőt, vagy a Gyermekkönyvtárt stb. Nagy és sok áldása lenne ennek és az utolsó időt éljük ennek a megtételére.

Ha lenne fedezet, külön alkalmi számokat is adnánk ki a szórványok részére; még jobb volna azonban egy alkalmi állandó jellegű ujság bármilyen címmel és alakban. (Pásztori levelek, Az anyaszentegyház üzenete stb.) Ezekben nem róluk íránk, mint most a szórványszámokban, hanem egyenesen hozzájuk intéznénk mondani-valóinkat hitük erősítésére, lelkük ébrentartására.

Sok-sok szükség volna pénzre, de szükség van *lélekre* bent a szórványokban, mellyel ezt a valóságos mentő munkát végezze mindenki, akit az Úr erre elhívott. Igazi missziói lélekre, mely érezze a felelősséget minden lélekért. Ha meg van rá az anyagi lehetőség, akkor járja be a területén levő községeket és kutasson hivei után. Éreztesse meg velük, hogy ő a jó pásztor követe, ki a veszedelembé jutott bárányokat akarja megmenteni. Irja össze őket és készítsen pontos kimutatást róluk, hogy maga is nyilván tudja tartani, de számot tudjon adni róluk a számoltatók előtt is mindenkor. Csak úgy lesz képes — amikor maga nem mehet hozzájuk — eljuttatni az írott igehirdetést, és csak így tarthat velük állandó

kapcsolatot, amely által folyton élesztheti bennük a testvéri közösséget. Csak így védelmezheti meg az elszakadás, az elveszés veszedelmétől.

Ez a lélek már is sokakban munkálkodik. Hiszen ha a jelent összehasonlítjuk az egy-két évtizeddel ezelőtti állapotokkal, meg kell állapítanunk, hogy a szórványmisszió azokhoz képest nagy lendülettel haladt előre. A felelősség is ébredszik, különösen az ifjúságban, melynek tagjai többfelé tevékeny részt vesznek a munkában. De kivánt és szükséges teljességtől még nagyon messze állunk. Még a pusztulás jelei vesznek körül bennünket és veszteségeket kell elkönyvelnünk. De épen ez kényszerítsen bennünket a Lélek szorongató erejével ennek a mentő munkának az egész vonalon, minden egyházközségben való lelkiismeretes végzésére abban a felelősségteljes tudatban, hogy ez szétszórtan élő testvéreink, valamint egyházunk iránt való kötelességünk!

(Folytatjuk.)

Debreczeni István.

Egyházfegyelem gyakorlása egyházunk történetében.

(Lelkészeríztekezleti előadás.)

Az egyházi fegyelem az Isten anyaszentegyházához tartozott mindig és soha az egyház fegyelem nélkül nem volt. Mióta Isten választott magának népet, az ő neve tiszteletének fenntartására ez a nép sohasem volt anélkül, hogy ne történt volna gondoskodás a nép körében Isten neve tiszteletének és méltóságának fenntartása felől, Ugy akkor, mikor ez a választás egy népre esett az ószövetségben, mint akkor, mikor az ujszövetségi időkben Isten minden népből és nemzetségből hívja ki a maga kiválasztottjait. Az egyház tisztasága tehát, amelyet éppen a fegyelem kérdésével kapcsolatban olyan gyakran hallunk emlegetni és olvasunk, nem az egyháznak, mint társadalmi közösségnek, vagy mint erkölcsi testületnek a tisztasága, hanem *Isten választottjai* gyülekezetének tisztasága, amelynek tagjai elhivatásukhoz hiven kell, hogy éljenek.

A keresztyén egyházi fegyelmezés egyenesen az Ige alapján áll és az Ige hirdetésének egyik formája. Ugy az Igehirdetéssel, mint a fegyelmezéssel zár és köt, nyit és old az egyház. Az *Igehirdetéssel* zár és köt mikor a képmutatók és hitetlenek előtt hirdeti Isten haragját és az örök kárhozatot, míg meg nem térnek, old és nyit, mikor a hívők és bűnbánók számára bűnbocsánatot hirdet és Istennek Krisztusban megjelent kegyelméről tesz bizonyosságot.

A *fegyelemmel* zár és köt, amikor exkommunikálja a féktelen, macacs, vagy megátalkodott egyéneket, azaz kizárja őket a sákramentumok, az egyház és Isten országa közösségéből, viszont nyit és old mikor ugyanezeket bünbánatok alapján Krisztus és az Ő egyháza tagjai közé visszaveszi (Teológiai feljegyzéseimből a Heidelbergi Káté 83—85 k.)

Hogy az egyházi fegyelmezés problémája egyházkerületi közgyűlésünk rendezése folytán újból előtérbe került, ezt a tényt úgy kell tekintenünk, mint Isten kegyelmi ajándékát. Az egyházkerületi lelkészértekezlet elnöksége elkötelezte a lelkészeket, hogy ki-ki a saját gyülekezetében az egyházfegyelem gyakorlásának történetét elkészítse s az egyházmegyei lelkészértekezlet titkárához betejessze. A bihori egyházmegye egyházközségei által beküldött kimutatások alapján egy táblásszerű kimutatást készítettem. *Sajnos*, hogy nagyon sok egyházközség adatai hiányoznak e kimutatásból, mivel jelentésüket a mai napig sem küldötték be.

Még sajnosabb azonban az, hogy a beérkezett jelentések 98 %-ban a múlt adatait tárják fel. Az egy év óta életbeléptetett szabályrendelet hatásáról, eredményéről említést sem tesznek. Hogy fogadták a presbiteriumok, az egyháztagok a fegyelmezés újbóli bevezetését? Milyen intézkedések történtek ezeknek bevezetésére? Ugy látszik, hogy a mai presbiteriumok nem veszik komolyan és hogy minden a lelkész vállára nehezedik. Kérdés, hogy a lelkész meddig mehet el önként s ezáltal milyen helyzetet teremt magának?... és így tovább.

Hogy mindezekre a kérdésekre nem kapunk feleletet a beküldött jelentésekben, ennek okát abban kell keresnünk, hogy az egyházkerületi lelkészértekezlet elnöksége által kiadott tételcím a jelenre vonatkozó kérdéseket világosan nem jelölte meg. A táblás kimutatás alapján a következő főpontokban foglaltam össze a múlt fegyelmezési eseteit:

1. *Idő*: 1753—1842-ig terjedő időkben találnak a régi jegyzőkönyvekben följegyzéseket. *Leş* két esetet említ 1903-ból, illetve 1928-ból.

2. *Bűnök, melyek miatt a fegyelmezések történtek*. Paráznság, káromkodás, hitszegés, részegség, iskolakerülés, templomban rendetlenül való viselkedés, becsületsértés, urvacsorával nem élés, templomkerülés, egyházi adó nem fizetése, előljárókkal való tiszteletlen viselkedés, a gyermek meg nem keresztelése. *Cetariu* újabban a civakodó házastársak kibékítése. *Puşlaca* jelentésében, aki 3-szor hiányzik a templomból, vagy a vasárnapi két istentisztelet előtt a jószággal, kocsival megy ki a faluból. *Cauceau* a szentséget profanizáló pogány szokásokat is megemlíti.

(Vége köv.)

Tanítóképzés.

Tagadhatatlan, hogy a vajudas sohasem tapasztalt korszakát éli az emberiség. Régi elméletek túlhaladott álláspontokká lesznek; új eszmék születnek s ami tegnap képtelenségnek látszott, ma az érdeklődés középpontjába kerül s holnap — mutációszerűen — a megvalósulás síkjára lép. Ilyen gondolat ma a tanítóképzés reformja, amely nemcsak a szakközegeket, hanem a közvéleményt, sőt magát az államot is foglalkoztatja.

Hogy a tanítóképzés nem áll arányban azokkal a követelésekkel, melyeket a tanítói pálya viselője elé állít, azt leghamarább a tanszemélyzet tagjai vették észre. Az ifju, sőt korosabb tanítónak is naponként kell megküzdenie olyan problémákkal, melyeknek az iskola még csak az alapjait se rakta le. De ez a kisebbik baj, mert valahogyan csak pótolható. A nagyobbik baj az, hogy egy kiforratlan, világnézetileg teljesen ki nem formált egyénre bizzák az emberi élet legfontosabb problémáját: a nevelés kérdését.

Igaza van Koós Ferenc kartársnak, midőn azt írja, hogy a tanítónak egyetemi végzettséggel, hozzá teszem: kialakult világnézettel — kell birnia, mert csak így lesz képes egészséges gondolkozásu embereket nevelni s lerakni az alapját egy megingathatatlan világszemléletnek.

Kiegészíteni kívánom ezt a problémát azzal, hogy felvázolom röviden, miként áll nyugaton a tanítóképzés ügye.

Legmagasabb fokon a német tanítóképzés áll, melynek vas-kancellárja: Bismark felfedezte a tanítók munkájában rejlő hatalmas erőt. Németországban a tanítónak érettségi után főiskolát, vagy pedagógiai akadémiát kell végeznie.

Érdekes, hogy Németország után tanítóképzés terén Lengyelország következik, ahol érettségi után hároméves pedagógiai akadémiát végeznek a leendő tanítók.

A volt osztrák kormány a tanítóképzőt négyről hat éves képzőre fejlesztette, hova négy középiskola után léphet a növendék.

Ez a rendszer van kifejlőben Magyarországon és Csehszlovákiában, ahol a tanítóképző szintén hat évfolyam. Magyarországon erős a tendencia, hogy a tanítóképzést egyetemi színvonalra emeljék.

Angliában leginkább érettségivel mennek a tanítói pályára, de működik egy, az egyetemmel kapcsolatos tanítóképző, amely szak tudást igyekszik a növendékeknek nyújtani.

A latin országokban gyengébben áll a tanítóképzés ügye.

Franciaországban négy középiskola után egy hároméves tanítóképzőt végeznek a tanítójelöltek.

Olaszországban ugyancsak hétosztályu a tanítóképzés. Rendes tanító azonban csak két évi sikeres működés után, illetve a gyakorlati vizsga letétele után lehet valaki.

Csak kuriozum kedvéért emlitem meg, hogy Szovjet-Oroszországban a hét osztályu elemi iskola elvégzése után egy négyéves kurzust végez el a tanítójelölt s utána mindjárt megkapja a tanítói oklevelet.

Romániában, mint tudjuk, a tanítóképző nyolc osztályu. Hogy mennyire látják a hivatalos körök ennek a képzésnek a hiányosságát, igazolja az, hogy három év mulva újabb vizsgára állítják a tanítójelölteket s csak ennek a vizsgának a sikeres letétele után lehet valaki rendes tanító. De még ezzel sincs a vizsgáknak vége, mert aki a népoktatási jogok teljes birtokába akar jutni, még újabb két — gradációs — vizsgát kell tennie.

Látjuk ezekből a törekvésekből, hogy a tanítóképzés mai színvonalával sehol sincsenek megelégedve. Nem zajlik le Romániában pl. állami tanítógyűlés, ahol ne hangoztatnák a tanítóképzésnek egyetemi rangra való felemelését.

Ideológiailag meg is ért már az ügy mindenütt, csak anyagiilag nem fejlődött még oda a helyzet, hogy a népoktatást természetes jogaiba helyezték. Erre az anyagiak azonban ne legyenek egy korszerű tanítóképzésnek az akadályai, mert egy igazi szakértelemmel nevelt és egy megingathatatlan világszemlélettel ellátott új és egészséges gondolkodásu generációban hatványozottan megtérül az anyagi befektetés.

Tóth Zsigmond.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Balogh Elemér szlovenszkói dunáninneri református püspök, az ottani egyetemes konvent elnöke, 72 éves korában, hosszas betegeskedés után Pozsonyban április 16-án elhunyt. Középiskoláinak és a budapesti teológiának elvégzése után Skóciában folytatott tanulmányokat. 1895-ben a pozsonyi gyülekezet hívta meg lelkészéül, melynek kebelében nagy építő munkát végzett. 1921-ben püspöke lett egyházkerületének. Az egyházi tudományosság terén is munkálkodott. Egész sor egyháztörténeti tanulmányt írt, kiadta a pozsonyi egyház történetét, a pozsonymegyei reformátusság multjának ismertetését, a protestáns vértanukról nagyobb munkát, angolul és néme-

tül a csehszlovák és a magyar történelem kapcsolatait. Huszonöt-ezer kötetes könyvtára volt tele unikumokkal, főleg a magyar reformáció kezdeteire vonatkozó forrásokkal. Temetése április 19-én volt. A temetési szertartást *Bertók* Béla kárpátaljai püspök végezte.

Kecskeméthy István, az ardeali theologia fakultásának ny. professzora, életének 75-ik, özvegységének 10-ik évében, május hó 10-én eltávozott e földről. A tolnamegyei Pakson született, Budapestén végezte a theológiát, a bölcsészeti karon a keleti nyelvek doktorává avatták. Pár évi lelkészkedése után 1895-ben az akkor még Aiudon működő theológiára hívták meg tanárnak az ótestamentomi tanszékre. De ő nemcsak nagy tudományát hozta, hanem lobogó missziói lelket, mellyel megvetette a mai belmissziói munka alapját. Ez akkor nagy merészség volt Ardealban, melyet a liberálisizmus életet szikkasztó szele pusztított. Sok gúny, megtámadás és mellőzés volt az osztályrésze. De ő sohasem csüggedő lélekkel haladt tovább a megkezdett uton és az ellenségek mellett lelkes híveket is szerzett, annyira, hogy két ízben is komoly jelöltje volt a püspöki székeknek. De nagyobb jutalma volt, hogy megérhette az általa elvetett megvak sudárba erősödését, a belmissziói munka hivatalossá tételét.

Gazdag tudományos munkásságot fejtett ki. Lefordította a bibliát, melyből az Ujszövetséget ki is adta, valamint Márk evangéliomának kommentárját. Éveken át szerkesztette az általa alapított Kis Tükör c. közkezdvelt egyházi néplapot és sokfelé osztotta nagy elméjének és lángoló lelkének drága kincseit. Ezek mellett jutott ideje a politikára is. A háboru előtt mint a függetlenségi politika lelkes harcosa, tevékeny részt vett a helybeli politikai mozgalmakban és egyszer orsz. képviselő is volt. Majd a hatalom változás után az első romániai magyar politikai szervezet, a Magyar Néppárt elnöke lett. 1936-ban nyugalomba vonult, mert súlyos betegsége kényszerítette rá. Azóta már csak romja volt önmagának. — Temetése 12-én ment végbe a theologia diszterméből, hol dr Gönczy Lajos theol. igazgató hirdette a vigasztalás igéjét.

»Imádságos lélekkel áldjuk emlékezetét!«

Torday János caransebeşi missziói levita-lelkész, f. hó 12-én hosszú és súlyos szenvedés után, élete 42-ik évében elhunyt. Egy nagykiterjedésű missziói körben, rendkívül fontos őrhelyeken álló igazi apostoli lelkű misszionárius volt. 1931-ben hívta meg a caransebeşi gyülekezet az ardeali püspök ajánlatára. Előbb 1921-től Erceiében szolgált, ahol templomot épített. Majd Şardon és onnan jött Caransebeşre. Mély hittel az Úr és népe iránt való soha el nem fogyó szeretettel munkálkodott. Törékeny és beteg testtel járta, lá-

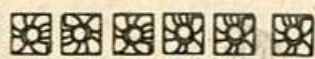
togatta szórványait és tartotta össze a szétszórt nyáját. Bár nem végzett theológiát, de folytonosan képezte magát és égő, lobogó lelke minden hiányt gazdagon kipótolt. Kis egyházában ismét templomot és lelkészlakot épített, melyeket ugyan teljesen bevégezni — anyagiak hiányában — nem tudott, de a lakásba beköltözhetett. Anyaegyházának iskolás-gyermekeit — mikor már ágyhoz kötötte a szenvedés — ott gyűjtötte össze a betegágya körül és még akkor is megtartotta — utóbb felesége segítségével — a vallásórákat. Szenvédésében is nem a maga nyomoruságáról, vagy családja súlyos helyzetéről, szomorú — már látott — jövőjéről panaszkodott, hanem szórványainak elhanyagolása miatt aggódott. Szerette is mindenki, nem volt egyetlen ember sem, aki rosszat mondott volna róla. — Most már itthagya szerető hiveit és kedves családját: feleségét és három kis gyermekét a lelkész-özvegyek és árvák nagy nyomoruságára. — Temetése 14-én volt a város és a környék, valamint távoli szórványhiveinek és lelkésztestvéreinek nagy részvéte mellett. Az ígét N e m e s Elemér esperes hirdette, Keresztes József imádkozott, a szertartást N i t s István végezte, míg K a d e n helybeli ev. lelkész és D e m e t e r Gyula főgondnok búcsubeszédet mondtak.

A kegyelmes Isten legyes az árva családdal.

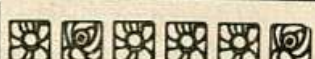
Domby Béla jászberényi lelképásztor, a kecskeméti egyházmegye tanácsbírája, 3 évi gyönki, 7 éves gyomai és 21 éves jászberényi szolgálat után, 58 éves korában április 12-én meghalt. A költészet kiváló művelője volt és mint ilyet a nagykőrösi Arany János és a budapesti Gyóni Géza irodalmi társaság tagjává választotta.

Özv. Ritókh Istvánné, Domján Erzsébet volt kabai tanító özvegye életének 83-ik, özvegységének 14-ik évében, május 20-án Debrecenben elhunyt. Ritókh István volt oradeai leánygimn. és tanítóképezdei zenetanár és Ritókh Sándor volt salontai református tanító az elhunytban édesanyjukat gyászolják,

Az igazak emlékezete legyen áldott.

HIREK

A debreceni kollégium ifjusága elhatározta, hogy önkéntes adományokból egy sok gyermekes tiszántuli családot telepítsen le a Dunántulra egy 15—20 holdas birtokra. Az ifjuságot ebben a munkájában a

tanári kar is szívvél-lélekkal támogatja és a gimnázium tanári kara egy nap alatt 600 P.-t adott össze az alapra. A VIII. osztály lemond a szokásos érettségi bankettéről és az erre szánt összeget az alapra adja.

Cserehirdetés. Város melletti lelkészi állásomat elcserélném hasonló jövedelmű, lehetőleg vasut melletti lelkészi állással. — Díjlevelem a következő: 1. 3 szoba, iroda, egy kis szoba, konyha, speiz, pince, magtár és az összes melléképületekből álló lakás, 900 négyszögöl gyümölcsöskerttel. 2. Évi 4620 Lei készpénz. 3. 13 öl I. osztályu tűzifa természetben beszállítva (azaz 12 m.) 4. 11 kat. hold és 938 négyszögöl szántó. 5. 20 kat. hold és 1131 négyszögöl agrár szántó. 6. 3 hold legelő és utána járó legeltetési jog. 7. Stóla és államsegély. A földek állami adóját a lelkész fizeti. — Csereajánlatokat a szeresztőség továbbít.

»Édesanyám« cimen jelent meg Ecsedy Aladár anyáknapi szindarab kötete iskolás gyermekek és felnőtt fiatalok szá-

mára. A 72 oldalas kötetben több építő hatású szindarab található. — Ára előadási joggal együtt 3 pengő. Megrendelhető a szerzőnél Tahitótfaluban. A felnőttek számára irt darabok más alkalommal is előadhatók.

Körlevelet intézett a nők között folytatandó gyülekezeti missziói munka megszervezése végett Ravasz László püspök. Utasítja a lelkészeket, hogy ezt a munkát minden gyülekezetben indítsák meg. A munka felügyelője a lelkipásztoron keresztül a presbitérium. Az asszony és leányok között külön szervezzék meg és központban az Igével való foglalkozás álljon biblikörök formájában.

Társszerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor.
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3661—1938. I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi nagytiszteletű Esperesi és Lelkészi hivatalnak.* Tudomásul vétel és mihez tartás végett közlöm a Vallás- és Művészeti Miniszternek 19.762—1938. sz. leiratát román szöveggel és szószerinti fordításban.

»Domnule Episcop, Fiind sesizați de către Comisiunea Monumentelor Istorice, prin adresa No. 719—1938. avem onoare a vă ruga să binevoiți a dispune să se pună în vedere tutoror parohiilor din cuprinsul acelei eparhii, să ia măsurile necesare, ca mormintele din jurul bisericilor să se îndepărteze la distanța de 5 metri de biserică. (Ministru, Brădistanu ss.)

A Történelmi Műemlékek Bizottságának 719—1938. sz. megkeresésére van szerencsém tisztelettel megkérni Méltóságodat, hogy a joghatósága alá tartozó összes parokhiákat méltóztassanak felhívni, hogy tegyék meg az intézkedésüket aziránt, miszerint a templom körüli sirok (siremlékek) a templomtól 5 méternyi távolságra helyeztessenek át.

Oradea, 1938 május 12. — Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

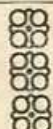
Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

református papi szabóságomat

5—5

Felelősséggel készítek ORLE (Szánthó) Palástot; palást-
átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak fő-
veggel együtt minőség szerint **2500—5500**-ig válto-
koznak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek,
Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges infor-
mációért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni

ALAPÍTÁSI
ÉV 1897.

Tisztelettel:

CSAPÓ LAJOS

papi szabósága

SATU-MARE, Ștefan cel mare No. 7

Konfirmációi emléklapok

kaphatók a püspöki hivatal nyomtatvány-raktárában
17 x 21 cm. méretű egyszerűbb csinos kivitelben darabonként 1 Lei
21 x 34 cm. méretű diszes kivitelű három színnyomással, darabonként 3 Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon
szép **Konfirmációi emléklappal** II-ik kiadás 10 Lei.

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA DR. LAZAR AUREL 14.
a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

Felhívás

valamennyi kebelbeli iskolai hatósághoz.

Mint tavaly, úgy ez évben is elhatározta Iratterjesztési Bizottságunk, hogy iskoláinkat, illetve iskolás gyermekeinket a vizsgák alkalmával **jutalomkönyvekkel ellátja.** — Ezáltal Iratterjesztési Osztályunk a Tantestületeknek akar segítségére lenni, meg akarja kimélni a beszerzési nehézségektől, sok levelezéstől, portóköltiségtől és az elszámolás bonyadalmaiktól.

Szem előtt tartottuk azt is, hogy a jutalmazásra érdemes gyermekeink kezébe olyan könyvek jussanak, melyek a mi magyar református kulturánkat vannak hivatva szolgálni, kifogás alá nem eshetnek és mindezek mellett olcsók is.

A következő oldalon felsoroljuk azokat a könyveket, amelyeknek beszerzésénél Tantestületeink szolgálatára állhatunk és kérjük a Tantestületeket, iskolai Hatóságokat, Iskolaszékeket, Presbiteriumokat, Nő- és Férfi-szövetségeket, hogy megrendeléseiket a Lelkészi Hivatalok útján szíveskedjenek a Püspöki Hivatal címére lehetőleg postafordultával, de **legkésőbb május hó 31-ig** eljuttatni, hogy a megrendelt könyveket a vizsgák idejére kiküldhessük.

Tájékoztatásul közöljük, hogy bármely összegig is legyen a megrendelés, **a felfülfeltett árakból 25 százalék engedményt adunk, a csomagolásért és a kiküldésért nem számítunk fel semmit.**

Ismételten kérjük, hogy megrendeléseiket legkésőbb a jelzett időpontig feladni szíveskedjenek.

Oradea, 1938. május hó 20-án.

Csernák Béla, s. k.,
az Iratterjesztési Bizottság elnöke,

Tessék fordítani!

Az ajánlott kiadványok felsorolása:

	éveseknek	füzve Lei	kötve Lei
<i>Dr. Balogh E.</i> : A föld köpenyege	10—14	15.—	25.—
<i>Dr. Balogh A.</i> : Széchenyi . . .	12—16	15.—	25.—
<i>Benedek E.</i> : Erdélyi népmondák .	8—12	15.—	25.—
— — Petőfi életrajza . . .	10—15	—	25.—
<i>Conan Doyle</i> : Tűzkörűli történetek	10—14	25.—	35.—
<i>Gyallay D.</i> : Szavalókönyv . . .	8—14	15.—	25.—
<i>Heltai</i> : Halhatatlan mesék . . .	10—16	20.—	30.—
<i>Kovács Dezső</i> : Apostolok és csavargók	12—16	40.—	—
<i>Kovács Dezsőné</i> : Petőfi szülei . .	10—14	15.—	25.—
<i>Dr. Léva L.</i> : Székelyföldi képek .	10—16	30.—	—
<i>Málnássy</i> : A kis pont	8—16	15.—	25.—
<i>Daloskönyv</i> : I. sorozat	8—14	20.—	30.—
<i>Petőfi Sándor</i> Költeményei. Képes kiadás		100.—	130.—
<i>Vásárhelyi János</i> : Egymás között	12—16	25.—	35.—
— — Az életből az életnek	12—16	25.—	35.—

10 leus kötetek.

(10—15 éveseknek.)

Baktay Ervin: Magyar utazó Indiában.

Bibó: A fekete bég.

Dánielné: Az utolsó Hunyadi.

Dickens: Copperfield Dávid.

Kosáryné: Selmeczi diákok.

Ifj. Gaál: Boldog vakáció I. kötet.

— „ „ II. „

12. leus kötetek.

(10—15 éveseknek.)

Babay: Csoda-orgona I. rész.

— „ „ II. „

Bibó Lajos: Kanizsai kaland.

Dánielné: Csokonai.

Tábori: Sánta dervis.

18 leus kötetek.

(7—12 éveseknek.)

Benedek: Elek apó meséi.

Gaál: Aladdin csodalámpája.

Kiszely: Figura bácsi mókái.

Kosáryné: Boszorkányvár.

Majtényi: Az alagut kincse.

Tábori: Barlanglakók.

Tutsek: Iluska vándorlása.

28 leus kötetek.

(8—14 éveseknek.)

Dánielné: Bethlen Gábor udvarában.

Dánielné: A zsigóvár ura.

Jovicza: Ezermester.

Tábori: A királybíró.

Tutsek: Aranyfátyol.

Tóth: Anekdotakincs.

30 Leus kötetek.

(6—14 éveseknek.)

Ajtay: Sámson vitéz.

Andersen meséi.

Balla: Ragyogó mesevilág.

Cooper: Bőrharisnya.

Gárdonyi: Nevető könyv.

Grimm mesék.

Győrv: Tamás bátya kunyhója.

Münchhausen kalandjai.

Swift: Gulliver az óriások országában.

Swift: Gulliver a törpék országában.

Norden H.: A varázsló unokaöccse.

40 leus kötetek.

(10—16 éveseknek.)

Verne: Bégum ötszáz milliója.

— Falu a levegőben.

— Úszó város.

— Servadec Hector.

— Utazás a föld központja felé.

Róna bácsi meséskönyve.

**Ezeket kívül ajánljuk a
„REFORMÁTUS KÖNYVTÁR”
eddig megjelent füzeteit.**

.....SZ.

Főliszteleitü és Méltóságos

Református Püspöki Hivatal

Iratterjesztési Osztályának

O R A D E A.

MEGRENDELŐ-LAP.

Ezennel megrendeljük a.....

egyházközség iskolája részére a következő jutalomkönyveket:

..... drb	..... á	..... Lei
..... drb	..... á	..... Lei
..... drb	..... á	..... Lei
..... drb	..... á	..... Lei
..... drb	..... á	..... Lei
..... drb	..... á	..... Lei
..... drb	..... á	..... Lei
..... drb	..... á	..... Lei
..... drb	..... á	..... Lei
..... drb	..... á	..... Lei

A megrendelt kiadványok ellenértékét postautalványon küldjük.

A szokásos módon kérjük elszámolni.

.....1938. .... hó ..... n.

(P. H.)

.....
gondnok.

.....
lelkész, iskolaszéki elnök.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Primredactor: DEBRECZENI I. Redactor responsabil: KOVÁCS J.

Egyházkerületünk problémái.

(Folytatás.)

VI.

A missziói problémák között egyre jobban előtérbe kerül a szórványmisszió egyik alakja: a *regáti misszió*. Bár az ókirályság, a regát kívül van a mi egyházkerületünk területén, mégis a mi problémánk is. Helyesebben olyan probléma, mely nemcsak annyiban közös az ardeali egyházkerülettel, hogy neki is problémája, hanem annyiban, hogy csak közösen, egyetemesen lehet és kell megoldani. Mindenekelőtt ki kell hangsúlyoznunk, hogy első sorban az ardeali egyházkerület problémája és pedig nemcsak azért, mert területileg és így egyházkormányzatilag hozzá tartozik, hanem, mert lélekszám arányán felül sokkal többen mennek az ókirályság területére, mint tőlünk. Sőt azt is számításba kell vennünk, hogy a mi területünkre is sokan jönnek a testvér kerületből, ami sok gondot és munkát s ezzel együtt kiadástöbbletet jelent, mert nemcsak azokat a városokat keresik fel, melyekben anyaegyházak vannak, hanem azokat a helyeket is, melyekben nincs egyházközségünk és szórványokká lesznek. A banati egyházmegye szórványhiveinek nagyobb részét ardealiak alkotják.

Tagadhatatlan azonban, hogy tőlünk is sokan mennek — több kevesebb időre — a Regát területére. Különösen Bihar megyéből, de a többiekből is, annyira, hogy egyes nagyobb egyházközségeinkből (Salonta, Diosig s általában Eriului) annyian vannak, hogy egy-egy kisebb egyházközséget lehetne belőlük alakítani.

Ezzel a kérdéssel két nézőpontból kell foglalkoznunk. Egyik a regáti, az új környezeté, amelybe hiveink, testvéreink kerülnek. Nem lehet reánk nézve közömbös a sorsuk. Fel kell tennünk a kérdést legalább önmagunknak, el kell gondolkoznunk felőlük. Mi lesz ott velük? Lesz-e, aki gondjukat felvegye? Van-e, lesz-e egyházközség, lelkipásztor, aki ott testvéri szívvvel melljük álljon? Ha nincs, lesz-e, aki őket testvéri közösségbe tömörítse az Úr Jézus szeretetével? Lesz-e, aki nyelvükön hirdesse nekik Isten igéjét, mely előtt akkor bizonytalán jobban megnyílik a sokszor megkeményedett szív ajtaja és jobban megérzi, hogy a mennyei Atya szól

hozzá, a sokszor eltévedt tékozló fiúhoz. Lesz-e elég anyagi erő, mely gondozásukra szükséges, vagy ezen mulik, hogy Isten ígéje nem juthat el hozzájuk? Folytathatnánk tovább e gondolkozó kérdéseket, melyek akkor támadnak bennünk, ha arra a helyzetre és arra az életre gondolunk, mely elvándorolt testvéreinkre vár.

A másik nézőpont, amelyből e kérdéssel foglalkoznunk kell, az anyagyülekezet érdeke. Az eltávozottakra két eset lehetséges. Vagy ideiglenesen mennek el, vagy végleg. Lehet, hogy amikor elindulnak, mikor először hagyják el a szülőföldet, akkor csak egy időre, a munkaidényre távoznak és elmúltával vissza is térnek. Ám az új környezetben új hatások alá kerülve, azok ellensúlyozása nélkül, gondozatlanul, gondolkozásuk, lelkiviláguk átalakul és úgy kerülnek vissza. Előbb talán csak közönyössé válnak abban az egyházközségben, melynek addig buzgó tagjai voltak. Ez szinte természetes is. Nem törődött velük, a lelkükkel senki, és hozzászoktak ahhoz, hogy lelki gondozójukat, az egyházat, a lekipásztort, Isten ígéjének hirdetését, a templomot nélkülözzék és így lassan kialudt a vágy is szivükben utánuk. Aztán a helyét más vágyak, eszmék, törekvések foglalták el, melyek már nemcsak közönyösekké, hanem ellenséges indulatuakká teszik mindazok iránt, melyeket eddig tisztelt és értékelt. Ha visszakerülnek — bár ideiglenesen is — itthon már akadályozói lesznek az egyház munkáinak, Nem közömbös tehát, hogy mi lesz elvándorolt testvéreinkkel és mivel ez első sorban azokat az egyházközségeket érdekli, melyekből nagyobb számmal szoktak eltávozni, már saját érdekükben sem térhetnek ki az érettük való felelősség alól.

De nem lehetünk közömbösek akkor sem, ha az eltávozottak végleg ott maradnak. Mert eltávozásukkal nemcsak az anyaegyházak veszítenek, hanem kellő gondozás híján egész egyházunkra és népünkre nézve elkallódnak. Lehetetlenség ne érezni az anya felelősségét irántuk és nem teljesíteni kötelességét, mikor a gyermek veszedelembé jut. Ha az elhanyagott egyházközség nem veszi le gondját eltávozott gyermekeiről, akkor — bármennyire végleg távoznak is el — még mindig egyek vele lélekben és megmaradnak az összekötő lelki kapcsok, melyek reá nézve sokszor anyagi javak forrásai lesznek, sőt a remény is megvan, hogy évek múlva újra feléled a vágy, mely visszaviszi az ősi otthonba, ahol hasznos tagja lehet azoknak a közösségeknek, melyekből egykor kiszakadt.

Tehát az egyes egyházak saját érdeke és az egyetemes felelősség teszi e kérdést olyan problémává, mely elől ma már lehetetlen kitérnünk. A kérdést egyedül véglegesen nem oldhatjuk meg, csak a két egyházkerület közösen, illetve romániai egyetemes refor-

mátus egyházunk törvényhozása, zsinata. De addig is foglalkozni kell vele, keresni a megoldás utjait, módjait, előkészíteni azokat és azoknak a feladatoknak, amelyek ezek közül a jövőben a mieink lesznek, megvalósítását megkezdeni.

Az utóbbi feladatok közül a legelső az eltávozottaknak a lehetőség szerinti számontartása. Igyekezzünk annyira megszervezni a gyülekezeti gondozást, hogy tudomásunk legyen legalább arról, mikor többen hagyják el — az időlegesen is egyházunkat. A nagy egyházközségekben ez — elismerem — ma még a lehetetlenséggel határos, de ha ezt állandóan felszínen tartjuk gyülekezeteink tagjai között és tudni fogják, hogy azért van rá szükség, mert a távolban is segítségükre akarunk lenni, ők, vagy hozzátartozóik maguk hozzák tudomásunkra. Az eltávozókat úgy igyekezzünk irányítani, hogy — ha új lakhelyén van lelkipásztor — ajánló levelünkkel hozzá igazítsuk és az ottani lelkésztestvért is kérjük meg, hogy legyen segítségükre. Ez olyan kipróbált eljárás, mely mindig áldással jár úgy az egyesekre, mint magára az egyházra. Igyekezzünk eltávozott hivünkkel a kapcsolatot továbbra is fenntartani, amit levelezés mellett a Református Jövővel és egy-két traktátussal könnyen elvégezhetünk. Azok az egyházközségek pedig, melyekből nagyobb számban vannak valamely regáti egyházközségben, — addig is, míg e kérdés egyetemes megoldást nyer — igyekezzenek az ottani lelki-gondozásuk terhében anyagilag is részt venni.

Másik feladat az egyetemes rendezés előkészítése. Minden kétségen kívül áll, hogy rendezni kell, mert nem szabad és nem lehet szabad portyászással megoldani. Bár a szabad mozgalmakban sokszor több lendület van, mint a hivatalosokban, de csak a rendszeres, megalapozott munkára lehet építeni. Tisztázandó, hogy milyen az az arány, amely szerint ki kell venni a teherből a részünket. Tudni kell, hogy mennyien vannak a mi kerületünk egyházaiból odavándoroltak, sőt az sem mellékes, hogy itt mennyien vannak a testvérkerületből ideköltözöttek és milyen feladatokat, terheket jelentenek reánk nézve. Mindakét helyen mennyien járulnak hozzá az egyházak fenntartásához? Az ügyvel foglalkozóknak ismerni kell a szükségleteket. Majd meg kell szervezni, vagy állapítani azt a szervet, mely ellenőrzést gyakoroljon. Az anyagiak mellett foglalkozni kell már előre a leki megszervezés módjaival és lehetőségeivel is, mely elősegítse, sőt biztosítsa azt, hogy az az új egyház és annak vezetősege hiveinket megtalálja és benne ők otthont találjanak.

Majd jobban elgondolkozunk e kérdésen, vagy épen bele-mélyedünk tárgyalásába, annál jobban látjuk, hogy nagyon komoly probléma ez melynek megoldása elől nem lehet kitérnünk és melynek helyes megoldásától testvéreink százainak megtartása, jövő nemzedékek megmentése függ, megoldatlansága pedig egyházunk pusztulását vonja maga után.

(Folytatjuk.)

Debreczeni István.

Egyházfegyelem gyakorlása egyházunk történetében.

(Lelkészerkekezleti előadás.)

(Folyt. és vége.)

3. *Hogyan történt a fegy. eljárás megindítása?* Voltak helyek, ahol kizárólag a lelkész maga fegyelmezett (Oradea). De legtöbb helyen a presbitérium. Vannak esetek, ahol a bűnt elkövetők önként jelentkeznek penitencia-tartásra, de a legtöbb esetben feljelentésre indítják meg az eljárást. A kurátor bejelenti az esetet, majd kihallgatják a feleket és tanukat és ezek meghallgatása után hozza meg a presbitérium a maga döntését. (Vad-i feljegyzés.)

4. *Férfiak vagy nők szerepelnek-e nagyobb számmal a bűnösök között?* Inkább nők (paráznaság). Pl. Oradea-n kizárólag csak ilyen esetek vannak följegyezve. De vidéki esetek között sok férfivel is találkozunk (részegség, káromkodás). Urvind-i följegyzés szerint paráznaságért a férfiakat is büntették. Cauaceau-i szerint a fegyelmezés nemesre és közre egyformán kiterjedt.

5. *Kik hajtották végre?* Lelkész, presbitérium, községi előjáróság. Vad megemlíti a méltóságos uraság hozzájárulását. Poşalac-n is nagy szerepe volt a községi előjáróságnak, élén a főbíróval. Cauaceu-ban az egyházmegyei Traktus oly esetekben, amikor a lelkészt a kiközösítés miatt érte támadás.

6. *Hol történt a fegyelmezés?* A paróchián, templomban, az utcán, (Urvind, Vad) a templom előtt (Poşalaca).

7. *Büntetések.* Megintés, dorgálások, urvacsorától eltiltás, templom előtti téren nyilvánosság előtt figyelmeztetés, nem tiszteséges eltemetés (Tileagd, Uileac de munte) megvesszőzés, (Vad) kizárás, nyakvas alkalmazás (Urvind), elzárás (Leş), a helységből való kizárás (Cauaceau).

8. *Következményei.* Tileagd-i följegyzés szerint a büntetés nagy hatással volt az illetőkre. (A penitenciát tartók köpadja a bejáratnál.) Volt eset, mikor makacs ember egy év múlva tartott megkövetést, mert nem tudta az urvacsorát nélkülözni. Parhidai följegyzés szerint a megátalkodottak nem sokat törődtek a fegyelmezéssel. Semmi hatással nem volt rájuk. Leşen egy megbüntetett ifju édesanyja baptista lett. Az ifju pedig azóta sem jár templomba.

9. *A megbocsátás feltételei.* Az eklezsia megkövetés; Penitenciatartása. Egyszeri, kétszeri, háromszori felállás, sőt többször is, aszerint, hogy milyen bűnt követtek el. Cauaceauban mindig önkéntes volt ez a penitenciatartás.

Mindenekelőtt az egyes jelentések világosan mutatják, hogy az egyes egyházközségekben a fegyelmezés reformátori elveken alapult. Célja, mint ez a presbiteri gyűlésekről szóló jegyzőkönyvekben az egyes eseteknél világosan ki is van fejezve, hogy a vétkes megjobbuljon, hogy a gyülekezet tisztaságát megőrizze és a rossz példa senkire ne hasson.

Az újonnan életbeléptetett szabályrendeletre vonatkozó fegyelmezési eljárással egyik egyház jelentésével találkozunk. Érdemesnek tartom a jelentés idevonatkozó részét szószerint ismertetni: »Fegyelmezésre tényleg még sor eddig nem került, de az az eset már előállott, hogy mikor a 3-ik parancsolatot káténk alapján egyik urnapján általánosan fejtegettem s ott a káromkodásra kitértem, egyik templomba keveset járó a fia, ki közismert káromkodó, igen sértve érezte magát, azt állítván, hogy a káromkodásról azért beszéltem, mert ő jelen volt. Hiába, a mi népünk a legnagyobb arisztokrata, nagyon gyorsan sértődik meg, miért is szinte nem tud az ember elég óvatos lenni, hogy érzékenységük meg ne bántódjék még ha akaratlanul is. Az egyenes fellépés pedig, még ha oly nagy szelidséggel történik is az, ki mondja meg, nem vált-e ki nagy haragot, gyűlöletet? Azért csak óvatosan és nagy figyelemmel vezethetjük be az egyházfegyelmezést minden kárvallásánk nélkül. Az idő majd mindeneget igazol.«

Eddig szól a jelentés. Egy egyházközségben nagy megnyugvással fogadták az új fegyelmezési szabályrendelet bevezetését. A múltban gyakorolt kemény szigorral büntetett eseteknek még a mai napig is érezhető jó hatása.

Szomorubb helyzetképet nyújt egy másik egyháznak jelentése. Ha most fegyelmi szabályrendelet értelmében lépnénk fel, alig tudnánk összeszedni 30—40 embert, akik nem esnének fegyelmi büntetés alá. Új egyházi törvények megalkotása, új adózás egyöntetű rendszer életbeléptetése talán meghozná a kedélyek lecsillapodását.

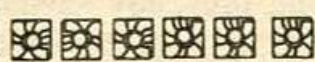
Ismét másutt egy sajátságos esetet említ a jelen életből: Egy 16 éves leánynak lopásért egy hónapon keresztül 8-szor kell feljönni a lelkészi hivatalba, mindig más és más két társnőjével, hogy lelkész arra figyelmeztesse, hogy a lopás bűn.

Istennek hála, a fegyelmezés visszaállítása közel egy éve, hogy megtörtént. Hogy még nem éltünk vele, az nem ok a fegyelem lekicsinylésére vagy csüggedésére. Hogy még nem élt az egyház vele, csak azt bizonyítja, hogy nagyon elszokott már tőle, hogy valóban nehéz a kezdet. Másodszor jelenti azt is, hogy az egyház nagyon is bölcsen, nem akar hirtelen — eredményt produkálni, hanem reáshán még egy kis időt, mely alatt a fegyelem gondolata

átitattja lelkészek, presbiterek, gyülekezetek lelkét. Egy városi lelkészi kar a legutóbbi belmissziói ügyekkel foglalkozó ülésükön azzal a javaslattal fordultak a presbiteriumhoz, hogy a fegyelmezés megindításánál a presbiterek saját maguk tegyék meg az első lépést. Ameddig lesznek káromkodó, istenházát kerülő, urvacsorával nem élő, vadházasságban élő, adót nem fizető presbitereink, addig nehéz lesz a fegyelmezés megindítása másokkal szemben. A fegyelmező testület elsősorban a maga szeméből távolítsa el a gerendát, és csak azután keresse más szemében a szálkát. Amikor az ilyen legelső fegyelmezés megszületett, azzal születik újjá az egész gyülekezet.

Az egyházi fegyelmezésről tehát még mindig nem késő tárgyalni, de késő lesz ekkor, ha odáig halogatjuk a dolgot, míg nem lesz kit fegyelmezzünk.

Dr Szabó Lajos,
egyh. telk. ért. titkara

HIREK

Tanítói értekezéslet. Az eriuui ref. egyházmegyei tanítószó folyó évi május hó 6-án Sácuenin gyült össze, hogy megtárgyalja azokat a lehetőségeket, amelyek segítségével a tanítószó szellemi, erkölcsi és anyagi előhaladását lehetne munkálni. Az értekezésleten az állam képviselőjében Erdei sácueni áll. isk. ig.-tanító jelent meg. Résztvett továbbá a gyűlés nagyobb részén dr Benedek Imre helyi s. lelkész is. A megjelent tagok számbavétele és a XC-ik zsoltár elénekzése után Tóth Zsigmond értekezleti elnök megnyitóbeszédében a tanítószó kiképzésének egyetemi színvonalra való emelését tartja szükségesnek, hogy a tanítószó világhírnévformáló hivatásának és népneve-

lői feladatának minél nagyobb sikerrel felelhessen meg. Addig is azonban, míg ez a magasabb fokú kiképzés megvalósulna mindent el kell követni önképzésünk fokozására s evégből tartja fontos kérdésnek az egyházmegyei tanítószó könyvtárak megalakítását, fejlesztését, hogy az összetett erők segítségével kózzájúthassunk mindazon pedagógiai könyvekhez, amiknek beszerzésére a mai fizetési viszonyok mellett az egyes tanító képtelen. A vendégek és megjelent tagok üdvözlése után elnök az értekezésletet megnyitja és tárgyalás alá kerül a nyugdíjszabálymódosító kerületi javaslattal kapcsolatban ezen egyházmegyei tanítószó javaslata a nyugdíjszabályzat 12. §. 2-ik bekezdé-

sének és a 26. §. b) pontjának módosítására nézve. Javasolja ezen értekezlet a fizetéskiegészítő államsegély, a nyugdíj-jogosultság és vasuti féláru jegy s általában az állami tanítókkal azonos jogunk elismerésének és törvényes elintézésének kieszközlése végett egy küldöttség szervezését és egy memorandum elkészítését. Az egyházmegyei tanítói könyvtár Tóth Zsigmond 14 drb., Pálfi nővérek 10 drb., Boruzs Magda 4 drb. és Rassay József 1 drb. könyvadományával megalakult. A Veress Gábor féle emlékalap növelésére a volt tanítványok figyelme felhivatott. A Református Jövő nevelésügyi rovatát a tagok támogatni fogják, azonban a rovatvezetői tisztiségre Tóth Zsigmond egyesületi elnököt látná legalkalmasabbnak az értekezlet. Több kisebb jelentőségű ügy letárgyalása után elnök bejelenti, hogy a tisztikar mandátuma lejárt s átadja az elnöki széket Erdei József cubulcuti kartárs korelnöknek, aki javasolja a régi tisztikar mandátumának újabb ciklusra való meghosszabbítását. Miután ebbe a volt tisztikar nem egyezett bele, korelnök elrendelte a titkos választást, melynek eredményeként Tóth Zsigmond lett újra az elnök, ugyszintén a tisztikar nagyobb részben újra a régi maradt, ami azt bizonyítja, hogy a bizalom a tagok legnagyobb részénél megvan a vezetőség eddigi önzetlen és fáradságot

ságot nem ismerő munkálkodása iránt. Az állami megbízott kartárs meleg üdvözlő és elismerő szavai után elnök a gyűlést be-rekesztette. J. L.

Az unitáriusok újabb hódítása a régi módszerrel. A magyarországi szatmári egyházmegyében levő Kocsordon megismétlődött a bihareai eset. A reformátusok egy elenyésző kis töredékének nem tetszet a — különben igen derék és értékes — új lelkipásztor és e miatt számszerint 185 — lélek (2324-el szemben) unitáriussá lett. Előbb felkinálkoztak az evangélikusoknak, baptistáknak, de egyik sem fogadta be őket, mire az unitárius egházhoz mentek, melynek vezetősége nemcsak be fogadta, hanem abban a kitüntetésben részesítette, hogy a Magyarországon tartózkodó dr. Sindy B. Snov chicaghi theol. igazgatót is elvitte a kocsordi új unitárius egyházba, nyilván, hogy neki az unitárius újabb hódítást bemutassa. Ráadásul a látogatása alkalmából rendezett ünnepségre a helybeli református egyházat is meghívták. Az egyház vezetősége természetesen jelent meg, hanem Sipos Károly lelkész és gróf Tisza Lajos főgondnok levelet intéztek a nagynevű vendéghez, melyben elmaradásuk okát kifejtették.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Előfizetőinknek és olvasóinknak áldott pünköst ünnepeket kívánunk!

A görögkeleti synodus február 22-én tartott gyűlésén Iamandi V. miniszter az egyházat úgy tekinti, mint az államnak e nehéz helyzetében a támogatóját. Ugyanakkor kifejti, hogy bár azt vetették szemére, hogy az egyház autonómiáját sérteni akarta, ő csupán arra tett kísérletet, hogy az egyház és állam közötti viszonyt tisztázza és pedig hogy megállapítsa, hogy mi az állam ellenőrzési joga, de nem hogy mellőzze az autonómiát. — A Synodus iroda igazgatóját 6 hónapra angliai tanulmányutra szabadságolták, hogy a nyelv megtanulása mellett a helyszínen tanulmányozza az anglikán egyház életét, amellyel a keleti egyház kapcsolatot tart fenn.

Javaslatot nyújtottak be görögkeleti házasságkötési liturgiára vonatkozólag, a püspökségi nyomdákban nyomtatott könyvek terjesztését illetőleg a híveknek a rossz könyvektől való megóvása tárgyában; — elfogadták a román g. keleti egyház házassági elválásról szóló törvénytervezetét. Az elkészített ujszövegség fordítás kiadása ügyében határozatot hoztak, mely szerint a régi egyházi könyvek ujranyomtatáskor lehetőleg meg kell őrizni a nyelv patinás szavait és a bibliafordításnál az újabb idegen nyelvű fordításokat is figyelembe kell venni.

A katonai előképzésben részesülő ifjak jobb vallásos nevelése ügyében a görögkeleti patriarkia kiküldöttei és a katonai előképzés főfelügyelősége közötti alábbi határozatokat rendelte el a g. kel. egyház legfőbb tanácsa az egész joghatósága alá tartozó egyházakra nézve: a) Minden katonai előképzős alkerület számára ajánlani az egyházi közigazgatás egy jól felkészült, művelt lelkészt katonai előképzős lelkésznek, akit a katonai előképzés felügyelősége fog megerősíteni. b) A katonai előképzésben részesülő ifjakat minden vasárnap templomba viszik az »apostol« olvasása előtt, meghallgatják a szent evangélium felolvasása után a prédikációt és a Miatyánk után távoznak a templomból. c) Megyénként a jó igehirdető képességű lelkészek közül misszionáriusokat állítanak, akiknek rangjuk az előképzés körzetei vezetőihez hasonló lesz és akiknek a kiszállási és napidiját a felügyelőség határozza meg. Ezeket a tisztségeket főként azok a vallástanárok töltik be, akik a templomokban nem szolgálnak. d) A misszionáriuskodás területét egy megye területén a kerületi felügyelőség az esperesekkel együtt fogja megállapítani. e) A kerületi felügyelőség nyomtathat egy imádságos könyvecskét, melyet ingyen szétosztat az ifjaknak. f) Közbenjárnak

a lelkészeknek a királyi csapatokba való beosztásáért, ahol döntő erkölcsi és nevelői szerepének kell lenni. (Bis. Ort. Rom. A Synodus amárc. 17. gyűlés jkvéből.)

A dunántuli ref. egyházkerület az egytetemes konvent utján felterjesztéssel élt a kormányhoz az egyes vidékeken mind nagyobb mértéket öltő magzatelhajtás bűnének megakadályozására.

Magyarországon a ref. egyházkerületek a legszélesebb körű munkakifejtését határozták el a tanyákon és szórványokon élő

hívek lelki gondozásának tekintetében. Mintegy 400.000 református lelkigondozásának kiépítéséről kell gondoskodni. A munka elvégzésére elsősorban az állástalan segédlelkészeket akarják szolgálatba állítani.

Az országos magyar ref. lelkészi nyugdíjintézetnek 1937. év elején 1172 tagja volt és a nyugdíjintézet egy év alatt nyugdíjakra, özvegyek és árvák ellátására 770.000 Pengőt fizetett ki.

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

 Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4072—1938.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az iskolai év zárására vonatkozólag közlöm a következőket:

Szabályzat szerint a tanítás június 15-én fejeződik be. Módosító rendelet hozzánk e tárgyban még nem érkezett. Ha azonban iskoláink *hiteles* alakban értesülnek olyan fensőbb tanhatósági rendeletről, hogy a minisztérium a tanítás befejezését előbbre helyezte, ehhez a rendelethez *alkalmazkodhatnak*. Ha esetleg olyan rendeletről szereznek hiteles alakban tudomást, hogy a tanítás befejezését a minisztérium későbbi időpontra tette, ehhez a rendelethez alkalmazkodni kötelesek.

A tanítás befejezése után két napot az iskola helységének rendbehozására kell fordítani, azután megtartható az évvizsgálat, a helyi szokásoknak megfelelő módon.

Nyilvánossági jogu iskoláinknál az évvizsgálat csak szóbeli, ünnepélyes bemutatása az elért eredményeknek. Az vizsgán osztályozni nem szabad, s a vizsgai feleletnek az évvégi eredményre semmi befolyása nincs. Az évvizsgán ugy az egyházi, mint állami fölöttes hatóság ellenőrző szervei megjelenhetnek, kérdezhetnek, de az évvégi osztályzatot megváltoztatni joguk nincs; minden ellenkező eljárást azonnal nekem kell jellenten.

Azon iskolák növendékeinek, amelyeknek autorizációs kérvényét a minisztérium még véglegesen el nem intézte, vagy amelyek-től a nyilvánossági jogot az autorizációs rendeletben kifejezetten meg nem vonta, tehát amelyeknek autorizációjában nem szerepel a-

a kifejezés: fără drept de publicitate vagy dreptul de publicitate nu se poate acorda — semmi közülmények között nem szabad magánvizsgálatot tenniük, s ha hozzájuk mégis magánvizsgáztató bizottságot neveznének ki, ezt nekem azonnal jelenteni kell. Ezek az iskolák t. i. a Mot 107. és 110. fej. érte mében nyilvánosági jogot élveznek, mint azt a minisztérium 34278—1934. és azóta minden vizsgarendelethez megállapítja. Ilyen vizsgarendelethez román és magyar szövege található 1934. évi Hiv. lap 191. o.d. 6. pont.

Az összes évről munkálatokat július 10-ig be kell fejezni, az anyakönyveket a revizorátusnál eddig a határidőig láttamoztatni; ebben a tekintetben egyébként alkalmazkodni kell a revizorátus esetleges intézkedéseire. Ugyanezen határidőig be kell küldeni az évről statisztikai kimutatásokat a püspöki hivatalba, még pedig az 1936. évi hiv. lap 229. old. található 2834—1936. sz. körrendelet szerint. Ugyancsak ezen határidőig be kell küldeni a tanfelügyelőségekhez az évről helyzetkimutatást is. Ennek kiállításában alkalmazkodni kell a tanfelügyelőség esetleges utasításaihoz.

Amíg a tanító ezen munkálatok elvégzését nem igazolja, állomáshelyét el nem hagyhatja, még akkor sem, ha kántori szolgálatot nem teljesít. Távozását az iskolaszéki elnöknek tartozik bejelenteni, szünidei címét közölni (helyettes tanítók is) s minden intézkedést megtenni, hogy esetleges ellenőrző látogatások a szünidő folyamán akadály nélkül lebonyolíthatók legyenek.

Az iskolafenntartó szünidő folyamán kellő időben gondoskodni tartozik az iskola teljes jókarba hozataláról.

Azok az iskolák, amelyek nyilvánosági jogát a miniszter az autorizáció megadásakor nem ismerte el s a vonatkozó rendeletet 1937. szeptember előtt megkapták, kötelesek magánvizsgálatot tenni.

Az erre vonatkozó miniszteri rendelet még nem érkezett meg, azt azonnal megjelenése után közölni fogom, azért most csak általános intézkedéseimet ismétlem meg, nevezetesen:

Az iskolaszék javaslata alapján a presbitérium köteles gondoskodni a vizsgadíj előteremtéséről, akár a gyermekeken való behajtás útján, akár az egyházközség pénztárából, azonban vizsgadíj megfizetése miatt egyetlen növendéknek sem szabad elmaradni a vizsgálatról, annál kevésbbé, mert a hiv. lap 1934. év.f 253. old. 3304—1934. sz. a. közölt 88207—1934. sz. min. rendelet értelmezése szerint csak azokat a gyermekeket kell hivatalból beírni az áll. el. iskolába, akik a vizsgálaton meg nem jelentek, vagy azon kétszer is megbuktak.

A vizsgálat befejezése után a vizsgálat teljes lefolyását feltűntető részletes jelentést kell beküldeni a püspöki hivatalba.

Az összes hivatalos személyek tegyenek meg minden tőlük tehető a vizsgálat minél simább lefolyása érdekében. A vizsgáztató bizottságnak bocsássanak rendelkezésére minden olyan adatot és felvilágosítást, amire a cél elérésére szükség lehet. A gyermekeket a tanítás befejezése után is tartsák együtt, s mindennapi ismétlő órákon vegyék át velük újra az anyagot egész a vizsgálat napjáig. Ha lehetséges, közellakó kollégák bevonásával tartsanak próbavizsgálatot. A szülőket fel kell róla világosítani, hogy a helyes elő-

készítés és *rendszeres iskolalátogatás* mellett a bukási arány alig nagyobb, mintha a tanító maga osztályoz.

Mint hogy az 'anyakönyv egyik példányát az elnök állami iskolájánál, másik példányát a revizorátusnál kell letenni, gondoskodni kell egy harmadik hiteles példányról az iskola irattára számára, s ezen feltűnően jelezni kell, hogy az eredeti példány melyik állami iskolánál található fel.

Nyilvántartásom szerint a magánvizsgálatra kötelezett iskolák Dobra (Sălaj), Adrian, Apateu, Băbești, Berindani, Dara, Ghirișa, Livada, Orașul nou, Pelișor, (Satumăre) Beiuș, Biharea, Cetariu, Negru, Nuived, Nuived-Chiughiu, Paleu, Sănnicolaul de Munte, Sântăul Mic, Sântion, Șișterea, Târgușor, Uileacul de Beiuș, Uileacul de Munte, Urvind, Vaida.

Tămăseni (Satumare Mare) és Cherechiul (Bihor) ügyében felvilágosítást kérünk a minisztériumtól.

Oradea, 1938. május 30. Atyafiságos szeretettel Sulyok István s.k. püspök.

3927—1938.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkeszi hivatalnak és iskolai hatóságnak.* A tanítói pályára készülő ifjak kellő tájékoztatása végett közlöm, hogy az 1938—39. iskolai évtől kezdődőleg a tanítóképző V. osztályába a növendékek csak felvételi (admitere) vizsgálat alapján vehetők fel. Erre a vizsgálatra a miniszteri rendelet azokat is kötelezi, akik esetleg már valamely más középiskolában tettek felvételi vizsgát. A vizsgálat írásbeli és szóbeli. Írásbeli vizsgálatot kell tenni a román és magyar nyelvből, Románia történelméből és mennyiségtanból. A szóbeli vizsgálat tárgyai: vallástan, román és magyar nyelv, Románia történelme és földrajza, mennyiségtan. A vizsgálat anyaga és a gimnázium ill. tanítóképző intézet IV. osztálya szerint. Minden egyéb részletkérdésre a tanítóképző intézet igazgatósága (Școala normală conf. ref. Aiud), ad felvilágosítást. — Oradea, 1938 május 23. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

3928—1938.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 1937—35. számú határozatában megállapította, hogy a ref. növendékek száma a különféle szakiskolákban igen csekély. Utólag állapítottam meg magam, hogy a tanítóképzőintézeti növendékek száma sem elegendő az utánpótlásra, ezzel szemben a tanítónőkészítő intézetekben oly nagy a ref. növendékek száma, hogy azok állásba jutására semmi kilátás sincs. Elrendelte ezért egyházkerületi közgyűlésünk, hogy a lelkészek és tanítók hívják fel a gyermekeiket taníttató szülők figyelmét a szakiskolákra, csak az igazán hivatott és taníttatásra érdemes fiukat válasszák ki és irányítsák az u. n. elméleti liceumokba, a többséget lehetőleg a tanítóképzőbe, vagy a különböző szakiskolákba (kereskedelmi, ipari, gazdasági.) Az olyan fiukat pedig, akik mesterséget Oradeán tanoncként akarják elsajátítani, irányítsák az ottani egyháztól fenntartott, teljesen modernül berendezett tanoncotthonba (Str. Alexandri 31.) — Oradea, 1938 május 24. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

ROMANIA

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA DR. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Primredactor : DEBRECZENI I. Redactor responsabil : KOVÁCS J.

Egyházkerületünk problémái.

VII.

(Folytatás.)

A belső problémák második csoportjába tartoznak a *lelki* problémák, melyek a lelki élet mélyítésére, erősítésére vonatkoznak, de nem sorozhatók a missziói problémák csoportjába. Ezek között első helyen áll az *úrvacsorázók számának fokozása*.

Minden gyülekezetben a lelki élet egyik legbiztosabb fokmérője az úrvacsorázók száma. Amint az egyén életében a lelki élet elmélyülését mutatja az úrvacsorával való gyakoribb élés, úgy mutatja a gyülekezetben a lelki élet erősödését az úrvacsorázók számának emelkedése. Ha gyülekezeteinket ebből a szempontból nézzük, akkor nagyon sok helyen a lelki élet szomorú képét láthatjuk. Általánosságban ugyan emelkedőben van a szám, de ez egyáltalán nem kielégítő. Egyházkerületünk statisztikáját vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az utóbbi hat év alatt mintegy 5000-el szaporodott, de ez a szám mint az összes úrvacsorázók száma azt mutatja, hogy még nagyon messze vagyunk a lelki életnek attól a mértékétől, mely megnyugvással tölthetne el bennünket.

A legutóbbi, tehát az 1936 évről készített kimutatás szerint abban az esztendőben 116.334 egyháztag úrvacsorázott egész egyházkerületünkben, vagyis a lélekszámnak több, mint 50%-a. Ha ebből leszámítjuk a nem konfirmáltakat, azaz a kerekszám 200.000-nek vett egyháztagból, mintegy a negyedét, akkor még javul a százalék. De nem szabad elfelejtenünk, hogy ez a 116.334 nem ugyanannyi egyháztag, mert ebben a számban egy hívő nemcsak egyszer, hanem többször is szerepel; annyiszor ahányszor abban az évben úrvacsorázott. Tapasztalat szerint, nagy általánosságban azt állapíthatjuk meg, hogy egyházunk tagjai egy esztendőben átlag háromszor járulnak az úrasztalához. Vannak, akik kevesebbszer, de vannak, akik többször is és így átlag háromra tehetjük. Ha pedig ezt vesszük alapul, akkor a fentieknek csak harmadát vehetjük vagyis csak 38.778 egyháztag úrvacsorázott abban az esztendőben, ma, pedig a 150.000-re tett konfirmált egyháztagnak alig több, mint a 25%-a, és ez azt jelenti, hogy csak minden negyedik felnőtt egyháztag él rendszeresen úrvacsorával. Azt hiszem, hogy ezt a legsze-

rényebb gondolkodással sem vehetjük kielégítőnek. De nem vehetnénk akkor sem, ha ez a számítás helytelen volna és nem 25, hanem mondjuk 33% volna a helyes, vagyis minden harmadik hívünk volna állandó úrvacsorázó.

Amidőn így nézzük ezen tárgyat, akkor látjuk, hogy mennyire probléma az úrvacsorázók számának növelése, és e probléma súlyossága különösen akkor tárul fel előttünk, ha nem az egész egyházkerület, hanem az egyes egyházak helyzetét vizsgáljuk meg. Mert az egész egyházkerületét lényegesen megjavítja annak a — bár kisebb számú — gyülekezetnek kimutatása, melyben 25, vagy 33%-nál jóval többen keresik a szent asztal áldását, míg a gyülekezetnek nagyobbik részében sokkal kevesebben.

Egyre súlyosodik e probléma, ha külön vesszük a férfi úrvacsorázók számát, mely sokkal kevesebb, mint a nőké, annyira, hogy alig haladja meg a nők számának 50%-át, de ritkán éri el a 60%-ot. Tehát ha azt vizsgálnánk meg, hogy a férfi egyháztagek közül hány szokot évente úrvacsorázni, még szomorubb eredményhez jutnánk. Pedig az egyházközségeket férfiak kormányozzák: a presbyterek. Csakhogy éppen az a baj egyik fő oka, hogy a presbyterek között még ma is többen vannak, akik, — mint másban, — ebben sem járnak jó példaadással az általuk vezetett egyháztagek előtt. Itt is, ott is — sajnos — elég sűrűn hangzik a panasz azokról a presbyterekről, akik évszámra nem élnek úrvacsorával.

A probléma súlyosságából természetesen következik, hogy megoldása se könnyű. Általában minél jobban lelki valamely feladat, annál nehezebb a véghez vitele is. Már pedig alig van lelkibb kérdés, mint éppen az úrvacsora vétel kérdése, mely mindenestre a lélek szükségérzetétől, vágyakozásától függ. E nélkül nemcsak hiábavaló volna erőszakolni, hanem egyenesen bűn, mert bűnre vinnénk azokat, akiket minden szükségérzet nélkül igyekeznénk rábirni, mivel »aki méltatatlanul eszik és iszik, kárhozatot eszik és iszik«. Tehát a lelki szükségérzetet kell felkölteni, aminek megelőzése a bűnbánat és a büntől való szabadulás utáni vágy felébresztése és odáig fokozása, hogy a bűnbánó lélek elinduljon megkeresni a szabadulás egyetlen lehetőségét, Isten bűnbocsátó kegyelmét, melynek áldott alkalma az úrvacsora. Egyre erőteljesebben kell hirdetni a bűnbánatra hívó és megtérésre intő evangéliumot, hogy minél több lélekben és minél jobban felébredjen a büntudat, magába szállásra induljon és a megkeményedett szivekből feltörjön a szabadulás utáni segélykiáltás: »Oh én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg engem a halál testéből?« Azért a bűnbánati heteket minél komolyabban meg kell tartani és mindent elkövetni, hogy e hét napjaiban minél

többen keressék fel az Isten házát, hogy annál jobban elkészülhessenek a szent asztalhoz járulásra. E célból ezeket az istentiszteleteket olyan időben kell megtartani — ha kell, eltérve a rendes szokástól — amelyekben a gyülekezet tagjai legjobban felkereshetik a templomot, tehát akár este is és nem szabad megelegedni csak egyszerű igeolvasással, hanem bibliamagyarázatos alkalmi istentiszteletet kell tartani. Jól tudom, hogy ez egy lelkesnek, nem könnyű munka, de nagyon megkönnyíti, ha sorozatos bibliamagyarázatok tartunk, legalább bőjtben és nagyhéten, amikor jobban hozzá lehet a lelkekhez férközni és egy-egy tervszerű bibliamagyarázat sorozattal jobban is oda lehet vonzani az istentiszteletre. Azonkívül a szomszéd lelkészek vegyék igénybe a csereszolgálat könnyítésének előnyeit, ha másként nem, úgy, hogy egyik bűnbánati héten az egyik, másik héten a másik gyülekezetben tartsanak vendégszolgálatot.

Az egyes belmissziói alakulatok bibliaóráit a bűnbánati heteken kizárólag az Úr asztalához való készületre kell felhasználni és a tagokat nyomatékosan figyelmeztetni, hogy az Úr asztalához való komoly készülettel és odajárulással is tegyenek bizonyosságot ilyen, vagy olyan szövetséges voltuk mellett. Ha pedig valami nevezetesebb esemény, nagyobb évforduló van az egyesület életében, vagy a gyülekezetben történik valami nevezetesebb esemény (templom-, harangszentelés stb.) akkor oda kell hatni, hogy a tagok testületileg vegyenek úrvacsorát és nemcsak a testületi megjelenésük, hanem már lehetőleg testületi készületük, templombajárásuk is buzdító és példaadó legyen az egész gyülekezetre nézve.

Vegyük fel ezt a tárgyat a lelkészértekezletek, valamint a különféle konferenciák tárgysorozatába és minél szélesebb körben foglalkozzunk vele. Ezért illesztettük bele az elmúlt ifjusági konferenciák sorrendjébe is, ahol a KIE konferencián komoly ifjak közül többen azt a — vádnak is beillő — kijelentést tették, hogy az úrvacsoravétel jelentőségéről eddig soha sem hallottak ilyen komoly alakban sem a templomi ige hirdetésben, sem a konfirmáció alkalmával. Habár ezt nem lehet általánosítani, mindenesetre megszívlelendő nyilatkozat, amely arra indítson bennünket, hogy kezdjünk erőteljes munkát, hatalmas lelki propagandát, hogy minél többen igyekezzenek levetkezni az ó embert és felöltözni az újat keresve és megnyerve a bűnbocsánat és üdvösség reménységét és zálogát. Nem könnyű munka, mert a Sátán ellen folyik a küzdelem, de valószínűségi hadjáratot kell indítanunk és ha hittel vivjük a harcot, győzni fogunk, mert ebben a harcban igazán az Úr hadakozik értünk. Akkor megszorodnak az Úr asztalát körülálló áhitatos lelkek és ezáltal gyülekezeteink s egész egyházunk életének megújulása jelentős lépéssel halad előre.

(Folytatjuk.)

Debreczeni István.

Püspöki egyházvizsgálat.

Május 18—20. és 25—27-ik napjain tartotta rendes évi egyházvizsgálatait Püspök urunk előbb a bihori és utána az erului-i egyházmegyékben.

A bihori egyházmegyében Salard, Hodoş, Paleu, Tamaşeu és Tileagd egyházközségeket kereste fel. Vele együtt végezte a vizitáció munkáját dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok s ugyanakkor rendes egyházi vizsgálatát tartotta Vadai Béla esperes, akit ez alkalommal Bartos Adorján egyházmegyei tanácsbíró kísért. Tekintve, hogy a Püspök ur kíséretével a bihori egyházmegye területén mindennap visszatért Oradeára és néha naponként két egyházközség meglátogatása is szerepelt a programban, terhesnek mondható, azonban a tőle megszokott fáradság minden jelét nélkülöző erős akarattal és sok fiatal megszégyenítő frissességgel végezte.

Sokkal nehezebb volt a vizitációs körut második része, az erului-i egyházmegyében, mert itt következetesen két egyházközség jutott egy napra és különösen erősen befolyásolta az időközben kellemetlen hideg és szelesre fordult esős időjárás. A kitűzött programot azonban mindenhol sikerült betartani. Ezuttal a Főtiszteletű Püspök urat Pappszász Lajos egyházmegyei gondnok és Bónis Elemér egyh.-ker. és egyházmegyei tanácsbíró, valamint Szabó Zoltán esperes kísérték útján s utóbbi dr Gulácsy Sándor egyházmegyei ügyésszel az egyházmegye részéről tartott vizsgálatot.

Mindenhol a helyi körülményekhez képest lovas bandériumokkal és diadalkapukkal várta az egyház lelkeszszel élén, valamint a környékbeli egyházközségek lelkeszeinek és világiaknak jelenlétében a püspököt és kíséretét. Ugy a politikai hatóságok, mint a felekezetek lelkeszei s küldöttségei, valamint az egyes egyházak belmissziós alakulatai külön-külön üdvözlő beszédeket tartottak. Minden egyházközségben a fogadtatást követőleg templomi istentisztelet keretében Püspök ur hirdette az ígét. Utána iskolalátogatás és presbiteri gyűlések voltak, amelyen Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó tanácsos az iskolalátogatás és Kovács József egyh.-ker. pénztárnok, gazdasági tanácsos az előzetesen megtartott számadás vizsgálatának eredményéről számoltak be.

Az erului-i egyházmegyében töltött idő alatt a Püspök urat igazi vendégszeretettel özv. Tunyogi Sándorné marghitai és Kiss Miklós adoni-i földbirtokosok fogadták és Bartos Adorján, Sălard, Tileagd, Marghita, Salacea és Valea lui Mihai egyházközségekben hatalmas számmal vettek részt a közebeden a helyi előkelőségek és az egyházközségek tagjai.

AZ ISKOLA EGÉSZSÉGE.

Igen széles az a munkamező, melyen a tanítónak tevékenykednie kell. A tevékenységnek nagyon fontos ága az egészségügy, melynek munkálását a tanító elsőrangú kötelezettségévé kell iktatnunk. Mert az egyéni és népi életnek, boldogulásnak az általános és szakismereteken kívül — határozottan kimondhatjuk — az egészség az alapja.

A népességügy ma a társadalom általános érdeklődésének a központjába került. Az eugenika egyik legintenzívebben művelt tudományág lett, mely egy testileg egészségesebb, lelkileg kiegyensúlyozottabb generáció létrejövésének az ügyét kívánja szolgálni.

A jövő generáció egészségének a megalapozása terén nagy feladat hárul a népiskolákra s ezek vezetőire: a néptanítókra. Az iskola van hivatva első sorban arra, hogy a gyermeket egészségre vonatkozó hasznos ismeretekkel ellássa; ezenkívül pedig belenevelje a gyermekekbe azokat a szokásokat, melyek a káros behatásoktól megóvják az egészséget.

Az az iskola, amely folytonosan a szeme előtt nem tartja az egészség követelményeit, nem is tud a szellemi eredmény csúcspontjára felemelkedni. Ma már eldöntött probléma, hogy a tisztátalan, rosszlevegőjű, közös ivóedénnyel, szabálytalan iskolapadokkal, helytelen világítással stb. ellátott iskola melegágya és terjesztője a legveszedelmesebb betegségeknek.

Aztán hogy lehessen eredményt elérni egy olyan iskolában, ahol különösen tavasz felé színtelenek, szédelegnek a gyermekek, köhögnek, fejfájásról, hűlésről panaszkodnak, aztán leesnek a lábukról és különféle ragályos betegség miatt hetekig nem járnak az iskolába.

A statisztika, aztán a mindennapi tapasztalat is igazolja, hogy a legtöbb betegség, sőt haláleset tél vége felé, a tavasz beköszönésének az idején következik be. Régebben nem értették az emberek, hogy miért az a sok meghülés, nátha, influenza, az ellenállóképeség meglazulása akkor, mikor már kezd megenyhülni az idő és ezen állapot ellenkezőjének kellene megtörténnie. Ma már minden orvos tudja, hogy ezt az állapotot nem más, mint a vitamin hiány okozza. Ugy áll ugyanis a dolog, hogy a télire elraktározott vitamintartalmu anyagok, zöldség, gyümölcs, elfogynak, ami a szervezet ellenállóképeségének a meggyengülését okozza.

Mit tehet ezen a téren az iskola? Arra buzdítsa a növendé-

keket, hogy minél több zöldséget és gyümölcsöt termeljenek s ezekből olyan mennyiséget raktározzanak el, hogy ujig elég legyen. Meg kell magyarázni a gyermekeknek, hogy mi az a vitamin, mi annak a jelentősége s melyek azok a tápszerek, melyek vitamint tartalmaznak s melyeknek a fogyasztása nélkül egészségtelen a táplálkozásunk.

Tapasztalatból mondom, hogy mióta pár órát évenként a vitamin jelentőségének áldozok az iskolában, hihetetlenül megcsökkent a gyermekbetegségek és mulasztások száma. Emellett egész iskolai éven át egyformán megmarad a gyermekek élénksége és normális felfogóképessége.

Vannak szegény gyermekek, akik a messzeség, meg a hideg miatt egész nap az iskolában maradnak. Mit hoztál ebédre? — kérdezem az egyik gyermeket. Kenyeret, meg szalonnát, — kapom a feleletet. Holnap hozzád ezenkívül még káposztát, vagy ugorkát, havan, almát — mondom és másnap a gyermek elujságolja, hogy káposztát, sőt almát is hozott.

A fejlődő gyermeki szervezetnek igen jó táplálkozásra van szüksége. A hus nem pótol mindent s általános tapasztalat, hogy a gyermek nem is nagyon szereti. Tej, tojás szinte minden, még a legszegényebb háznál is megakad. Kiadom a rendeletet, hogy minden gyermek egyék meg naponként legalább egy tojást és igyék meg egy pohár forralatlan tejet. Ma a teheneket vizsgálja az állatorvos, a gümőkórtól nem igen kell tartani, habár erre is felhívom a figyelmet. A tej és a tojás hatalmas tápértéke mellett még vitamint is bőségesen tartalmaz, így lényeges alkotórészévé válik a fejlődésnek és ellenállóképesség megőrzésének. És a gyermekek eldicsekednek vele, hogy pontosan elfogyasztották az egy tojást és a pohár forralt, vagy forralatlan tejet.

Aki még ilyen irányban nem foglalkozott növendékeivel, próbálja meg és a fentieket ő is bizonyára tapasztalni fogja. Ezenkívül pedig eleget tesz a nevelés egyik legfontosabb követelményének.

Tóth Zsigmond

Külmisszióink. Babos Sándor külmissziói lelkész közölte, hogy Hailungban maradnak egy évig, majd északon veszik át, nem a tervezett ásihói, hanem a szomszédos huláni körzetet. A nekik önálló missziói területül szánt tan-sui kerületben (Mutankiangban) egyelőre idegen nem telepedhetik le, ezért a kinti missziói tanács átadta munkaterületül a mandzsuriai benszülött egyház belmissziói bizottságának.

Az eriului egyházmegye közgyűlése.

Május 18-án tartotta rendes évi közgyűlését az eriului egyházmegye a lelkészek csaknem teljes számu részvételével, mig világiak nagyon kevesen voltak jelen.

Először is a Szentlélek segítségét kérő ének s esperes buzgó imádsága hangzott el, majd Pappszász Lajos gondnok nyitotta meg az ülést.

Esperes évi jelentését felolvasottnak vette közgyűlés, ellenben időszaki jelentését a legnagyobb figyelemmel hallgatta végig, amit bizonyít az alapos meg-, sőt! kibeszélés, amit főként a nagy, valea lui mihai-i egyház áll. isk. vallás-oktatása s lelki gondozása váltott ki s amelyről végül is kiderült, hogy feleslegēs volt, mert már 3 évvel ezelőtt határozott az ügyben az egyházmegye, csak végre kell hajtani a határozatot.

Ezután két ifju lelkészt, majd egy tanítónőt kebelezett be az egyházmegye szives, meleg szavak kíséretében. Lelkészi és tanítói értekezletek előterjesztéseit tudomásul vette, illetőleg kerülethez felterjeszteni határozta közgyűlés. Számvevőszék jelentései után a belmissziói előadó jelentette, hogy tulajdonképen nincs jelenteni valója, mert idestova két év óta minden belmissziói munka szünetel, ellenben egy igen életrevaló és feltétlenül megvalósítandó javaslatot terjeszt elő, mely szerint minden uj házaspárnak adassék ajándékba egy könyv, mely a lelki-testi nevelés legfontosabb szabályait röviden, világosan adja elő. Az iránygondolatokat fel is sorolta, amelyek valóban alkalmasak a cél elérésére. Közgyűlés nagy lelkesedéssel és szeretettel tette magáévá a gondolatot s annak megvalósítását pályázat kiírása utján kéri a kerület vezetőségétől.

Ebéd-szünet után sajnálattal vette tudomásul a közgyűlés ugy Orosz Lajos lelk. főjegyző, mint dr Gulácsy Sándor vil. tbiró lemondását, helyük betöltését szept. 1-ig elrendelte. Az üresedésben levő számvevőszéki tagságra Varga Béla cubulcuti lelkészt választotta meg. Ezután építkezések, kölcsön-ügyek, ingatlan-eladások és cserék hagyattak jóvá. Még egy ügy váltott ki szép és kedves hozzászólásokat, nevezetesen Suplacul de Barcău ama kérése, hogy legációját beszüntethesse. Egyhangulag elutasított, sőt kívánatosnak nyilvánította közgyűlés, hogy akár társulva is, de minél több uj legáció állíttassék fel, sőt Orosz Lajos a supplicatio felelevenítését javasolja satu-marei főgimnáziumunk javára.

Ezután felzendült a hálaadó imádság és ének és elindult ki-kihaza, a falvak csöndes, néma, de kemény rögei közé, ahol az is

baj, ha sok eső hull, de az is, ha mindig süt a nap, ahol Isten a gazda úgy a földeken, mint a sziveken, mi pedig csak szolgák vagyunk, szántunk, vetünk, hogy az aratásnak Ura ne találja pusztán az Ő ugarját, hanem tiszta búzát arathasson. Óh be jó volna hű szolgának találtatni!

E. L.

IRODALOM

A „Református Keresztyén Imádságos Könyve“

cím alatt mintegy 25 iv terjedelemben jelent meg *Vásárhelyi* János püspök imádságos könyve. A könyv hétköznapi, alkalmi imádságokat, elmélkedéseket és a Kálvin műveiből vett gondolatokat és szemelvényeket tartalmaz. Tájékoztatásul egyelőre közöljük a könyv előszavát. Az előszó mutatja a könyv szellemét és célját.

»Előszó. A legszentebb iskolában tanultam meg imádkozni. Engem éveken át betegeskedő édesanyám tanított meg imádkozni. Testvéreim korán haltak meg és csak én maradtam meg édesanyám mellett, mint az ő egyetlen vigasztalása és reménysége. Sokszor ültem, mint elemista gyermek, órákon keresztül édesanyám ágya mellett és imádságokat olvastam fel neki a Tompa Mihály Olajág című imádságos könyvéből, amelyet házasságuk alkalmával édesapám ajándékozott édesanyámnak. Együtt, saját szavainkkal is sokszor imádkoztunk.

Korán kezdtem imádságokat írni. Az első imádságot ötödik gimnazista koromban írtam és mondottam el falusi templomunkban. Ettől kezdve gyakran írtam imádságot. Elsőéves teológus koromban addig írt imádságaimat egy füzetben letisztázva, névnap ajándéku adtam édesapámnak. Teológus korom óta több imádságom jelent meg nyomtatásban, míg végül lelkészi szolgálatom ideje alatt írt imádságaimat: »Az Úr színe előtt. Református lelkipásztor imakönyve« címen külön kötetet adtam ki.

Miért mondom el ez emlékezéseket? Azért, hogy feltárjam e most megjelent imádságos könyvem kiadásának indokát. Milyen célt kívánok szolgálni ez imakönyvemmel? Mint az imádság gyakorlásában jártasabb testvér kívánok odaülni református testvéreim mellé és akkor, amikor saját érzéseik Isten elé vitelére nehezen találják meg az alkalmas szót, imakönyvemmel segítségükre óhajtok lenni. Az utat kívánom mutatni, az imádságnak Isten felé vezető útjait. Ennyi szolgálatot tud tenni a hívő ember Istent kereső testvérenek. A többi azután a Szentlélek Isten ajándéka, aki véghez viszi a nagy csodát, megcselekszi, hogy a békesség után vágyakozó lélek talál-

kozhat és megnyugodhat jóságos Istenében, nyerhet Istentől kegyelmet kegyelemre.

Azzal az imádságos óhajtással bocsájtom utjára ezt az én nékem legkedvesebb könyvemét, hogy Isten Szentlelke e könyv minden olvasóját részesítse e legdrágább ajándékban.

Üdv az olvasóknak! Az Úrnak 1938. évében. Pünköszt havában.

Vásárhelyi János, püspök.»

A könyv megjelenésére felhívjuk olvasóink figyelmét. Megrendelhető az Egyházkerület Iratterjesztése (Cluj, Strada Bratianu 51.) vagy a Minerva Könyvkiadóvállalat (Cluj, Str. Baron L. Pop 5.) útján. Ára egész vászonkötésben fekete 80, színes 90 lei.

HIREK

Kisbetüs zsolttárok újabb kiadványai a mai napon elkészültek. Köttetésük folyamatban van. Pár napon belül mindazon megrendelések, melyek eddig a tankönyvraktárba beérkeztek, érkezésük sorrendjében az illetékes lelkészi hivatalok címére megküldetnek. További megrendeléseket a kötési munkálatok folyamatával párhuzamosan elfogad a püspöki hivatal.

A Magyar Reformátusok debreceni Világgyűlésére, mely augusztus 23-án lesz, még január hó folyamán kibocsátották az együttes meghívót a Magyarországi Református Egyház, az Országos Református Lelkészei egyesület és a Debreceni Református Egyházközség vezetői. A világgyűlésen résztvenni szándékozókkal ez uton közli a Szervezeti Iroda, hogy a világgyűlésre július hó 15-ig lehet jelentkezni a következő címen: Magyar Reformátusok Világgyűlésének Szervezeti Irodája, Debrecen, Központi Egyetem. Azokban az országokban, ahol

külön csoportvezetők vannak s így a világgyűlésre jövők szervezése országosan, illetve kerületenként történik, a jelentkezés a csoportvezetők útján, tehát közvetve is eszközölhető. Jelentkezési díj személyenként 1 P. 50 f. Minden jelentkező Debrecenbe érkezési idején kézhez kapja a világgyűlési jelvényét, július 15-én pedig 50 százalékos kedvezményes utazásra jogosító igazolványt vagy közvetlenül a címére, vagy pedig a csoportvezetője útján. Az 50 százalékos vasuti kedvezmény határtól határig fog szólni. A szabályszerűen jelentkezettek ellátást illetőleg augusztus hó 23-án a világgyűlés rendezőségének szívesen látott vendégei. Azok, akik saját költségükön szállást igényelnek, július hó 15-ig külön értesítsék erről a Szervezeti Irodát, mert Debrecenben csak igen korlátolt számban lehet megfelelő szállodai szobáról és magánhelyeken való elszállásolásról gondoskodni. Annál is inkább, mert augusztus hó 22-én már Debrecenbe érkeznek az Országos Református Lelkészei egyesület augusztus 24-én kez-

dődő és 26-ig tartó konferenciájának a résztvevői is. Az elszállásolás így azután önköltségi áron legnagyobb részben internátusokban fog történni. A világgyűlés pontos programját később közöljük. Most csak vázlatosan említjük meg, hogy 23-án délelőtt lesz maga a világgyűlés, amikor is istentisztelet után a különböző országok magyar reformátusságának képviselői üdvözlik a világgyűlést s az elhangzott üdvözlőkre dr Ravasz László dunamelléki püspök, az Országos Református Lelkészegyesület elnöke válaszol. Ünnepeles deklarációk és határozatok fognak még elhangzani. Délben ünnepi közebed lesz a világgyűlés résztvevőinek tiszteletére; d. u. Debrecen nevezetességeinek (templomok, kollégium, egyetem, klinikák, stadion stb.) megtekintése, a késő délutáni órákban pedig a Nagytemplomban nagy vallásos est, amelyen dr Makkai Sándor fog előadást tartani. 23-án este a közös vacsorával zárul a Magyar Reformátusok Világgyűlése. — Másnap augusztus 24-én reggel veszi kezdetét az Országos

Református Lelkészegyesület konferenciája. Azok a nem Magyarországon lakó magyar református lelkipásztorok és családtagjaik, akik nemcsak a világgyűlésen, hanem a lelkeszi konferencián is részt akarnak venni, július hó 15-ig jelentkezzenek ugyancsak a világgyűlés Szervezeti Irodájánál. Az ilyen jelentkezők részvételi díja összesen 10 P., amelyben a világgyűlés jelentkezési díja is (1 P. 50 f.) bennfoglaltatik. A lelkeszi konferencia idején külön konferencia tartatik a lelkesznék, vallásoktató lelkészek és segédlelkészek részére is. Mindennek részletes programját később közöljük. Debrecen, 1938 május 30. A Magyar Református Világgyűlés Szervezeti Irodája, Debrecen, Központi Egyetem.

A presbiteri Világszövetség jövő ősszel Budapesten tartja kontinentális gyűlését és a Konvent már meg is kezdte a szükséges előmunkálatokat.

Társszerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor.
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4279—1938. sz. KÖRRENDELET, *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm, hogy a minisztérium 91,781—1938. sz. rendeletével fenntartotta elmúlt évi intézkedéseit a nyilvánossági jogu elemi iskolák végzett VII. o. növendékeinek abszolváló vizsgájára vonatkozólag. A nyilvánossági jog nélküli iskolákra vonatkozólag pedig az osztályvizsgálatot tartó bizottságot megbizta az abszolváló vizsgálat megtartásával is. Miután a miniszteri rendeletet az inspectorátusok és revizorátusok is megkapták, azok az iskolák, ahol abszolváló növendékek vannak, forduljanak megfelelő beosztásért az illetékes revizorátushoz,

mint amelyeknek hatáskörébe tartozik a bizottságok kiküldése. Oradea 1938 jun. 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

2906—1938.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Számtalan hasonló eset elbírálása céljából közlöm a következőket: A Câmpulung la Tisa-i iskolaszéki elnök jelentette, hogy a csendőrség a Corpul 6. de Armată ismeretes ostromállapot rendeletére hivatkozva követelte az iskola feliratából a magyar szöveg eltávolítását. Orvoslásért a Maramureși Prefecturához fordultunk. Onnan a következő választ kaptuk: »La adresa DV. No. 2140—1938. în urma lămuririlor pe cari le-am cerut și le-am primit dela Corpul 6. Armată, cu adresa telegrafică No. 3736—1938, avem onoare a Vă face cunoscut că ordonanța nu privește școlile minoritare confesionale și că am dat dispozițiuni în acest sens organelor noastre în subordine.« A válasz semmi kétséget nem hagy fenn arranézve, hogy iskoláinkon a feliratokat a Mot. értelmében kell alkalmazni, azaz kötelező a román felirat, de meg van engedve a magyar is. Cimert használni nem szabad, a helység és megye nevét csak románul szabad kiírni. Ahol a helyi hatóságok más követeléssel lépnek fel, azonal jelentendő, pontos adatokkal, hogy a felettes hatóságoknál orvoslást kereshessek. Oradea, 1938 június 11. — Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

No. 3989—1938-II. KÖRRENDELET. Tudomásvétel és mihez-tartás végett közlöm az alábbi miniszteri rendeletet.

»Ministerul Educațiunii Naționale Direcțiunea Invățământului Particular și Confesional. Nr. 80.229—938. Onor. Episcopii Reformate din Oradea. In referire la adresele noastre Nr. 85.952 și 160.071—937, avem onoare a Vă face cunoscut că, in conformitate cu dispozițiunile ordinului Nr. 53.509—938, din 6 Mai, al Ministerului de Finanțe (Direcțiunea Timbrului) Decretele de numire (angajamentele) ale școlilor confesionale sunt scutite de impozitul proporțional de 1, 40% Lei.

Sustinatorii de școli cari intră în cadrul acestei dispoziții sunt: Episcopiile rom. cat. din Alba-Julia, Oradea, Timișoara, Episcopiile ev. C. A. Sibiu și Arad, Episcopia Unitariană din Cluj, și Episcopiile reformate din Cluj și Oradea. Director: ss. Aug. Caliani, Seful serviciului: ss. Indiscifrabil.

Vonatkozással 85952 és 160.071—1937 számú leveleinkre van szerencsém tudomására hozni, hogy a pénzügyminiszterium, bélyegügyi igazgatóság 53.509—1938 május 6. számú rendeletének intézkedései szerint a felekezeti iskolák kinevezési okmányai (angajamentek) mentesek az 1,40% arányos illeték alól.

Ezen intézkedés keretébe tartoznak a következő iskolafenntartók: róm. kat. püspökségek Alba-Julia, Oradea, Timișoara, ág. ev. püspökségek Sibiu és Arad, Unitárius püspökség Cluj, református püspökség Cluj és Oradea.

Ezen rendelet értelmében a szolgálati szerződéseket (act de angajament) nem kell többé illetékeztetni 1,4%-kal, de fel kell ragasztani az eredetire 27+2, a másolatokra 7+2 bélyeget.

Oradea, 1938 május 31. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat

Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA DR. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUS PÜSPÖKI HIVATAL ORADEA. IRATTERJESZTÉSI OSZTÁLY.

Fontos értesítés!

Lelkész urak figyelmébe!

Az utolsó két évtized, mint az élet sok más alapvető kérdésében, a protestáns teológiában is nagy fordulatot hozott. A *protestantizmus*, mely a XVIII. és XIX. századok folyamán függetleníteni kívánta magát az Egyháztól és mint szellemi és etikai irányzat akart érvényesülni, a nagy katasztrófák és válságok súlya alatt az utóbbi két évtizedben *mind határozottabban tér vissza a Szentírás, a református teológia és a hitvallások forrásaihoz* s ezzel együtt mind teljesebben azonosítja magát az evangéliumi, lelki, missziói Egyházzal, mint Krisztus testével. Ennek következtében maga a protestáns egyházi élet is nagy elmélyülésen megy keresztül. A kulturális, szociális, nemzeti feladatok teljesítésében mind radikálisabban fordul a hitbeli gyökérhez és mind határozottabban ismeri fel azt, hogy *hivatása missziói, a krisztusi lélek átplántálása a humánus világába*, az emberi élet megszentelése. A megújult protestáns, közelebről református keresztyén egyházi öntudatot és a belőle fakadó egyházi missziói munkát világítja meg, fejt ki és állítja teljes rendszerbe *dr MAKKAI SÁNDOR volt ardeali református püspök, debreceni egyetemi tanár új, magyar műve, amelynek címe:*

AZ EGYHÁZ MISSZIÓI MUNKÁJA.

A magyar protestáns teológiai irodalomban ez az első ilyen értelmű, *minden kérdésre kiterjedő rendszeres missziói teológia*. Magának az Egyháznak élő, organikus személyiségéből fejt ki a lelkipásztorkodás, a gyülekezeti munka és a külmisszió összes problémáit és azok mai értelmű megoldását.

A mű a lelkipásztori pályára készülő teológus ifjúságnak csak úgy, mint a már munkában álló lelkipásztoroknak, továbbmenve pedig minden öntudatosságra törekvő egyháztagnak nélkülözhetetlen irányítója, tanítója és segítője lesz.

Hogy ennek a körülbelül 400 oldalra terjedő munkának tartalmáról tájékoztatást adhassunk, ideiktatjuk összevont tartalomjegyzékét:

ELSŐ RÉSZ

BEVEZETÉS:

Az egyház történeti képe, élete, tevékenységei.

Első fejezet: AZ EGYHÁZ TÖRTÉNETI KÉPE.

1. A vallástörténeti öskép. — 2. Az ótestamentumi előkép. — 3. Az Egyház az Evangéliumban. — 4. Az Egyház az apostoli iratokban. — 5. A történeti Egyház keleti és nyugati típusa. — 6. Az Egyház Kálvin tanításában. — 7. Az Egyház a református Hitvallásokban. — 8. Az Egyház a protestáns teológiában. — 9. Az Egyház a magyar református egyházi törvényekben. — Irodalmi utalások.

Második fejezet: AZ EGYHÁZ ÉLETE.

1. Az Egyház keletkezése, lelki feltétele, életformája. — 2. Egyház, felekezet, világkeresztyénség, szekta. — 3. Egyház, állam, nemzet. — 4. Az Egyház válsága és harca. — 5. Az Egyház, mint élő organizmus. — Irodalmi utalások.

Harmadik fejezet:

AZ EGYHÁZ KÜLSŐ (ÖNFENNTARTÓ) TEVÉKENYSÉGEI.

1. Az Egyház kormányzó tevékenysége, — 2. Az egyházi közigazgatás. — 3. Egyházi hivatal. Hivatalos Egyház. (Az egyházi hivatal az Ótestamentumban. Az evangéliumi tanítvány. Az egyházi szolgálat az apostoli iratokban. Kálvin és a második Helvét Hitvallás tanítása az egyházi szolgálatról. Egyházi szolgálat a magyar református Egyházban. Az egyházi intézmény lényege. Hivatalos és hitvalló Egyház.) — Irodalmi utalások.

Negyedik fejezet:

AZ EGYHÁZ BELSŐ (TARTALMI) TEVÉKENYSÉGEI.

1. Az istentisztelet: a) kultusz, b) az igehirdetés. — Irodalmi utalások. — 2. nevelés: a) az egyházi fegyelmezés, b) a katekézis, c) a kulturális munka. — Irodalmi utalások. — 3. A misszió (Krisztus, a Küldő. Az Egyház, a Küldött. A küldetés, mint pásztori, gyülekezeti és külmisszió. A misszió és szociális kérdés.) — Irodalmi utalások.

MÁSODIK RÉSZ

A pásztori misszió.

Első fejezet: A LELKIPÁSZTOR ÉLETE.

1. A lelkipásztor kiképzése, nevelése és alkalmazása. — 2. A lelkipásztor tanulmányai az Ige szolgálatában. 3. A lelkipásztor személyiségének jelentősége. — 4. A lelkipásztor magánélete. — 5. A lelkipásztor családi élete. — 6. A lelkipásztor társadalmi élete. — 7. A lelkipásztor külső magatartása és életrendje. — 8. A lelkipásztor legbensőbb problémái: a) a hivatás nagysága és terhe, b) a lelkipásztor és a világ, c) a lelkipásztor és a Sátán, d) Isten valósága.

Második fejezet: A PÁSZTORI MISSZIÓ ALAPJAI.

1. Isten lelke és a lélek. — 2. A lelkipásztor, mint pedagógus. — 3. A lelki-gondozás szüksége, lehetősége, feladatai.

Harmadik fejezet: A PÁSZTORI MISSZIÓ SZEMPONTJAI.

1. A munkatér szempontjai: a) A család-gondozás, b) A szomszédság, utca, körzet, falu- vagy városrész gondozása. — 2. Az életkor szempontjai: a) A gyermekek lelkigondozása, b) Az ifjúság lelkigondozása, c) A felnőttek lelkigondozása. — 3. Társadalmi szempontok. — 4. Munkatársi szempontok.

Negyedik fejezet: A PÁSZTORI MISSZIÓ MÓDJAI.

1. Evangélizáció. *a)* Az evangélizáció lényege. *b)* A csendes óra. *c)* A családi istentisztelet. *d)* A bibliakör. *e)* Egyházi összejövetelek. *f)* Szórványgondozás. *g)* Kulturális lelkigondozás. *h)* Küzdelem a babona ellen. *i)* A vasárnap megszentelése. — 2. Vigasztalás. *a)* A vigasztalás típusai. *b)* A vigasztalás parancsa és tartalma. *c)* Vigasztalás a lelki gyötrelmek, kísértések között és a büntudatban. *d)* A betegek vigasztalása. *e)* Vigasztalás a Halállal szemben. *f)* Foglyok és halálraitéltek vigasztalása. — 3. Tanácsadás, irányítás, vezetés.

HARMADIK RÉSZ

A gyülekezeti misszió.

Első fejezet: A GYÜLEKEZETI MISSZIÓ KIALAKULÁSA.

1. Előzmények. *a)* A reformátorok és a hitvallások alapvetése. *b)* Az ó- és új protestánsizmus. Teológiai elferdülés, hitbeli gyümölcsözés. A pietizmus. Francke, Zinzendorf. A methodizmus. Wesley és Whitefield, Gossner, Chalmers és a Skót Szabad Egyház, Kuyper. — 2. Wichern és a „belmisszió.” — 3. Az örökhagyók és az örökség. A gyülekezeti misszió története és helyzetképe. — 4. A magyar református gyülekezeti misszió kialakulása. Helyzetképe. — 5. A missziói törvénycikk és szabályzat.

Második fejezet: A GYÜLEKEZETI MISSZIÓ ALAPKÉRDÉSEI

1. A gyülekezeti misszió parancsa. — 2. A gyülekezeti misszió mai értelme. — 3. A gyülekezeti misszió célkitűzései. — 4. A gyülekezeti misszió tényezői. — 5. A gyülekezeti misszió szervezése.

Harm. fej.: A GYÜLEKEZET MINT MISSZIÓI KÜLDÖTTség

1. A gyermekmisszió. — 2. Az ifjusági misszió. — 3. A felnőttek gyülekezeti missziója. — 4. A lelkipásztorok szövetsége.

Negyedik fejezet: AZ INTÉZMÉNYES SZERETETMUNKA.

1. Irányelvek. — 2. Az intézményes diakónia. — 3. Biblia- és iratterjesztés. — 4. A gyermekgondozás. — 5. A szegénygondozás. — 6. A beteggondozás. — 7. A mentőmunka. — 8. Az Egyházi Közalap és Nyugdíjintézet.

ITT LEVÁGANDÓ

és a Püspöki Hivatal címére (Oradea, Str. Alexandrii 31.) borítékban beküldendő.

Alulírott megrendelem dr. MAKKAI SÁNDOR:

Az egyház missziói munkája

című művét 320 Lei előfizetési árban, mely összeget 3 havi részletben fizetem meg.

NÉV: .....

Pontos cím: .....

.....

Első fej.: **A KÜLMISSZIÓ A PROTESTÁNS TEOLÓGIÁBAN.**

1. A reformatori nemzedék és a protestáns ortodoxia álláspontja a külmiszióval szemben. — 2. A pietizmus külmisziója. A racionalizmus véleménye. — 3. A modern vallástudományi teológia külmiszió nézetei. Schleiermacher, Graul, Rothe, Achelis. — 4. A külmiszió, mint teológiai probléma. Warneck, S. Zwemer, Jones Stanley, Richter, Pfennigsdorf, Barth, Hartenstein.

Második fejezet: **A KÜLMISSZIÓ MUNKÁJA.**

1. A munka kialakulása és fejlődése. A külmisziói társulatok. — 2. A külmiszió az egyes munkaterületeken. — Összegezés. Helyzetkép. Eredmények.

Harmadik fejezet: **A KÜLMISSZIÓ ALAPKÉRDÉSEI.**

1. Az Egyház, mint a hit tárgya és a külmiszió, mint az Egyház élettevékenysége. A külmiszió eschatologikus horizontja. A külmiszió és a predestináció. Az Egyház anyai mivolta a külmiszióban. Plantatio Ecclesiae. — 2. A külmiszió hitvallásos és felekezeti jellege. — 3. A misszionárius és munkája. — 4. A külmiszió módszerei kérdései. — 5. Az új gyülekezet problémái.

Negyedik fejezet: **A KÜLMISSZIÓ ÉS A GYÜLEKEZET.**

1. Az otthoni alap és vezetés. — 2. A lelkipásztor részvétele a külmiszió munkájában. — 3. A gyülekezet részvétele a külmiszió munkájában. — 4. Egyes-egy-egy feladatok.

A könyv most jelent meg. Ára lelkész uraknak 320 Lei és három havi részletfizetésre adjuk. Egyházkerületünk területén kizárólag iratterjesztési osztályunknál rendelhető meg. Kérjük a megrendelést lehetőleg azonnal feladni, mert a korlátolt példányszám miatt a megrendeléseket a beérkezés sorrendjében teljesítjük.

Az Iratterjesztési Osztály.

Autorizat de On. Ministerul de Interne, Serviciul Presei pt. introducerea și răspândirea în Țară sub No. 2392—1938.

Oficiul Parochial Reformat din

Către Onor.

Oficiului Episcopal Reformat

Nr. _____

ORADEA,

Str. Alexandrii No. 31.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Primredactor : DEBRECZENI I. Redactor responsabil : KOVÁCS J.

Egyházkerületünk problémái.

VII.

(Folytatás.)

A lelki élet másik fokmérője az áldozatkészség. Ha egyházunkban és méginkább egyházközségeinkben az áldozatkészséget ebből a szempontból vizsgáljuk, akkor a lelki problémák között a második helyen az *áldozatkészség fokozásáról* kell megemlékeznünk.

Szinte többfelől hallom az ellenvetést: miért lenne probléma, mikor egyházunk története az áldozatok nagyszerű, sokszor bámulatra méltó példáit mutatja fel. Ott vannak a múltban az ősi intézményei, mint pl. a debreceni kollégium, mely büszkén hirdeti homlokán: Épült a magyarországi helvét hitvallást követő hivek áldozatkészségéből. Ott vannak a mi időnkben, az utóbbi két évtized alatt is megújított templomok, az új harangok, árvaházunk, stb. melyek mind az egyházukat szerető hivek áldozatkészségét hirdetik. Az utóbbi azt bizonyítja, hogy nemcsak helyi, hanem egyetemes célokra is adakoznak a hivek, sőt távolabbiakra is, mint amilyen a külmiszió. Tagadhatatlan, hogy ezek a szép és elismerésre méltó példái hiveink áldozatkészségének, sőt azt is meg lehet állapítani, hogy az áldozatkészség fokozódott. Sajnos azonban, még egyáltalán nem olyan mértékben, hogy azzal teljesen elégedettek lehetnénk, vagy hogy szükségleteinket minden tekintetben kielégítené. Gondoljunk csak arra, hogy hogy hány gyülekezetekből nem küldenek semmi adományt az árvaháznak, milyen késve és hiányosan folynak be a szórványmissziói járulékok, vagy egyetlen főgimnáziumunk részére az ünnep másodnap perselypénzek. Gondoljunk azokra a — sajnos — még mindig nagyszámu egyházközségekre, melyekben a rendes istentiszteleteken való adakozás szinte egészen ismeretlen és végül, — hogy többet ne említsek — gondoljunk az óriási összegű adóhátralékokra és az ebből következő lelkeszi és tanítói fizetési, továbbá az egyházmegyei- és kerületi hátralékokra. Ezek is mind annak szomorú bizonyosságai, hogy az áldozatkészség sok helyen kiveszőben van, vagy sohasem volt és szinte teljesen ismeretlen.

Pedig ha nincs áldozatkészség, akkor nemcsak lelki élet nincs, de lassankint meghal az egyházi élet is. Épen azért az áldozatkészséget oda kell fokozni, helyesebben úgy kell hiveinket

nevelni, hogy vallásosságuknak természetes következménye és tartozéka, állandó velejárója legyen áldozatkészségük és ez önkéntes legyen, mert eljőhet és el is fog jönni az idő, mikor az egyházat csak az önkéntes áldozatkészség fogja fenntartani. Erre az időre előre készülni kell az áldozó lélek ébrentartása és erősítése által, mert jaj lenne, ha előkészület nélkül egyszerre következnek be. Tehát nemcsak a jelen, hanem a jövő szempontjából is probléma az áldozatkészség fokozása.

A probléma megoldása hiveinknek erre való nevelése, Hogy — mint mindenre — erre is lehet nevelni, ezt egyfelől az újabb időben való emelkedése, másfelől pedig az újabb nemzedék, a vallásos fiatalság áldozatainak sok szép megnyilvánulása bizonyítja. Természetesen azonban, hogy mint minden nevelő munka, ez sem könnyű feladat. Hosszu, céltudatos és kitartó munka szükséges hozzá.

Az áldozatkészségnek legelső, mondhatjuk: legelemibb megnyilvánulása az istentiszteleten való perselyes adakozás. Nagyobb gyülekezeteinkben alig van e tekintetben kívánni való, de jobbadán csak az újabb időben, ellenben annál több kisebb gyülekezeteinkben. Ezekben legelőször azt kell a hivek tudatába bevinni, hogy az adakozás az isteni tisztelet egyik fontos és elmaradhatatlan része, mely nélkül nem teljes az istentiszteletünk. Erre egyik eszköz: alkalmi igehirdetés az adakozásról, mely jó alkalom egyszermind annak kifejtésére is — amire még mindig szükség van — hogy a jócselekedet ~~nem érdemszerző~~ eszköz, hanem Isten iránt való hálánk kifejezése. Másik eszköz az adakozás állandó meghirdetése, minden istentisztelet alkalmával. Ennek természetes következménye a templomi perselyeknek lehetőleg minden vasárnapi istentisztelet után kiürítése, tartalmának számbavétele és esetről-esetre feljegyzése. Nagyon célszerű volna, ha ezt az egyházmegyei látogatás számonvénné és buzdításaival, igehirdetésével segítségére lenne a helybeli lelkipásztornak.

Reá kell nevelni már a gyermekeket az áldozatkészségre. A vasárnapi iskolában adakozásra kell szoktatni őket. Ahol nem lehet a rendszeres, minden alkalommal való adakozásra (falun pénzhiány miatt) legalább egyes eseményeket, alkalmakat kell felhasználni erre, vagy időszerű célokat — mint az árvaház — amikor nemcsak pénzben, hanem természetben is lehet adakozni. A konfirmáció alkalmával külön ki kell hangsúlyozni az adakozást, az áldozatkészséget és hogy ezt mindjárt gyakorolják is, célszerű létesíteni konfirmációi alapot, melyet bármilyen célra lehet fordítani, de mindenütt különösen arra kell nevelni őket, hogy urvacsora vétele alkalmával adakozzanak a perselybe. A belmissziói alakulatok bibliaóráin is

hozzuk szokásba az adakozást állandó perselyezés által, melyet lehet valami saját célra fordítani.

A gyülekezet tagjainak vigyük be köztudatába, hogy minden nevezetesebb családi esemény alkalmával adjanak kifejezést Isten iránt való hálájuknak azzal is, hogy adjanak, vagy összejövetelek alkalmával gyűjtsenek az egyház valamilyen céljára. Ilyenek az eljegyzés, esküvő, keresztelés, új házba költözés, birtokvételek. Végrendelet készítésekor pedig ne felejtkezzenek meg az egyházzal, mert amikor ugyanis többen minden munka és érdem nélkül jutnak örökséghez, akkor semmit sem jelent és semmivel sem károsodnak az örökösök, ha valamivel kevesebbet kapnak, az egyház pedig a többiek által hagyott, talán külön kevés érték által is erősödik. Temetések alkalmával ahol drága koszorúkra költenek, terjesszük a koszorúmegváltás, a hűveink között is meglevő halottak napi kultusz helyett pedig a virágmegváltás eszméjét, mely sokkal jobban illik hozzájuk, kálvinistákhoz, mint a súlyos ezreket felemészítő céltalan és lényegében pogány halottkultusz és fényűző temetés.

Az áldozatkésztségre nevelés eszközéül fel lehet használni lelkesítő példákat, áldozatos lelkek életének, jellemének ismertetését épügy, mint a bibliai szegény asszonyhoz hasonló mai adakozókat. De mivel legjobb példa az élő példa, magunk mutassuk meg azt tőlünk telhető áldozataink által. Minden egyházközség élén álló lelkész és világi vezető járjon jó példával elől — tehetsége szerint — az áldozatban, mint egész életével és akkor kevesebb, de kitartó, céltudatos munkával sikerülni fog Isten segítségével a lelki életnek ezt a jövőt alapozó problémáját úgy az egyes gyülekezetekben, mint egyházkerületünkben megoldani.

(Folytatjuk.)

Debreczeni István.

A belmissziói munka eredményesebbé tétele.

(Lelkészerőtekezleti előadás.)

A belmissziói munka az egyháznak a munkája, amelynek eszköze a lelkésszel együtt az egész gyülekezet, alanya pedig maga a Szentlélek. Amikor a kérdést feltesszük tisztáznunk kell magunk előtt a cél kérdést, hogy t. i. milyen eredményt várunk az egyháznak eme tevékenységétől. De egyúttal kitekintést kell tennünk a világba, környezetünkbe, amely munkánk részletkérdéseit, másfelől befelé az önmagunk magatartására, amely munkánk módszerét határozza meg. Tehát amikor ezt a kérdést tárgyaljuk, az

Ige mértéke alatt önkritikát is kell tartanunk. Ezért nem lehet ez a megbeszélés bevezetése sem ugynevezett kitünően bevált módszer ajánlása, mivel ez a kérdés nem is annyira egyszerű előadás kérdéseként, hanem *feladatként* áll a lelkészértekezlet tagjai előtt. Az előadó együtt szenved azokban a nehézségekben a hallgatósággal, amelyeknek megoldása nem lehet egyszerű reáutalás a segédkönyvekre, amelyek ma nélkülözhetetlenek, hanem a végzett munkáról való alázatos számadás és egymás hite által való épülés.

Missziói munkának kell neveznünk az egyháznak mindazon tevékenységét, melyek által Krisztus parancsára ő megy a lelkekhez. (Makkai: Egyház misszió, Igazság és élet 1938 évf. 66. old.) Ez nemcsak azt jelenti, hogy az egyház keresi fel az eltévelyedett juhokat, az elesetteket, eltávolodottakat, akik maguktól többé vissza nem térnek, hanem azt is, hogy a kísértések között élők, de hívő tagokhoz is vigye közel az evangéliomot. Ez nemcsak egyes embernek, a lelkipásztornak, vagy a tanítónak a tevékenysége, hanem az egész gyülekezeté. Ezért van többesszámban: »betegeket gyógyítások.« (Máté 10: 8.) Első feladatunk tehát az, hogy az igehirdetés által és a missziói munka által, a gyülekezet tagjai közül legyenek olyan munkatársak, akik nem szerepelni, hanem szolgálni akarnak.

A missziói munkának foglalkoznia kell azokkal a kérdésekkel, amelyek között a gyülekezet él. Ezért azokra a kérdésekre az Isten igéjének a vezetése mellett kell feleletet keresni, így a bibliai vezetés helyett mellékes szempontokra nem tévedhetünk, de viszont az egész életet odaállítjuk Isten igéjének a fénye elé. Így nem válik a munkánk egyszerű segély-egyesületi, szövetkezeti, gazdaköri, vagy kulturális munkává. Ezért az engedelmességre való nevelés szem elől nem téveszthető, hogy a missziói munka ne a felületen, gyors sikert kereső, hanem mélyre szántó, a családban is Szentírást olvasó, hívő lelkek munkájává legyen. S akkor azok, akikhez mi nem is érünk el, meglátják a világosságot, mert akik az élet fényére kijönni nem tudtak, azokhoz a missziói lelkek elvitték a lámpást.

Eredmény szempontjából a missziói munka eredményei utjelző kövek, de bármilyen nagyok legyenek is azok, szabad-e elfeledkezni arról: »Keressétek először Istennek országát és az ő igazságát, s ezek mind megadatnak néktek.«

A missziói munka állandó, ezért a hűségen fordul meg, hogy lépésről-lépésre tudom-e vezetni azt a nyáját, amellyel talán egy gyors Szentlélek-gyújtotta tűzben elindultam.

A belmissziói munkaterv, különböző vezérkönyvek, mint pl. a László Dezső: A szolgálati munka vezérfonala, a Református Jövő,

az Ébresztő, Az egyház és misszió Kiáltó szó stb. beszámolnak arról, hogy mások mit tesznek, és különböző csoportokhoz milyen módszerekkel közelednek. Hangsúlyozzuk azonban, hogy nem a módszer, hanem a lelkiület a döntő ebben a missziói munkában, mert a módszer könnyen sablonná, zörgő csontvázzá válhat imádkozó élettartalom nélkül. Ezek után, nézzük meg röviden, hogy egy átlagos falusi gyülekezetben milyen munkák folynak.

a) *A vasárnapi iskolában.* A gyermeket a vasárnapi iskolában nemcsak a bibliai történetre és énekekre tanítjuk meg, hanem föl- osztjuk kisebb csoportokra, hogy a leányszövetség tagjai megadott utmutatás szerint, mint kisebb testvérükkel otthon is foglalkozzanak. Számbavesszük a gyermek helyzetét (család, szüleihez és környezetéhez való viszonya, testi fejlődése, étkezése, ruházata, tisztasága, szellemi tehetsége, irás olvasás, tanulás,) lelki állapotát: félelem, hazugság, irigység, türelmetlenség stb. kérdéseket. És ebből a szempontból használjuk fel a vasárnapi iskolát és a további gyermek-patronálást. Felhasználjuk a gyermek játékát, különösen ma arra, hogy egymásközötti viszonyuk, közös életük alakuljon ki. (Lásd »A mi játékaink c. könyvet.«) A gyermekeken keresztül bizonyos családi ünnepély alkalmával örömszerzés szülőknek. Áldott dolog a mai helyzetben különböző vasárnapi iskoláknak kölcsönös találkozója. Gyermek-ünnepélyek, kirándulások, az eddig már megadott munkaterven kívül. Ez azonban nem menti fel a református iskolát attól, hogy ott a Bibliát ne csak disznek tartsák, hanem használják fel arra, hogy a gyermekek minden napjukat Isten igéjének az üzenetével kezdjék. Mert ha pld. az imádságot csak eldarálják, ha mindjárt hazamenetelkor a lefekvés előtt is elmondják, ott a vasárnapi iskolai munka esetleg csak szépségflastrom lesz. Nem eredmény, hanem magától értetődő tény kellene, hogy legyen az, hogy a gyermekek önként templomba jöjjenek, s ők maguk is adakozással, egymásnak a segítségével, egy kis gyülekezetet formáljanak. Ha külső akadály van a vasárnapi iskolában, bőséges helyet nyújt egy-egy hívő lélek konyhája. Ha nincsenek gyermekek a vasárnapi iskolában, az Úr Jézus nevében az utcán játszódozó gyermekek közé kell mennünk, hogy közülök hívjunk el a Krisztus seregébe. Nagyon sokszor ott kell megnyernünk a gyermekeket a játszótéren, nekünk kell mennünk hozzájuk, ha ők nem jönnek. De ebben a munkában sem a gyors külső siker, hanem az a céltudatos misszió a lényeges, hogy ezeket a gyermekeket egy életen keresztül reánk bizta az Úristen. A belmissziói jelentő iv kérdései is irányt mutatnak.

b) *A leányszövetség.* Ez a munka éveken keresztül folyik.

Kezdődik a konfirmáló növendékek bibliaóra jellegű összejöveteleivel, akiket az Otthonban, vagy a lelkészi hivatalban készítünk elő. Folytatódik a nagyobb leányok csoportjában. Igen fontos ennél a munkánál a *fejlődésnek* a betartása. Nagy segítségül szolgál ebben a lelkipásztori kézikönyv. De saját magunknak is figyelemmel kell kísérni, hogy haladás legyen a munkában, hogy egy bizonyos idő alatt a keresztyén életnek különböző kérdései kerüljenek megbeszélésre. És főleg vigyáznunk kell arra, hogy a leányifjuság tevékenységre való készségét, (szolgálat) kihasználva, őket az evangéliumi szolgálatra neveljük. Természetesen a munkának a négyes programját szem előtt kell tartani. Az értelmi nevelésben az egyházközség jelenje és multja feldolgozásánál, a szolgálati nevelésre is elég alkalom nyílik. S azt, amivel önmagukat nemesítik, (költemények, előadások) szolgálatképpen a gyülekezetnek be is mutathatják. Itt azon van a lényeg, hogy az ifjuságnál különben is előtérben levő hiuság ne kapjon táplálékot az u. n. szereplésben és tanulja meg már ifju korában a Krisztus ügyével szemben való alázatosságot. Nem szabad félnünk (lelkipásztorok vagyunk) attól, hogy a reánk bízott lelkeknek e naponkénti imádságát és biblia olvasását *számon* tartsuk. Így remény lehet arra, hogy a családi bibliaolvasó és áhitatot-tartó közszellem kialakulhat, mert felnőtt korában nem fogja elutasítani magától a lelkipásztor számonkérő szavát. A vasárnapi iskolával kapcsolatban említettük, hogy a gyermekek között is szolgálhatnak a leányok, amely munka reájuk nemesítőleg hat vissza. A leánymunka tekintetében az éneknek, közös kézimunkának helyet kell adnunk. Az egymás hite által való épülésükre szolgálnak a konferenciák. Ehhez a munkához tartozik az egészségügyi nevelés is, amelyre ma már kiválóan alkalmas könyvek és folyóiratok állanak rendelkezésünkre. Igen nagy szeretettel foglalkozik mindkét nembeli ifjuságunk a regáti misszió, a pogánymisszió és a szórványmisszió kérdéseivel, falun és városban egyaránt, s a tapasztalat azt mutatja, hogy a mások iránt való felelősség, az önmaguk ügye iránt is érzékenyebbé teszi őket. Ez a munka a jövő család lelki minőségét fogja meghatározni.

c) *A fiu ifjuság összegyűjtése* sokszor nehezebb, sok türelmet és újratekintést követel. De alapos helyzetismerettel és órákon kívül való találkozással, a műhelyben, otthon való meglátogatással, egyelőre a lelkész személyéhez kapcsolódva, barátaikkal együtt bekapcsolódnak a munkába. Világosan a szemünk előtt kell legyen azonban a munkának az alapelve, hogy úgy neveljük ezeket az ifjakat, amint Krisztus bizta őket reánk. Le kell mondanunk a szégyen takargatásáról, be kell vallanunk, hogy a fiu ifjuságunkkal

szivesebben végzünk önképzőköri és kulturmunkát és félünk őket az Úr Jézushoz vezetni, mert azt hisszük, hogy akkor kiesnek a kezünkől. Nem szabad a kulturális alkalmakat és az ifjak érdeklődését figyelmen kívül hagyni, de az Úr igéjét hirdetni kell nekik is, mert a mieink és az Övéi ők, még akkor is, ha talán egy pár esztendő alatt, míg velük nem foglalkoztunk idegenek lettek számunkra. Az ifjusági munka területén a munkaterv sokat felölel, amit hasznosítani lehet. Rosszul tenné az a lelkész, aki az abban foglalt bő anyagból semmit sem használna fel, ha már mindent megvalósítani nem is lehet.

d) A *nőszövetség* a legállandóbb szervezet egyházmegyénkben. Itt-ott valóságos keresztyén munkaiskola. Szolgálat szempontjából minden gyülekezetben áldott hatása nemcsak a temető és templomkert rendben tartásán, az árváknak és szegényeknek való gyűjtésén látszik meg, hanem az erőtlén hitűek buzdításán is. Az élet egész területét felöleli ez a munka. Könyvek ismertetése, református sajtónk kiépítése, evangéliomi mozgalmak megismerése, stb érdekli a szövetséget. A szövetség legtöbb tagjánál otthon is családi áhitat van. Akik a munka áldásában részt vesznek, tovább adják azt, munkásokká válnak, lelki anyákká.

A Nőszövetség azáltal, hogy evangéliumi munkát végez külső keretet alakít az egyház már említett ifjusági munkáinak és anyagi és erkölcsi támogatást nyújt. Másképen szólva, egy ideális református családban az összes missziói munkák egyesülnek az édesapa, anya kisebb és nagyobb munkáján át. És így, ha a napi zsoltár-éneklést is hozzászámítjuk, akkor az énekkar munkája is megtalálható a családban. Ami a családtagok viszonya egymáshoz, annak kell lenni a gyülekezetben a szövetségek helyes viszonyának.

e) Az Énekkar munkáján keresztül elsősorban gyülekezeti éneklésünk restaurálását és egyházi énekeink mellett a mi sajátos művészetünk nemcsak technikai, hanem lélek által való elsajátítását várjuk. Ez kemény, céltudatos munkát és nemcsak alkalmi szereplésekre készülést jelent. A mi református egyházunk nem maradhat adós e tekintetben az egyetemes kulturának sem.

Lapunkban (Nits István: A nőszövetségi munka láthatatlan eredményei) látott napvilágot egy cikk, amely nemcsak a lelkészeknek vetette fel, hogy az egyház belmissziói munkájában nem az u. n. eredményt kell keresnünk, hanem felmutatta, hogy az egyes munkaágakban, így a nőszövetséges munkában a lelki munka természeténél fogva láthatatlan eredmények vannak.

Ha az Értekezlet tagjai a maguk részéről mindent megtesznek arranézve, hogy engedelmesen szolgálnak és erre a szolgálatra cél-

tudatosan keresik az Isten utmutatását, akkor eredmény tekintetében a növekedést adó Istentől kérjenek mindent. Lehet, hogy első lelkesedésben úgy kiáltanak fel a tanítványok, hogy: Uram, még az ördögök is engednek nekünk, de a szolgálat útján észreveszik majd, hogy amikor nem tudják kiüzni az ördögöt a betegből Jézus hitetlenségük miatt megdorgálja őket és a kudarc után, az eredménytelenség bevallása után, a megalázkodás után kezdődik új élet.

Ma azt látjuk, hogy sok helyen eredménytelen a munkánk, az Ur szól, mint szólt Péternek: »Evezz a mélyre.« Még akkor is, ha emberileg lehetetlen és céltalan is a munkánk, akkor is a Krisztus parancsára kell cselekednünk, mert ő sereget akar magának gyűjteni, az Isten országa számára választott sereget. A mi munkánk annak a hirdetése, hogy Isten igényt tart a mi gyülekezeteink tagjaira, s a gyülekezet munkája és élete felelet erre. *Molnár Károly.*

Lelkészbektatás.

Impozáns keretek között iktatták be Makay Györgyöt a múlt vasárnapon az odoreui lelkeszi állásba. Az ünnepélynek külön jelentőséget adott Sulyok István püspök megjelenése, aki mint az új lelkész volt főnöke, maga végezte a beiktatási szertartást. Rajta kívül megjelentek még az ünnepélyen: Boros Jenő esperes, Gy Kovács József és Sárközi Lajos e. m.-i tanácsbírók, Balajthy Jenő egyh. ker. titkár, dr Szabó Lajos oradeai, Kiss Bertalan satumarei, Szabó Pál bihori, Tóth Jenő lazuri, Magoss Árpád viile-satumarei, Gavnallér Lajos câmpulung la Tisai, Öry Zoltán martinești, Kovács Sándor lapuseni lelkészek, — Fábrián György Miszlai János, Genda János s.-lelkészek, dr. Ajtai Nagy Gábor egyházkerületi, dr. Jakó Endre, Tabajdi György e. m.-i tanácsbírók, Kanizsai Jenő e. m.-i tanácsos és a környékbeli református gyülekezetek tagjai nagy számban.

A Satumareról érkező Sulyok István püspököt és kísérőit vasárnap délelőtt fél 10 órakor Gy. Kovács József felügyelő lelkész fogadta a község lakosságának élén az odoreui parochia előtt. Majd Vajda József gondnok mondott üdvözlő beszédet, Balogh Boriska iskolai növendék pedig egy fehér rózsákból készült virágcsokrot nyújtott át a Püspöknek, aki az üdvözlésekért meghatva mondott köszönetet.

Délelőtt 10 órakor kezdődött a beiktató istentisztelet. A kis templom szorongásig megtelt. A gyülekezett éneke után Sulyok István püspök 2. Tim IV. 1, 2. 5. alapján tartott mélyenszántó s az

alkalomhoz illő beiktató beszédet. Majd átadva Makay Györgynek az egyházközség által ajándékozott bibliát, felkérte őt székfoglaló beszédének megtartására. Fűr Lászlóné szép templomi éneke után Makay György a Péld. IV. 23 alapján tartotta meg beköszönő beszédét, szíves kétséggel ajánlván fel magát a két egyházközség szolgálatára. Azután buzgó imában kérte munkájára és gyülekezetének tagjaira az Isten áldó kegyelmét. A szászéki szolgálat után a satumare-mintiui Református Énekkar énekelt, végül pedig a gyülekezet éneke fejezte be a megható istentiszteletet.

Istentisztelet után rövid szünet volt. Majd ismét a templomba vonult a présbytérium és az ünneplő gyülekezet egy része, ahol közös éneklés és ima után Gy. Kovács József felügyelő lelkész hatásvos beszéd kíséretében adta át az új lelkésznek az egyház hivatalos jelvényét, a pecsétet, kihangsúlyozván azt, hogy az igehirdetés mellett az egyház adminisztrációja is fontos kötelessége lesz az új lelképásztornak és e mellett kötelessége lesz az is, hogy példaként forgóldjék a gyülekezetben. Makay György ünnepélyes ígérlet tett arra nézve, hogy minden erejét két gyülekezetének építésére fogja fordítani és mindenben hűséges szolgája kíván lenni az ő Urának.

A beiktatás megtörténte után ugyancsak a templomban tolmácsolta Boros Jenő esperes az egyházmegye üdvözlét a Püspök ur előtt, aki válaszában elismerőleg hangsúlyozta ki azt, hogy a három egyházmegyéből alakult baiamarei egyházmegyében a gyülekezetek hitélete a legbuzgóbb, mert itt még a reformáció lelke lüktet és munkálkodik a szivben.

Déli egy órakor több, mint 300 teritékes ebéd volt a község vendéglőjének udvarán, melyet Papp Árpádné főgondnokné és Vajda József gondnok feleségének a vezetése mellett az odoreui ref. asszonyok állítottak elő izletesen és körültekintő gondossággal. Az ebéd végeztével a Püspök ur és kísérete elutazott.

Délután 5 órakor gazdag műsorú vallásos ünnepély volt a templomban melynek rendjén Szabó Pál bihori lelkész imádkozott satumare-mintiui Ref. Énekkar énekelt, Sárközi Lajos tanácsbíró pedig a Máté XXIV. 37. alapján tartott találóan alkalmas igehirdést. Dr. Szabó Lajos oradeai lelkész pedig előadást Lorántffy Zsuzsanáról. Hatásvos szavalatok és szóló énekek voltak még kiemelkedő számok, és egy alkalmi ének együttes és a gyülekezet éneke.

Az egész napot betöltő ünnepség a szeretet jegyében folyt le. Adja az Isten, hogy ez a szeretet állandósuljon a két gyülekezet tagjai és az új lelképásztor között, hogy vállvetett munkával építhessék az anyaszentegyházat, a szivekben pedig az Isten országát.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Szakáts Dénes tarcaiai lelkész május 28-án 53 éves korában, lelkészi szolgálatának 29-ik évében régóta tartó betegeskedés és néhány napi súlyosabb szenvedés után elhunyt. Târgu-Mureşen született és középiskoláit is ott végezte kiváló eredménnyel. A theológiát pedig Clujon. Buzán volt egy évig s. lelkész, majd ugyanott rendes lelkész, honnan 1921-ben a salontai egyházmegyében levő Tarcaiaira választották meg. Nagyon komoly és értékes szolgálója volt az Urnak. Buzgóságát egyházmegyéje is méltányolta, midőn 1926-ban tanácsbíróvá, két évvel ezelőtt pedig egyházmegyei pénztárossá választották. Felesége és három gyermeke gyászolja. Az Ur adjon nekik vigasztalást.

HIREK

Egyházm.-i ifjusági konferencia. A banati egyházmegye június 12. és 13-án tartotta meg első ifjusági konferenciáját. Szétszórtságunk mellett is örömmel vették ifjaink a meghívást s igyekeztek a testvéri munka közösségébe belépni. Sajnos a nagy távolság és a munkaidő miatt sok ifju lélek vágya nem teljesülhetett, nem vehetett rész e konferencián. Frateliáról, Timişoaráról, Reşiţáról, Tormacról, Aradról, Lipova-Radnaról 78-an jelentek meg, hogy épüljenek, tanuljanak s lelki kincseket gyűjtsenek, amelyet aztán református egyházunk javára gyümölcsöztessenek. A vasárnap reggeli istentiszteletet Keresztes József reşiţai lelkész imádsága vezette be, — majd Nemes Elemér esperes az ige hirdetés keretében igyekezett az ifju lelkeket a Jézusban való elhívás nagy munkájának megszerezni. Közvetlen az istentisztelet után Csekme Tamás e. m. tanácsbíró az ifjusági munka akadályairól, délután pedig dr Szathmáry Lajos e. m. gondnok az ifjuság munkateréről beszélt.

Este a műsoros esztélyen Nits István lelkész hirdette az igét s majd a helybeli és vendég ifjak közül többen szavalataikkal és énekeikkel gyönyörködtették a lelkeket. Énekelt több-izben a lipovai vegyeskar. A hétfői napon a konferencia résztvevői a közeli hegyek közé rándultak ki. Itt bibliaórát, áhitatot Streleczy Sándor e. m. belm. előadó tartott. Utána Kicsi József lugoji ig. tanító tartotta meg előadását »A családi élet és otthon« cimen. A konferenciát Ajtai Gábor timisoarai s. lelkész beszéde és Elekes Gyula lipovai lelkész imádsága zárta be. A konferencia végeztével a még ma is hatalmas cetatea soimi romjaiban gyönyörködtek ifjaink. A lipova-radnai reformátusok igazi szeretettel fogadták és látták vendégül a konferencia tagjait. Mindannyian azzal a tudattal távoztak haza, hogy az ifju szivek gazdagabbá lettek s csordultig teltek meg a Jézus iránti szeretettel. A jó Isten gazdagon áldja meg a vendéglátó lipova-radnai ref. egyházat, valamint az előadókat, résztve-

vöket. E két nap örömeiért és áldásaiért Istené legyen a dicsőség.
Streleczy Sándor.

Énekkari átiratok. Általános az a megállapítás, hogy énekkaraink részére nem állnak rendelkezésre megfelelő és kellő számú jó átirásban levő énekkari darabok. Most ezen a szükségleten akar segíteni egyházkerületünk ny. titkára, dr. Szemethy Géza, kinek ugy zeneszerzői kiváló képességét és pompás szerzeményeit, mint művészi átiratait széles körben is-

merik. Sokféle egyházi és világi, férfi- és vegyeskari saját szerzeményü kompozícióit a hozzáfordulóknak megegyezés szerinti díjért rendelkezésére bocsátja. A művek között nagy választék van a legegyszerűbb népdaltól kezdve a legmagasabb műdalig és vannak orsz. dalosversenyre alkalmas szerzemények is. Azonkívül készséggel vállalkozik akár egyházi, akár világi darabok átirására mérsékelt díjazás mellett. Címe: Beiuş, Str. Lucaciu 14, jud. Bihor.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

244
1938

4072—1938. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* U. i. számú, hiv. lapunk f. é. 205. old. megjelent körrendeletemből ismétlem azt az intézkedésemet, hogy az évvégi statisztikai jelentéseket július 10-ig föltétlenül be kell küldeni. Statisztikai ívek nincsenek, a jelentést 1936. évi hiv. lap 229. old. 2834—1836. sz. körrendelet szerint kell elkészíteni.

Oradea, 1938 június 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

4369—1938-II. sz. KÖRRENDELET. A testvéregyházkerület iratterjesztésének kiadásában megjelent a »Református lelkipásztor kézikönyve« címü munka második kötete.

Az egyházkerületi közgyűlés elé javaslatot fogok terjeszteni, hogy ezt a művet iktassuk be paróchiális könyvtárunkba.

De hogy a lelkészeink addig se legyenek kénytelenek nélkülözni ezt a hasznos segédkönyvet, intézkedtem, hogy a tanszerraktár már most szerezz be azoknak, akik azt a paróchiális könyvtár számára már most megrendelik püspöki hivatalunk utján.

Egyuttal megengedtem, hogy a tanszerraktár a könyv árát az 1939 január hóban kifizetésre kerülő államsegélyig hitelezze. A mű ára 120 Lei.

Akik a művet már most hivatalunkon át megrendelik, természetesen fel lesznek mentve annak megrendelése alól, mikor az egyházkerületi határozat a paróchiális könyvtárba beiktatja.

Az eddig beküldött megrendeléseket nem kell megismételni. Azok elintézésére az intézkedéseket már megtettem.

Oradea, 1938 június 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA DR. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.